क. जनसंख्या

१. जनसंख्या वितरण
२. जनसंख्याको अनुपातिक वितरण
३. जनघनत्व
४. औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर
५. परिवार संख्या वितरण
६. परिवारको औसत आकार
७. पुरुष-महिला अनुपात
८. बालबालिका-महिला अनुपात
९. कूल आश्रितहरुको अनुपात
१०. बालबालिका आश्रित अनुपात
११. बालिका आश्रित अनुपात
१२. बालक आश्रित अनुपात
१३. बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपात
१४. ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्ध-बृद्धाहरुको अनुपात
१५. ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धहरुको अनुपात
१६. ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धाहरुको अनुपात
१७. पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर
१८. महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर
१९. शहरी जनघनत्व
२०. जिल्लागत शहरी क्षेत्रफलको अनुपात
२१. शहरी जनसंख्या र जिल्लाको जनसंख्याको अनुपात
२२. शहरी जनसंख्याको अनुपातिक वितरण
२३. शहरी पुरुष-महिला अनुपात
२४. ग्रामीण जनघनत्व
२५. अनुपस्थित जनसंख्या (देश बाहिर गएका)
२६. अनुपस्थित जनसंख्याको गन्तव्य अनुसार अनुपातिक वितरण
२७. धर्म अनुसार जनसंख्याको अनुपातिक वितरण

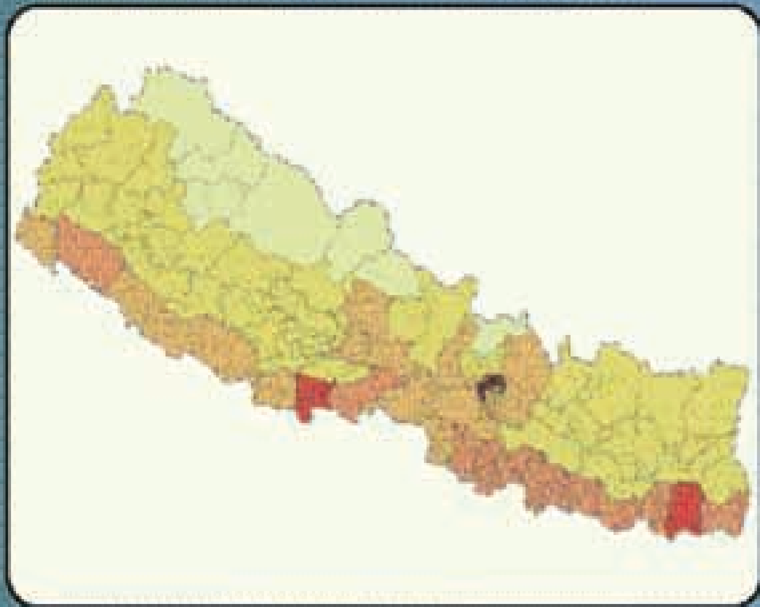

जनसंख्या वितरण, २०५८

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको नतीजा अनुसार नेपालको कूल (अनुमानित) जनसंख्या २ करोड ३१ लाख ५१ हजार ४ सय २३ थियो जसमध्ये १ करोड १५ लाख ६३ हजार ९ सय २१ जना पुरुषहरु र १ करोड १५ लाख ८७ हजार ५ सय २ जना महिलाहरु थिए । ६ महिना भन्दा बढी देश बाहिर रहेका अनुपस्थित जनसंख्या यसमा समावेश गरिएको छैन । विभिन्न आर्थिक, सामाजिक, जनसांख्यिक कारणहरु तथा विषम भू-वनोटको फलस्वरुप जिल्लागत जनसंख्याको वितरण असमान देखिन्छ । जनगणना २०५८ को नतीजा अनुसार अधिराज्यमा सबैभन्दा बढी जनसंख्या काठमाण्डौमा (१०,८१,८४५) र सबैभन्दा कम जनसंख्या मनाङ्गमा (९,५८७) थियो । पचहत्तर जिल्लाहरुमध्ये सात जिल्लाहरुमा १ लाख भन्दा कम, ३९ जिल्लाहरुमा १ लाखदेखि ३ लाखसम्म, १५ जिल्लाहरुमा ३ लाखदेखि ५ लाखसम्म, र बाँकी ३ जिल्लाहरु (काठमाण्डौ, मोरङ्ग, र रुपन्देही) मा ७ लाख भन्दा बढी जनसंख्या थियो । यसरी औसतमा प्रति जिल्ला ३ लाख ८ हजार ६ सय ८६ जनसंख्या वितरण भएको देखियो ।

जनसंख्याको भू-वितरणलाई जनसंख्या थोप्लाबाट चित्राङ्कन गरिएको छ । प्रस्तुत नक्शामा प्रत्येक थोप्लाले ५ हजार जनसंख्याको प्रतिनिधित्व गर्दछ । अधिराज्यको जनसंख्यालाई ४ हजार ६ सय ३० वटा थोप्लाहरुबाट प्रतिनिधित्व गरिएको छ भने औसतमा प्रति जिल्ला ६१.७ वटा थोप्लाहरु पर्दछन् । जिल्लागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा कम थोप्ला मनाङ्गमा (२ वटा) र सबैभन्दा बढी काठमाण्डौमा (२१६ वटा) देखिन्छ । एउटा थोप्लाबाट जनसंख्याको ठूलो भाग प्रतिनिधित्व गर्ने भएकोले नक्शामा हिमाली क्षेत्रमा जनसंख्याको भू-वितरणलाई समग्रमा सामान्यीकरण गरिएको छ । वितरणको स्वरुपले देशको उत्तरबाट दक्षिणतर्फ जनसंख्याको घनत्व बढ्दै गएको छ । यसरी जनसंख्याको वितरणलाई दृष्टिगत गर्दा तराईमा बाक्लो, पहाडमा मध्यम (उपत्यकाका जिल्लाहरू बाहेक) र हिमाली क्षेत्रमा पातलो जनसंख्या भएको पाइन्छ । मध्यमाञ्चलको काठमाण्डौ उपत्यका जनसंख्याको सबभन्दा घनिभूत क्षेत्र भएको पाइन्छ ।

तालिका क.१

जिल्ला	जनसंख्या	जिल्ला	जनसंख्या	जिल्ला	जनसंख्या	जिल्ला	जनसंख्या	जिल्ला	जनसंख्या
अर्घाखाँची	२०८३९१	चितवन	४७२०४८	धनुषा	६७१३६४	बैतडी	२३४४१८	रौतहट	५४५१३२
अछाम	२३१२८५	जाजरकोट	१३४८६८	धादिङ्ग	३३८६५८	भक्तपुर	२२५४६१	लमजुङ्ग	१७७१४९
ईलाम	२८२८०६	जुम्ला•	८९४२७	नवलपरासी	५६२८७०	भोजपुर	२०३०१८	ललितपुर	३३७७८५
उदयपुर	२८७६८९	झापा•	६८८१०९	नुवाकोट	२८८४७८	मकवानपुर	३९२६०४	सप्तरी	५७०२८२
ओखलढुङ्गा	१५६७०२	डडेलधुरा	१२६१६२	पर्वत	१५७८२६	मनाङ्ग	९५८७	सल्यान•	२१३५००
कञ्चनपुर	३७७८९९	डोटी	२०७०६६	पर्सा	४९७२१९	महोत्तरी	५५३४८१	सर्लाही	६३५७०१
कपिलबस्तु	४८१९७६	डोल्पा•	२९५४५	पाल्पा	२६८५५८	म्याग्दी	११४४४७	स्याङ्जा	३१७३२०
काठमाण्डौ	१०८१८४५	तनहूँ	३१५२३७	पाँचथर	२०२०५६	मुगु•	४३९३७	संखुवासभा	१५९२०३
काभ्रेपलाञ्चोक	३८५६७२	ताप्लेजुङ्ग	१३४६९८	प्यूठान	२१२४८४	मुस्ताङ्ग	१४९८१	सिन्धुपाल्चोक•	३०५८५७
कालीकोट•	१०५५८०	तेह्रथुम	११३१११	बझाङ्ग	१६७०२६	मोरङ्ग	८४३२२०	सिन्धुली•	२७९८२१
कास्की	३८०५२७	दाङ्ग	४६२३८०	बर्दिया	३८२६४९	रसुवा	४४७३१	सिराहा•	५७२३९९
कैलाली	६१६६९७	दार्चुला	१२१९९६	बाग्लुङ्ग	२६८९३७	रामेछाप	२१२४०८	सुनसरी	६२५६३३
खोटाङ्ग	२३१३८५	दैलेख	२२५२०१	बाँके	३८५८४०	रुकुम	१८८४३८	सुर्खेत•	२८८५२७
गुल्मी	२९६६५४	दोलखा•	२०४२२९	बाजुरा•	१०८७८१	रुपन्देही	७०८४१९	सोलुखुम्बू	१०७६८६
गोरखा	२८८१३४	धनकुटा	१६६४७९	बारा	५५९१३५	रोल्पा	२१०००४	हुम्ला	४०५९५

* यी अङ्कहरू अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरूको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस् ।)

जनसंख्या वितरण

जिल्ला अनुसार जनसंख्याको वितरण, २०५८

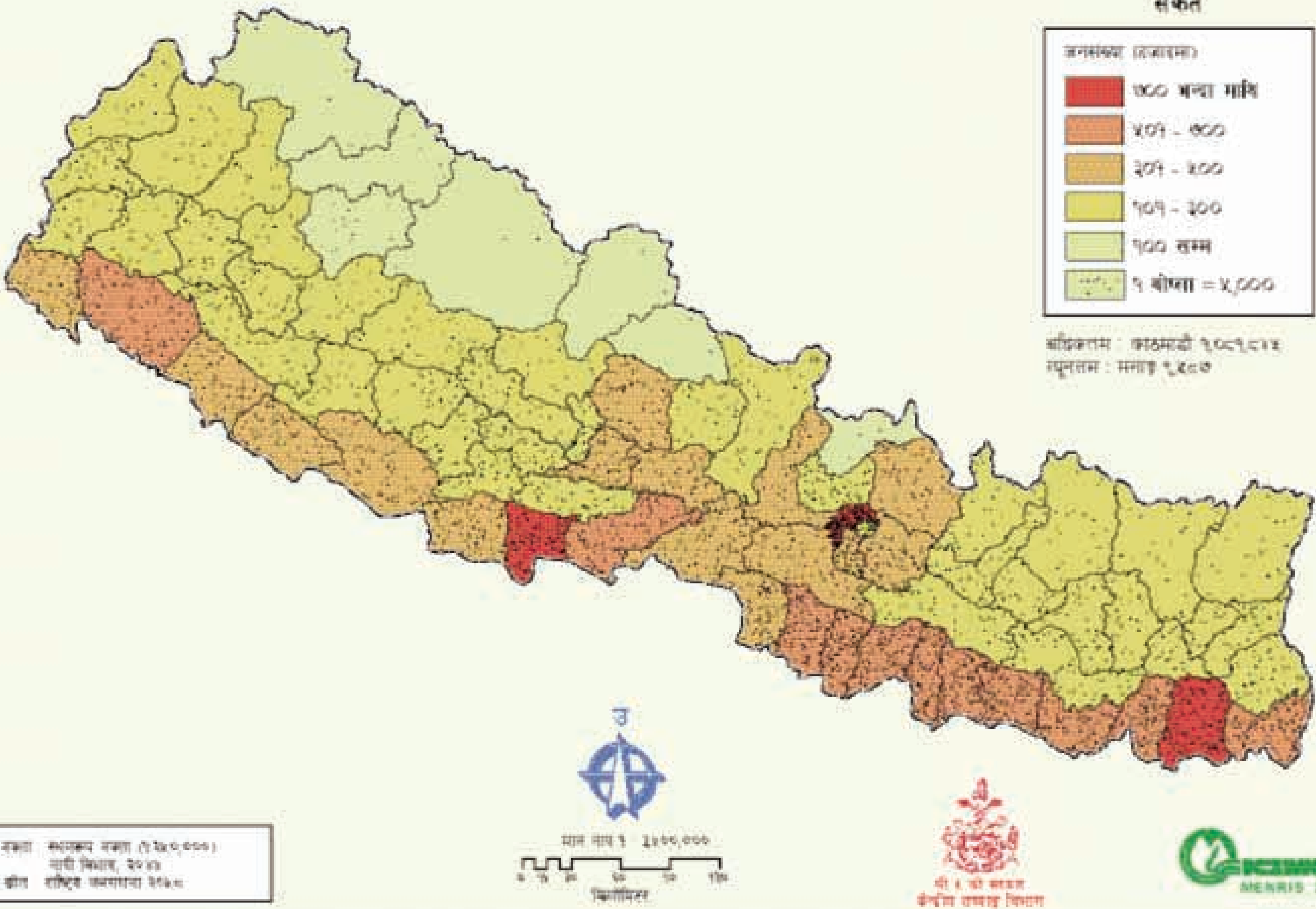

आधार नक्सा : प्रशासकीय नक्सा
नापी विभाग
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

MENRIS 2003

जनसंख्याको अनुपातिक वितरण, २०५८

जनसंख्याको अनुपातिक वितरण भन्नाले जिल्लागत जनसंख्या र देशको कूल जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । यस सूचकलाई सामान्यत: प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ । जिल्लागत रुपमा अनुपातिक जनसंख्या वितरणलाई दृष्टिगत गर्दा सबैभन्दा कम जनसंख्याको अनुपात मनाङ्गमा (०.०४ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी अनुपात काठमाण्डौमा (४.६७ प्रतिशत) थियो । अधिराज्यको कूल जनसंख्याको आधारमा अनुपातिक जनसंख्या न्यून भएका अन्य प्रमुख जिल्लाहरु मुस्ताङ्ग (०.०६ प्रतिशत), डोल्पा (०.१३ प्रतिशत) र हुम्ला (०.१८ प्रतिशत) हुन् । यस्तै अनुपातिक जनसंख्या उच्च भएका अन्य प्रमुख जिल्लाहरुमा मोरङ्ग (३.६४ प्रतिशत), रुपन्देही (३.०६ प्रतिशत) र झापा (२.९० प्रतिशत) पर्दछन् ।

तालिका क.२

जिल्ला	अनुपात (प्रतिशतमा)	जिल्ला	अनुपात (प्रतिशतमा)	जिल्ला	अनुपात (प्रतिशतमा)	जिल्ला	अनुपात (प्रतिशतमा)	जिल्ला	अनुपात (प्रतिशतमा)
अर्घाखाँची	०.९०	चितवन	२.०४	धनुषा	२.९०	बैतडी	१.०१	रौतहट	२.३५
अछाम	१.००	जाजरकोट	०.५८	धादिङ्ग	१.४६	भक्तपुर	०.९७	लमजुङ्ग	०.७७
ईलाम	१.२२	जुम्ला•	०.३९	नवलपरासी	२.४३	भोजपुर	०.८८	ललितपुर	१.४६
उदयपुर	१.२४	झापा•	२.९७	नुवाकोट	१.२५	मकवानपुर	१.७०	सप्तरी	२.४६
ओखलढुङ्गा	०.६८	डडेलधुरा	०.५४	पर्वत	०.६८	मनाङ्ग	०.०४	सल्यान•	०.९२
कञ्चनपुर	१.६३	डोटी	०.८९	पर्सा	२.१५	महोत्तरी	२.३९	सर्लाही	२.७५
कपिलबस्तु	२.०८	डोल्पा•	०.१३	पाल्पा	१.१६	म्याग्दी	०.४९	स्याङ्जा	१.३७
काठमाण्डौ	४.६७	तनहूँ	१.३६	पाँचथर	०.८७	मुगु•	०.१९	संखुवासभा	०.६९
काभ्रेपलाञ्चोक	१.६७	ताप्लेजुङ्ग	०.५८	प्यूठान	०.९२	मुस्ताङ्ग	०.०६	सिन्धुपाल्चोक•	१.३२
कालीकोट•	०.४६	तेह्रथुम	०.४९	बझाङ्ग	०.७२	मोरङ्ग	३.६४	सिन्धुली•	१.२१
कास्की	१.६४	दाङ्ग	२.००	बर्दिया	१.६५	रसुवा	०.१९	सिराहा•	२.४७
कैलाली	२.६६	दार्चुला	०.५३	बाग्लुङ्ग	१.१६	रामेछाप	०.९२	सुनसरी	२.७०
खोटाङ्ग	१.००	दैलेख	०.९७	बाँके	१.६७	रुकुम	०.८१	सुर्खेत•	१.२५
गुल्मी	१.२८	दोलखा•	०.८८	बाजुरा•	०.४७	रुपन्देही	३.०६	सोलुखुम्बू	०.४७
गोरखा	१.२४	धनकुटा	०.७२	बारा	२.४२	रोल्पा	०.९१	हुम्ला	०.१८

• यी अङ्कहरू अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरूको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस् ।)

जनसंख्याको अनुपातिक वितरण

जिल्लागत रूपमा देशको कुल जनसंख्याको अनुपातिक वितरण प्रतिशतमा, २०५८

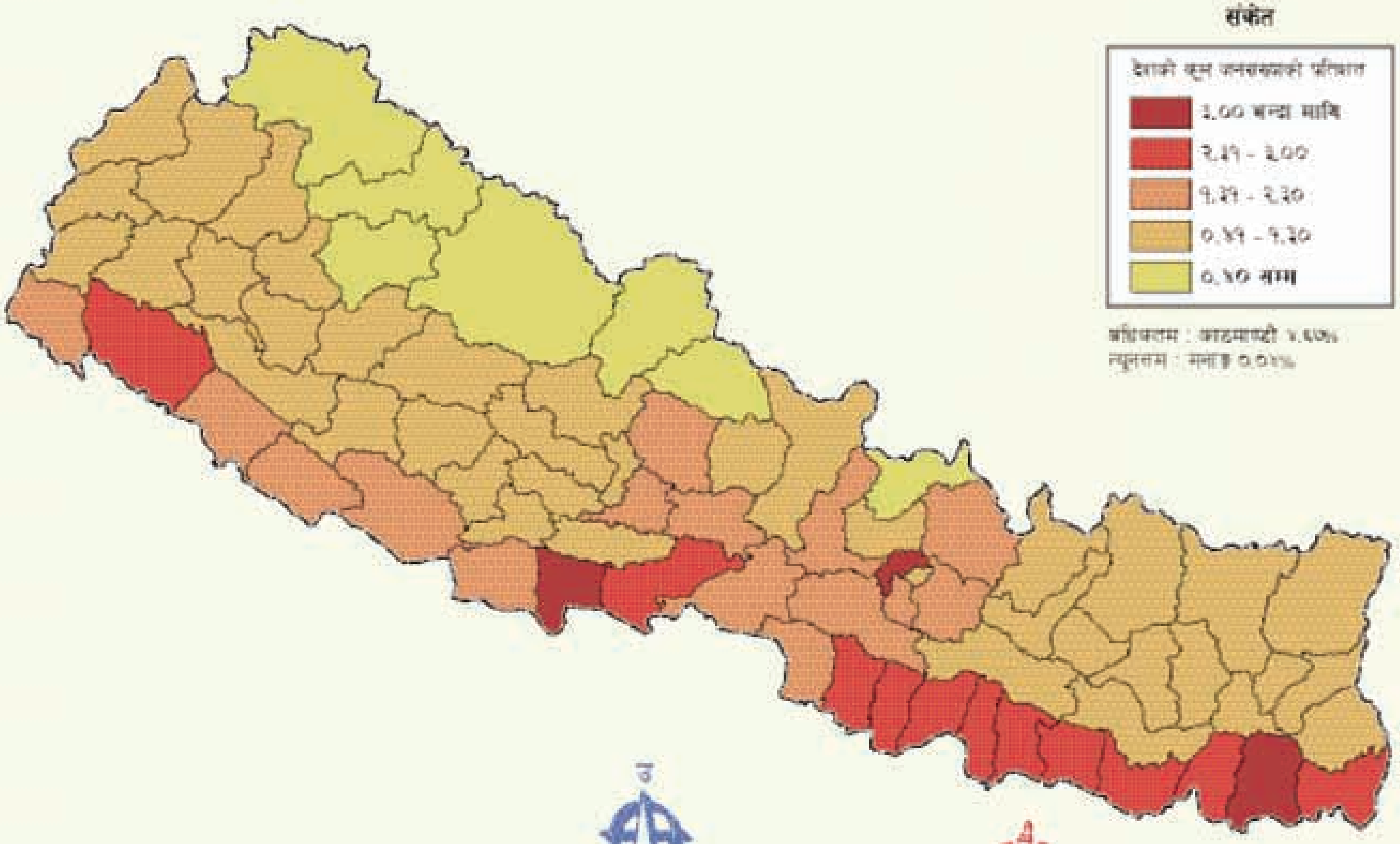

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००) नापी विभाग, २०५५
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मापमान १ : ३,५००,०००
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

जनघनत्व, २०५८

मानिस र मानिस बसोबास गर्ने स्थानको क्षेत्रफलसंगको सम्बन्ध देखाउने सूचक नै जनघनत्व हो । यस सूचकले मानिस र बसोबास गर्ने भू-भागको क्षेत्रफलको अनुपातलाई बुझाउँदछ । जनघनत्वलाई प्रति वर्ग किलोमिटर बसोबास गरेका जनसंख्याको एकाईको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । वि.सं. २०५८ को जनगणनाको नतीजा अनुसार नेपालको जनघनत्व प्रति वर्ग कि.मि. १५७.३० जना मानिसहरु रहेको थियो । जिल्लागत रुपमा जनघनत्वको वितरणलाई दृष्टिगत गर्दा सबैभन्दा कम जनघनत्व डोल्पामा (३.७५ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) र सबैभन्दा बढी जनघनत्व काठमाण्डौमा (२७३८.८५ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) रहेको थियो ।

तालिका क.३

जिल्ला	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)	जिल्ला	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)	जिल्ला	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)	जिल्ला	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)	जिल्ला	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)
अर्घाखाँची	१७४.६८	चितवन	२१२.८३	धनुषा	५६८.९५	बैतडी	१५४.३२	रौतहट	४८४.१३
अछाम	१३७.६७	जाजरकोट	६०.४८	धादिङ्ग	१७५.८३	भक्तपुर	१८९४.६३	लमजुङ्ग	१०४.७
ईलाम	१६६.०६	जुम्ला•	३५.३३	नवलपरासी	२६०.३५	भोजपुर	१३४.७२	ललितपुर	८७७.३६
उदयपुर	१३९.४५	झापा•	४२८.४६	नुवाकोट	२५७.३४	मकवानपुर	१६१.८३	सप्तरी	४१८.४
ओखलढुङ्गा	१४५.९१	डडेलधुरा	८२.०३	पर्वत	३१९.४९	मनाङ्ग	४.२७	सल्यान•	१४६.०३
कञ्चनपुर	२३४.७२	डोटी	१०२.२५	पर्सा	३६७.४९	महोत्तरी	५५२.३८	सर्लाही	५०४.९३
कपिलवस्तु	२७७.३२	डोल्पा•	३.७५	पाल्पा	१९५.६	म्याग्दी	४९.८२	स्याङ्जा	२७२.६१
काठमाण्डौ	२७३८.८५	तनहूँ	२०३.९	पाँचथर	१६२.८२	मुगु•	१२.४३	संखुवासभा	४५.७५
काभ्रेपलाञ्चोक	२७६.२७	ताप्लेजुङ्ग	३६.९४	प्यूठान	१६२.३३	मुस्ताङ्ग	४.१९	सिन्धुपाल्चोक•	१२०.३२
कालीकोट•	६०.६४	तेह्रथुम	१६६.५८	बझाङ्ग	४८.८१	मोरङ्ग	४५४.५७	सिन्धुली•	११२.३३
कास्की	१८८.६६	दाङ्ग	१५६.४७	बर्दिया	१८८.९६	रसुवा	२८.९७	सिराहा•	४८१.८२
कैलाली	१९०.६३	दार्चुला	५२.५४	बाग्लुङ्ग	१५०.७५	रामेछाप	१३७.३९	सुनसरी	४९७.७२
खोटाङ्ग	१४५.४३	दैलेख	१४९.९३	बाँके	१६५.१	रुकुम	६५.५	सुर्खेत•	११७.७२
गुल्मी	२५८.१८	दोलखा•	९३.२१	बाजुरा•	४९.७२	रुपन्देही	५२०.९	सोलुखुम्बू	३२.५१
गोरखा	७९.८२	धनकुटा	१८६.८५	बारा	४६९.८६	रोल्पा	१११.७६	हुम्ला	७.१८

• यी अङ्कहरू अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरूको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस् ।)

जनघनत्व

प्रति वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या, २०५८

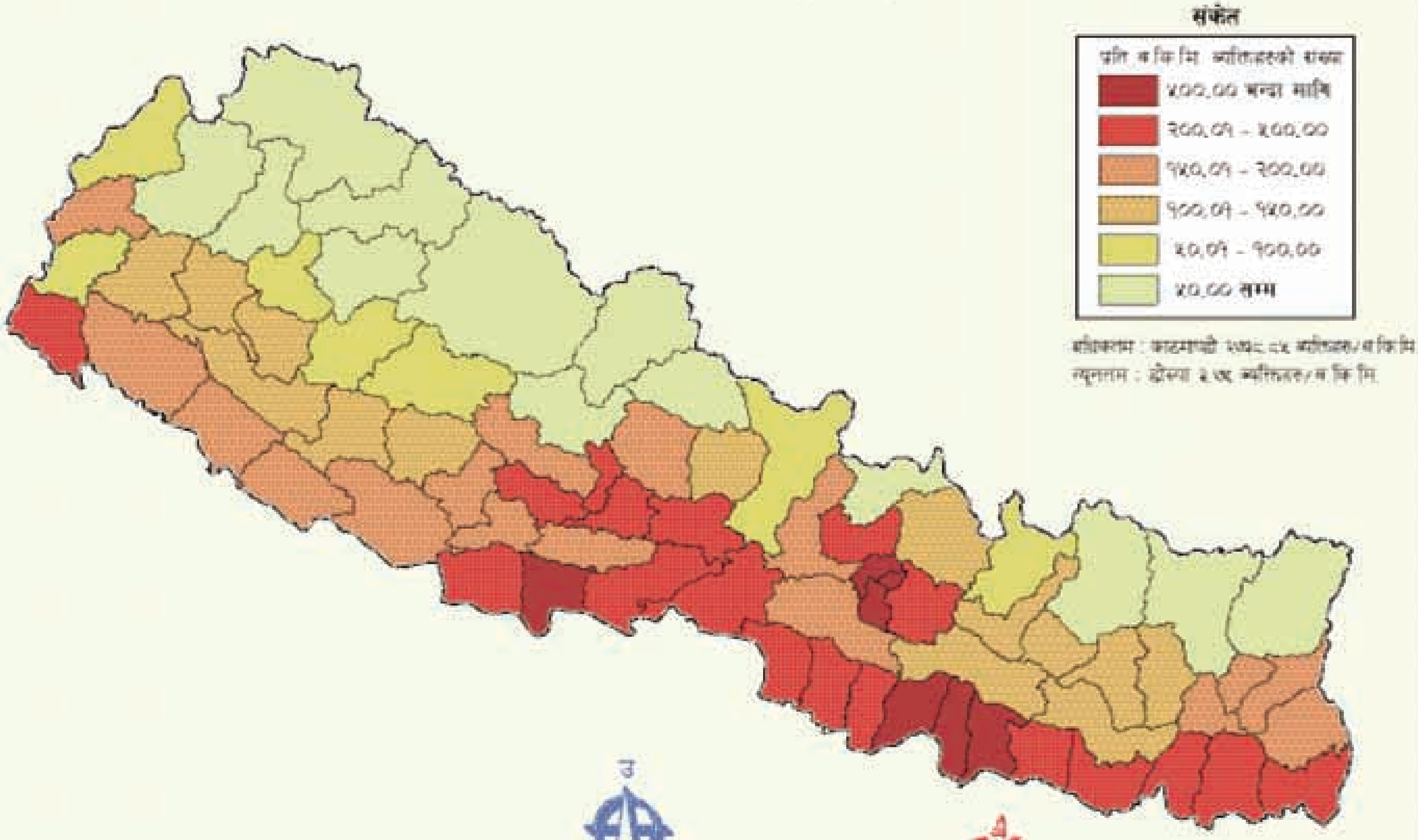

आधार नक्सा : [illegible]
नापी विभाग, [illegible]
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मापमान १ : [illegible]
० १५ ३० ६० ९० १२०
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर, २०४८-२०५८

जनसंख्या बृद्धि दर एउटा मूलभूत जनसांख्यिक सूचक हो, जसमा अन्य पक्षहरु प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा सम्बन्धित भएका हुन्छन् । जनसंख्या बृद्धि दरले कुनै निश्चित अवधिमा कुनै निश्चित भू-भागमा बसोबास गर्ने जनसंख्याको बृद्धिलाई जनाउँछ । नेपालमा जनसंख्याको औसत वार्षिक बृद्धि दर प्रत्येक दश-दश वर्षमा संचालन हुने जनगणनाको आँकडाबाट निकालिने गरिन्छ र यस बृद्धि दरलाई प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ ।

वि.स. २०४८ देखि वि.स. २०५८ को एक दशक अवधिमा नेपालको औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर २.२५ प्रतिशत रहेको थियो । जिल्लागत रुपमा वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दरलाई अवलोकन गर्दा भोजपुरमा (०.२१ प्रतिशत) सबैभन्दा कम बृद्धि दर र मनाङ्गमा (५.८१ प्रतिशत) सबैभन्दा उच्च जनसंख्या बृद्धि दर रहेको पाइयो । त्रिपन्न जिल्लाहरुमा नेपाल अधिराज्यको औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (२.२५ प्रतिशत) भन्दा बढी र २२ जिल्लाहरुमा यो भन्दा कम बृद्धि दर देखिएको थियो । यस्तै, उल्लेखनीय रुपमा जनसंख्या बृद्धि दर कम भएका अन्य प्रमुख जिल्लाहरुमा मुस्ताङ्ग (०.४७ प्रतिशत), खोटाङ्ग (०.६९ प्रतिशत) र स्याङ्जा (०.७८ प्रतिशत) थिए भने, जनसंख्या बृद्धि दर उच्च रहेका अन्य प्रमुख जिल्लाहरुमा काठमाण्डौ (४.७१ प्रतिशत), कैलाली (३.८९ प्रतिशत) र कञ्चनपुर (३.८२ प्रतिशत) थिए ।

तालिका क.४

जिल्ला	औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (%)	जिल्ला	औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (%)	जिल्ला	औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (%)	जिल्ला	औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (%)	जिल्ला	औसत वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (%)
अर्घाखाँची	१.४२	चितवन	२.८६	धनुषा	२.११	बैतडी	१.५५	रौतहट	२.७५
अछाम	१.५४	जाजरकोट	१.६८	धादिङ्ग	१.९७	भक्तपुर	२.६५	लमजुङ्ग	१.४२
ईलाम	२.१०	जुम्ला*	१.६३	नवलपरासी	२.५५	भोजपुर	०.२१	ललितपुर	२.७३
उदयपुर	२.६३	झापा*	१.४८	नुवाकोट	१.६२	मकवानपुर	२.२२	सप्तरी	२.०३
ओखलढुङ्गा	१.१७	डडेलधुरा	१.८७	पर्वत	०.९५	मनाङ्ग	५.८१	सल्यान*	१.६१
कञ्चनपुर	३.८२	डोटी	२.१४	पर्सा	२.८९	महोत्तरी	२.२९	सर्लाही	२.५५
कपिलबस्तु	२.६०	डोल्पा*	१.६७	पाल्पा	१.२८	म्याग्दी	१.२९	स्याङ्जा	०.७८
काठमाण्डौ	४.७१	तनहूँ	१.६२	पाँचथर	१.४३	मुगु*	१.८९	संखुवासभा	१.१५
काभ्रेपलाञ्चोक	१.७३	ताप्लेजुङ्ग	१.१५	प्यूठान	१.९१	मुस्ताङ्ग	०.४७	सिन्धुपाल्चोक*	१.५९
कालीकोट*	१.७३	तेह्रथुम	०.९५	बझाङ्ग	१.८३	मोरङ्ग	२.२३	सिन्धुली*	२.२३
कास्की	२.६२	दाङ्ग	२.६६	बर्दिया	२.७६	रसुवा	१.९७	सिराहा*	२.१७
कैलाली	३.८९	दार्चुला	१.८२	बाग्लुङ्ग	१.४६	रामेछाप	१.२२	सुनसरी	३.००
खोटाङ्ग	०.६९	दैलेख	१.८४	बाँके	३.०१	रुकुम	१.९२	सुर्खेत*	२.४५
गुल्मी	१.०८	दोलखा*	१.६५	बाजुरा*	१.६७	रुपन्देही	३.०५	सोलुखुम्बू	१.०२
गोरखा	१.३२	धनकुटा	१.२९	बारा	२.९६	रोल्पा	१.५६	हुम्ला	१.६६

* यी अङ्कहरु २०५८ को अनुमानित जनसंख्यामा आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नुहोस्)

औसत वार्षिक जनसंख्या वृद्धि दर

प्रति वर्ष जनसंख्याको वृद्धि प्रतिशतमा, २०४८ - २०५८

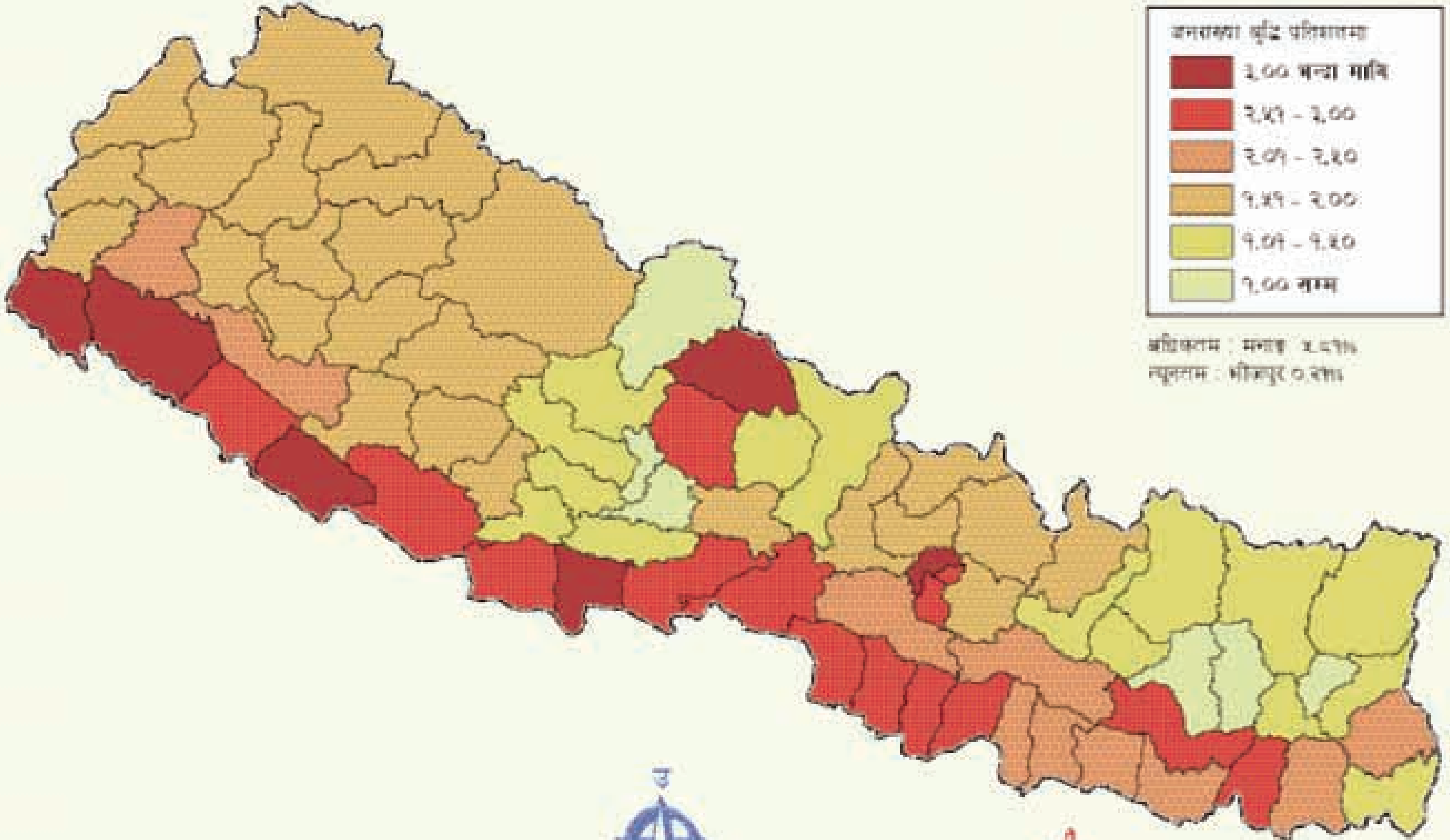

संकेत

जनसंख्या वृद्धि प्रतिशतमा

- ३.०० भन्दा माथि
- २.५१ - ३.००
- २.०१ - २.५०
- १.५१ - २.००
- १.०१ - १.५०
- १.०० सम्म

अधिकतम : मनाङ ५.८१%
न्यूनतम : भोजपुर ०.२१%

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:५०,०००)
नापी विभाग, २०५३
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३३००,०००

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

परिवार संख्या वितरण, २०५८

घरपरिवारको संरचना र तिनको वितरण, जनसंख्याको योजना, आबास, निर्माण तथा अन्य थुप्रै कार्यहरुका लागि महत्वपूर्ण सूचक हो । परिवार भनेको आर्थिक-सामाजिक एकाइ हो जहाँ व्यक्ति वा व्यक्तिहरुको समूहसंगै बसेका हुन्छन् । वि.सं.२०५८ को जनगणनामा नाता पर्ने वा नपर्ने वा दुबै तर प्राय: एउटै भान्सामा खानपिन गर्ने व्यक्तिहरुको समूहलाई परिवार भनेर परिभाषित गरिएको थियो । एउटा परिवारमा एक मात्र वा दुई वा दुईभन्दा धेरै व्यक्तिहरु हुन सक्छन् ।

वि.सं.२०५८ को जनगणनाको नतीजा अनुसार नेपालको कूल अनुमानित घरपरिवार संख्या ४२ लाख ५३ हजार २ सय २० रहेको थियो । जिल्लागत रुपमा घरपरिवार संख्याको वितरणलाई दृष्टिगत गर्दा सबैभन्दा कम परिवार मनाङ्गमा (१,७७६) र सबैभन्दा बढी परिवारहरु काठमाण्डौमा (२,३५,३८७) थियो । यसरी देशको कूल परिवार संख्या मध्ये मनाङ्गमा सबैभन्दा कम अर्थात् ०.०४ प्रतिशत र काठमाण्डौमा सबैभन्दा बढी अर्थात् ५.५३ प्रतिशत घरपरिवार संख्या रहेको थियो ।

तालिका क.५

जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या
अर्घाखाँची	४०८६९	चितवन	९२८६३	धनुषा	११७४१७	बैतडी	४०३८७	रौतहट	८८१६२
अछाम	४४००५	जाजरकोट	२४१४७	धादिङ्ग	६२७५९	भक्तपुर	४१२५३	लमजुङ्ग	३६५२५
ईलाम	५४५६५	जुम्ला•	१५८५०	नवलपरासी	९८३४०	भोजपुर	३९४८१	ललितपुर	६८९२२
उदयपुर	५११६०३	झापा•	१३७३०१	नुवाकोट	५३१६९	मकवानपुर	७१११२	सप्तरी	१०११४१
ओखलढुङ्गा	३०१२१	डडेलधुरा	२१९८०	पर्वत	३२७३१	मनाङ्ग	१७७६	सल्यान•	३८०८४
कञ्चनपुर	६०१५८	डोटी	३६४६५	पर्सा	७९४५६	महोत्तरी	९४२२९	सर्लाही	१११०७६
कपिलबस्तु	७२९३२	डोल्पा•	५८१२	पाल्पा	४९९४२	म्याग्दी	२४४३५	स्याङ्जा	६४७४६
काठमाण्डौ	२३५३८७	तनहूँ	६२८९८	पाँचथर	३७२६०	मुगु•	८२६१	संखुवासभा	३०७६६
काभ्रेपलाञ्चोक	७०५०९	ताप्लेजुङ्ग	२४७६४	प्यूठान	४०१८३	मुस्ताङ्ग	३२४३	सिन्धुपाल्चोक•	६०४५२
कालीकोट•	१८४८७	तेह्रथुम	२०६८२	बझाङ्ग	२८५८८	मोरङ्ग	१६७८७५	सिन्धुली•	४८७५८
कास्की	८५०७५	दाङ्ग	८२४९५	बर्दिया	५९५६९	रसुवा	८६९६	सिराहा•	१०००१०
कैलाली	९४४३०	दार्चुला	२१०२९	बाग्लुङ्ग	५३५६५	रामेछाप	४०३८६	सुनसरी	१२०२९५
खोटाङ्ग	४२८६६	दैलेख	४११४०	बाँके	६७२६९	रुकुम	३३५०१	सुर्खेत•	५४०४७
गुल्मी	५९१८९	दोलखा•	४३१६५	बाजुरा•	२०३७८	रुपन्देही	११७८५६	सोलुखुम्बू	२१६६७
गोरखा	५८९२३	धनकुटा	३२५७१	बारा	८७७०६	रोल्पा	३८५१२	हुम्ला	६९५३

* यी अङ्कहरु अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

परिवार संख्या वितरण

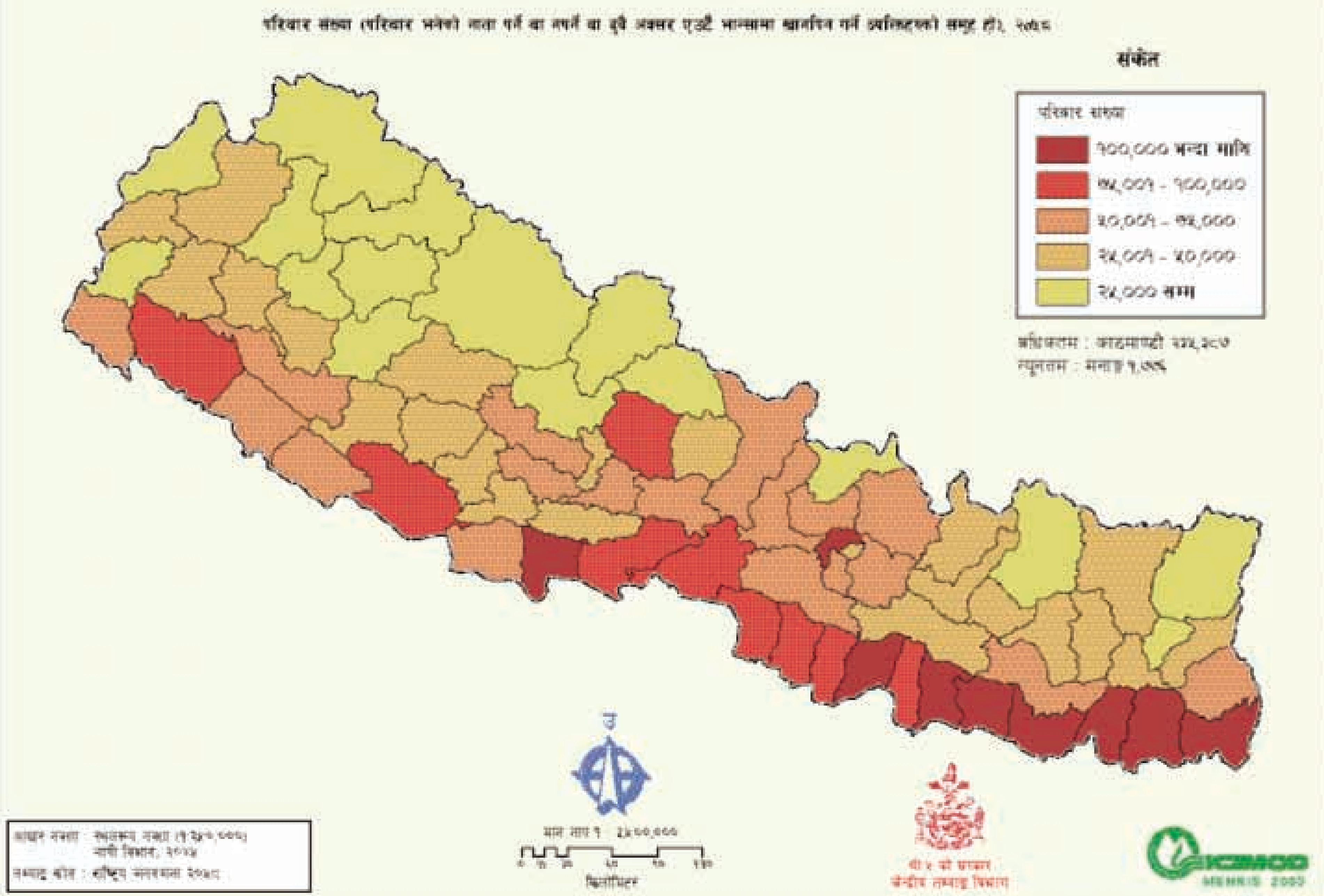

परिवारको औसत आकार, २०५८

परिवार एउटा आधारभूत एकाई हो, जसले विभिन्न जनसांख्यिक सर्वेक्षणहरुमा परिवारका सदस्यहरुको पहिचान तथा गणनाका लागि आधार प्रदान गर्दछ । स्थानीय-स्तर, जिल्ला-स्तर, क्षेत्रीय-स्तर तथा अन्ततोगत्वा: राष्ट्रिय-स्तर जस्ता सबै तहको योजना तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्नका लागि परिवारको आकार जस्ता सूचकको आवश्यकता पर्दछ । परिवारको आकारले देशको सामाजिक संरचनामा पनि महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ । परिवारको औसत आकार भन्नाले प्रति परिवारमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरुको संख्यालाई बुझाउँदछ । अर्थात् कूल जनसंख्या र कूल परिवार संख्याको अनुपात नै परिवारको औसत आकार हो ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको नतीजा अनुसार नेपालमा जम्मा ४२ लाख ५३ हजार २ सय २० परिवार संख्या अनुमान गरिएको थियो । यस परिवारसंख्याको आधारमा नेपालको परिवारको औसत आकार प्रति परिवार ५.४ जना व्यक्तिहरु थियो । जिल्लागत रुपमा गर्दा औसत परिवारको आकारलाई दाँज्दा सबैभन्दा कम परिवारको आकार कास्कीमा (४.४७ जना व्यक्तिहरु प्रति परिवार) र सबैभन्दा बढी परिवार आकार कपिलबस्तुमा (६.६१ जना व्यक्तिहरु प्रति परिवार) रहेको थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको औसत परिवारको आकारलाई देशको राष्ट्रिय मानसंग दाँज्दा ३४ जिल्लाहरुमा परिवारको आकार राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३८ जिल्लाहरुमा राष्ट्रियमान भन्दा बढी रहेको थियो ।

तालिका क.६

जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या
अर्घाखाँची	५.१०	चितवन	५.०८	धनुषा	५.७२	बैतडी	५.८०	रौतहट	६.१८
अछाम	५.२६	जाजरकोट	५.५९	धादिङ	५.४०	भक्तपुर	५.४७	लमजुङ	४.८५
ईलाम	५.१८	जुम्ला•	५.६४	नवलपरासी	५.७२	भोजपुर	५.१४	ललितपुर	४.९०
उदयपुर	५.५८	झापा•	५.०१	नुवाकोट	५.४३	मकवानपुर	५.५२	सप्तरी	५.६४
ओखलढुङ्गा	५.२०	डडेलधुरा	५.७४	पर्वत	४.८२	मनाङ्ग	५.४०	सल्यान•	५.६१
कञ्चनपुर	६.२८	डोटी	५.६८	पर्सा	६.२६	महोत्तरी	५.८७	सर्लाही	५.७२
कपिलबस्तु	६.६१	डोल्पा•	५.०८	पाल्पा	५.३८	म्याग्दी	४.६८	स्याङ्जा	४.९०
काठमाण्डौ	४.६०	तनहूँ	५.०१	पाँचथर	५.४२	मुगु•	५.३२	संखुवासभा	५.१७
काभ्रेपलाञ्चोक	५.४७	ताप्लेजुङ्ग	५.४४	प्यूठान	५.२९	मुस्ताङ्ग	४.६२	सिन्धुपाल्चोक•	५.०६
कालीकोट•	५.७१	तेह्रथुम	५.४७	बझाङ्ग	५.८४	मोरङ्ग	५.०२	सिन्धुली•	५.७४
कास्की	४.४७	दाङ्ग	५.६०	बर्दिया	६.४२	रसुवा	५.१४	सिराहा•	५.७२
कैलाली	६.५३	दार्चुला	५.८०	बाग्लुङ्ग	५.०२	रामेछाप	५.२६	सुनसरी	५.२०
खोटाङ्ग	५.४०	दैलेख	५.४७	बाँके	५.७४	रुकुम	५.६२	सुर्खेत•	५.३४
गुल्मी	५.०१	दोलखा•	४.७३	बाजुरा•	५.३४	रुपन्देही	६.०१	सोलुखुम्बू	४.९७
गोरखा	४.८९	धनकुटा	५.११	बारा	६.३८	रोल्पा	५.४५	हुम्ला	५.८४

* यी अङ्कहरु अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

परिवारको औसत आकार

प्रति एकाइ परिवारमा बस्ने औसत व्यक्तिहरूको संख्या, २०५८

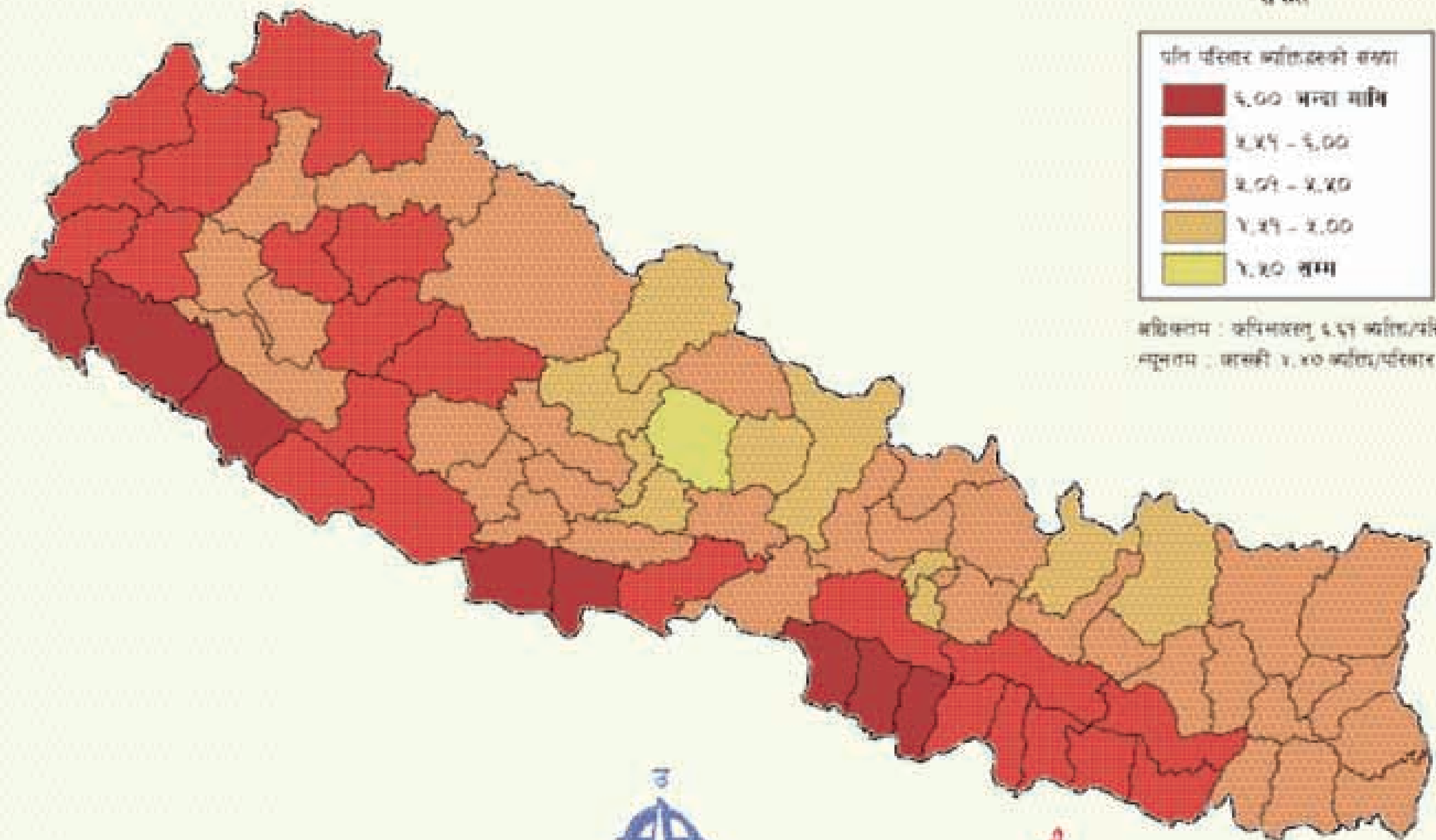

संकेत

प्रति परिवार व्यक्तिहरूको संख्या

- ६.०० भन्दा माथि
- ५.५१ - ६.००
- ५.०१ - ५.५०
- ४.५१ - ५.००
- ४.५० सम्म

अधिकतम : कपिलवस्तु ६.६१ व्यक्ति/परिवार
न्यूनतम : कास्की ४.४० व्यक्ति/परिवार

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०५५
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

पुरुष-महिला अनुपात, २०५८

कुनै भू-भाग वा देशको जनसंख्यालाई लिङ्गको आधारमा दुई समूहमा विभाजन गर्न सकिन्छह ती हुन्: पुरुष र महिला । लिङ्ग जनसंख्याको जैविक पक्ष हो र यो जनसांख्यिक विशेषताहरुको सर्वाधिक महत्वपूर्ण पक्ष हो । लिङ्ग अनुपात भन्नाले कुनै एक लिङ्ग समूहको जनसंख्या र अर्को फरक लिङ्ग समूहको जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । लिङ्ग अनुपात जनसंख्याको लैंगिक बनोट मापन गर्ने प्रमुख गणितीय सूचक हो । यस लिङ्ग अनुपातलाई प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या वा प्रति १०० जना पुरुषमा महिलाको संख्याको रुपमा व्यक्त गरिन्छ । सामान्यत: अघिल्लो परिभाषा नै व्यवहारमा प्रचलन भएको पाइन्छ, जुन यस परिच्छेदमा पनि प्रयोग भएको छ । अघिल्लो परिभाषा अनुसार पुरुष-महिला अनुपातको मान १०० भन्दा बढी भएमा अधिक पुरुषको संख्या र १०० भन्दा कम भएमा अधिक महिलाको संख्या भन्ने बुझिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणना अनुसार (अनुमानित) जनसंख्याको आधारमा नेपालको पुरुष-महिला अनुपातको मान ९९.८० रहेको थियो । यसको अर्थ प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या ९९.८० जना रहेको थियो । यस मानले पुरुषभन्दा महिलाको संख्या केहि बढी भएको देखिन्छ । जिल्लागत रुपमा पुरुष-महिला अनुपातको सबैभन्दा निम्न मान गुल्मीमा (८२.१३ पुरुष प्रति १०० महिला) र सबैभन्दा उच्च मान मुस्ताङ्गमा (१२०.२८ पुरुष प्रति १०० महिला) रहेको थियो । सबै जिल्लाहरुको पुरुष-महिला अनुपातलाई नेपालको राष्ट्रिय पुरुष-महिला अनुपात (९९.८०) संग तुलना गर्दा ४२ जिल्लाहरुमा यो अनुपात राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३३ जिल्लाहरुमा बढी रहेको थियो ।

तालिका क.७

जिल्ला	पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	पुरुष-महिला अनुपात
अर्घाखांची	८५.९९	चितवन	९९.२१	धनुषा	१०८.५४	बैतडी	९३.९३	रौतहट	१०७.३६
अछाम	८९.१३	जाजरकोट	१०३.२४	धादिङ्ग	९५.९९	भक्तपुर	१०३.७४	लमजुङ्ग	८८.९७
ईलाम	१०१.४७	जुम्ला•	१०५.२१	नवलपरासी	९७.७७	भोजपुर	९२.८८	ललितपुर	१०४.३१
उदयपुर	९९.८८	झापा•	९८.६३	नुवाकोट	९७.९३	मकवानपुर	१०२.९४	सप्तरी	१०४.५०
ओखलढुङ्गा	९२.६५	डडेलधुरा	९३.५१	पर्वत	८५.९३	मनाङ्ग	११०.५६	सल्यान•	१००.१६
कन्चनपुर	१०३.१८	डोटी	९९.९८	पर्सा	१०९.९७	महोत्तरी	१०८.४१	सर्लाही	१०७.३९
कपिलबस्तु	१०५.८८	डोल्पा•	९९.४९	पाल्पा	८७.१६	म्याग्दी	८६.७९	स्याङ्जा	८२.६८
काठमाण्डौ	११३.८७	तनहूँ	८७.१४	पांचथर	९६.१४	मुगु•	१०२.६०	संखुवासभा	९५.७०
काभ्रेपलाञ्चोक	९६.०५	ताप्लेजुङ्ग	९६.६६	प्यूठान	८६.२४	मुस्ताङ्ग	१२०.२८	सिन्धुपाल्चोक•	९८.८१
कालीकोट•	१०१.५२	तेह्रथुम	९४.४२	बझाङ्ग	९३.४३	मोरङ्ग	१००.६१	सिन्धुली•	९९.१०
कास्की	९४.६१	दाङ्ग	९८.०९	बर्दिया	१०१.४०	रसुवा	१०९.२६	सिराहा•	१०५.५५
कैलाली	१०२.६०	दार्चुला	९६.१२	बाग्लुङ्ग	८४.९५	रामेछाप	९०.४१	सुनसरी	१०१.७५
खोटाङ्ग	९५.१६	दैलेख	९५.७०	बाँके	१०५.६६	रुकुम	१०२.६१	सुर्खेत•	९८.०१
गुल्मी	८२.१३	दोलखा•	९५.८७	बाजुरा•	९७.९७	रुपन्देही	१०३.७८	सोलुखुम्बू	९७.५४
गोरखा	८७.४३	धनकुटा	९६.७०	बारा	१०७.२९	रोल्पा	९३.७१	हुम्ला	१०६.७७

* यी अङ्कहरु अनुमानित हुन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

पुरुष - महिला अनुपात

प्रति १०० जना महिलाहरूमा पुरुषहरूको संख्या, २०५८

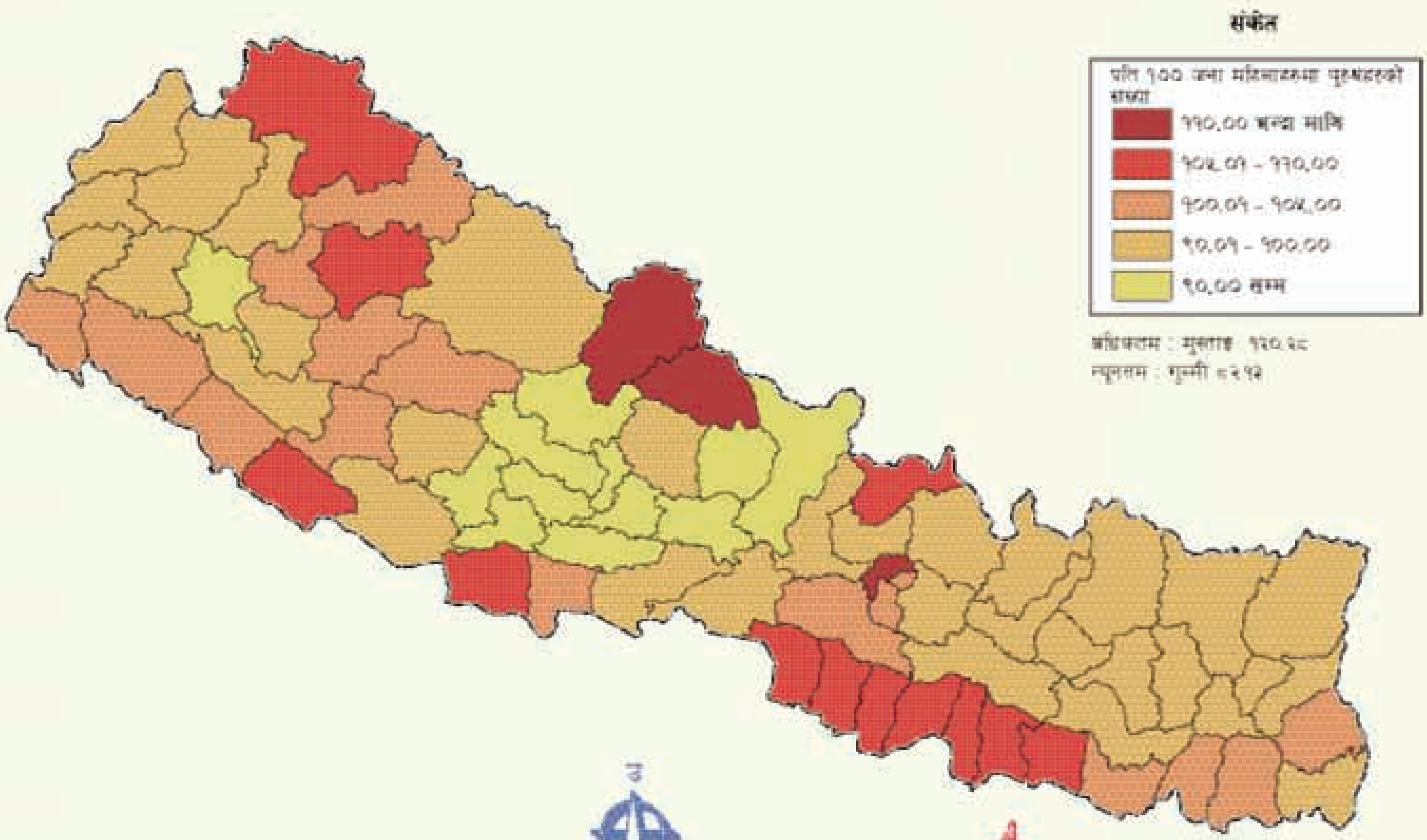

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

बालबालिका-महिला अनुपात, २०५८

बालबालिका-महिला अनुपात भन्नाले ५ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकाहरु र प्रजनन् उमेर समूह अर्थात् १५ देखि ४९ वर्षका महिलाहरुको अनुपातलाई जनाउँदछ । यो प्रजननको स्तर इंगित गर्ने एक सरल सूचक हो । यस सूचकलाई प्राय: प्रति एक हजार महिलाहरुमा बालबालिकाहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । भरपर्दो जन्म सम्बन्धी तथ्याङ्क उपलव्ध नभएको अवस्थामा प्रजनन् सूचकको रुपमा यस अनुपातको प्रयोग गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाबाट प्राप्त नतीजाको आधारमा नेपालमा बालबालिका-महिलाको अनुपात प्रति हजार प्रजनन् उमेर समूह (१५-४९ वर्ष) का महिलाहरुमा ४९२ जना बालबालिकाहरु रहेको थियो । जिल्लागत रुपमा यो अनुपातलाई अवलोकन गर्दा सबैभन्दा कम मनाङ्गमा (२४०) र सबैभन्दा बढी मुगुमा (७००) रहेको थियो । सबै जिल्लाहरुको यो अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (४९२) संग दाँज्दा २८ जिल्लाहरुमा उक्त अनुपातको मान राष्ट्रिय मान भन्दा तल र बाँकी ४७ जिल्लाहरुमा माथि रहेको थियो । बालबालिका-महिलाको अनुपात उच्च भएका अन्य प्रमुख जिल्लाहरु दैलेख (६६३), बाजुरा (६४९) र अछाम (६४८) थिए भने, न्यून अनुपात भएका अन्य प्रमुख जिल्लाहरु ललितपुर (२७६), काठमाण्डौ (२८३) र भक्तपुर (२९४) थिए ।

तालिका क्र.८

जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात
अर्घाखाँची	५०१	चितवन	३९६	धनुषा	५७१	बैतडी	५६१	रौतहट	६१५
अछाम	६४८	जाजरकोट	५३३	धादिङ्ग	५११	भक्तपुर	२९४	लमजुङ्ग	४१६
ईलाम	४१२	जुम्ला•	६००	नवलपरासी	४८६	भोजपुर	४५१	ललितपुर	२७६
उदयपुर	५३२	झापा•	३६५	नुवाकोट	४७०	मकवानपुर	५२०	सप्तरी	५१०
ओखलढुङ्गा	५२४	डडेलधुरा	५९८	पर्वत	४५२	मनाङ्ग	२४०	सल्यान•	५२९
कञ्चनपुर	५४९	डोटी	५९४	पर्सा	५७३	महोत्तरी	५८२	सर्लाही	५८९
कपिलबस्तु	५७०	डोल्पा•	५५५	पाल्पा	४८९	म्याग्दी	५००	स्याङ्जा	४६१
काठमाण्डौ	२८३	तनहूँ	४४४	पाँचथर	५१४	मुगु•	७००	संखुवासभा	४७८
काभ्रेपलाञ्चोक	४४७	ताप्लेजुङ्ग	५१९	प्यूठान	६०९	मुस्ताङ्ग	३५७	सिन्धुपाल्चोक•	४८१
कालीकोट•	६३६	तेह्रथुम	४४३	बझाङ्ग	६४१	मोरङ्ग	४०७	सिन्धुली•	५७८
कास्की	३६८	दाङ्ग	५२०	बर्दिया	५१४	रसुवा	५२०	सिराहा•	५४५
कैलाली	५४०	दार्चुला	५४६	बाग्लुङ्ग	४८०	रामेछाप	५३०	सुनसरी	४५५
खोटाङ्ग	५४५	दैलेख	६६३	बाँके	५२९	रुकुम	५१९	सुर्खेत•	५५३
गुल्मी	५०१	दोलखा•	४४८	बाजुरा•	६४९	रुपन्देही	५०२	सोलुखुम्बू	४८४
गोरखा	४४३	धनकुटा	४३२	बारा	६००	रोल्पा	६२६	हुम्ला	६१८

*यी [illegible] गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

बालबालिका - महिला अनुपात

प्रति १,००० जना प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरूमा ० देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाहरूको संख्या, २०५८

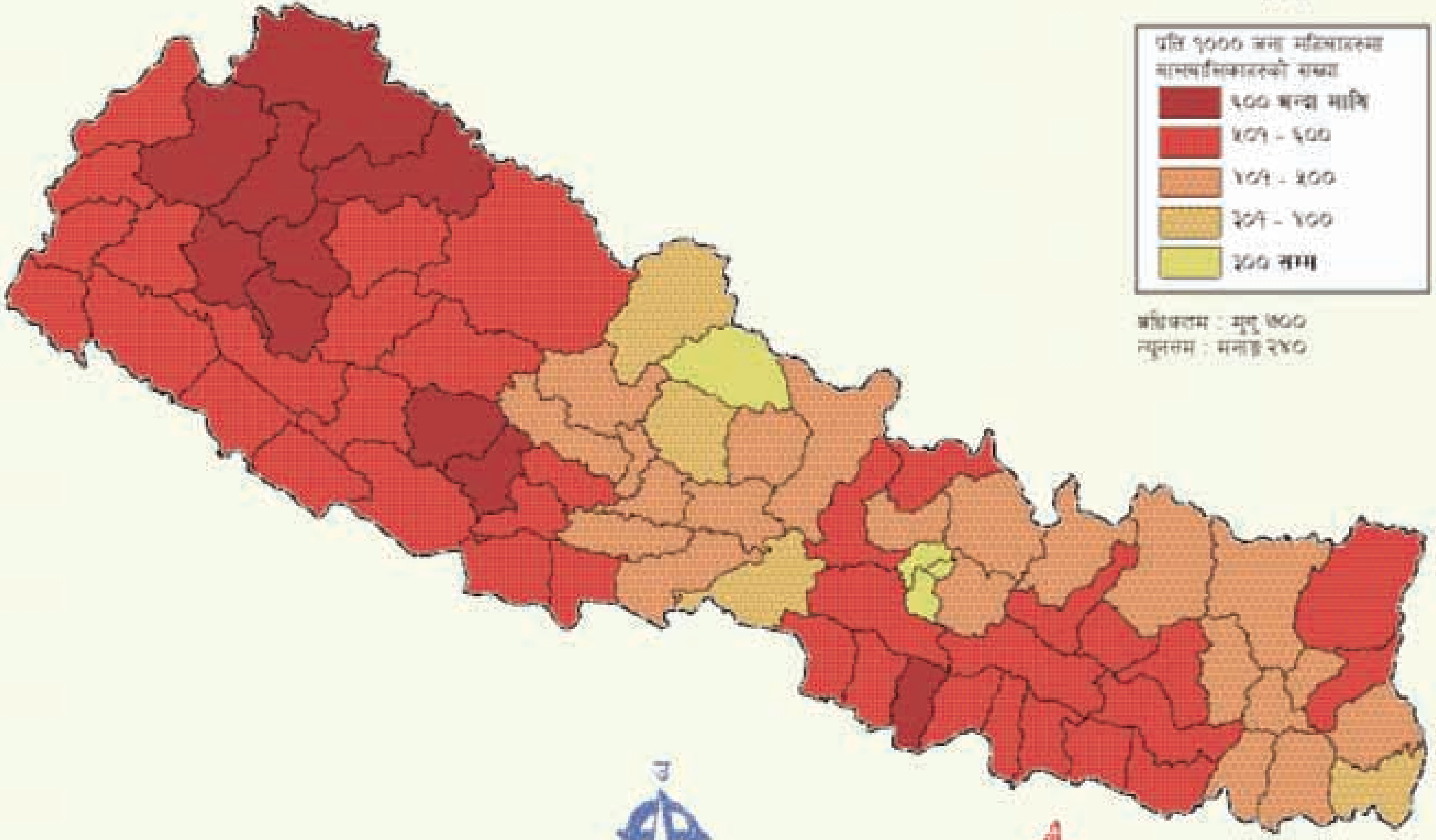

संकेत

प्रति १००० जना महिलाहरूमा बालबालिकाहरूको संख्या

- ६०० भन्दा माथि
- ५०१ - ६००
- ४०१ - ५००
- ३०१ - ४००
- ३०० सम्म

अधिकतम : मुगु ७००
न्यूनतम : मनाङ २४०

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००) नापी विभाग, २०५३
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३,५००,०००
० २५ ५० १०० १५० २००
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

कूल आश्रित अनुपात, २०५८

जनसंख्याको संरचना अध्ययन गर्नका लागि कूल आश्रित अनुपातको प्रयोग गरिन्छ । कूल आश्रित अनुपात भन्नाले ० देखि १४ वर्ष सम्मका र ६० वर्ष र सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्षको जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । सामान्यत: ० देखि १४ वर्ष सम्मका र ६० वर्ष र सो भन्दा माथिका व्यक्तिहरुलाई आश्रित (dependent) जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्षका व्यक्तिहरुलाई सक्रीय उमेर समूहको जनसंख्या मानिन्छ । कूल आश्रित अनुपातलाई प्रति एक सय जना सक्रीय जनसंख्यामा कूल आश्रितहरुको संख्याको रुपमा व्यक्त गरिन्छ । बास्तवमा यो अनुपात आश्रितको बोझ नापजाँच गर्ने पूर्ण रुपले सही मापक होइन । किनकी न त सबै सक्रीय उमेर समूहका व्यक्तिहरुको रोजगार हुन्छन्, नत आश्रित उमेर समूहका सबै व्यक्तिहरु आर्थिक रुपले अरु माथि निर्भर रहन्छन् । जे भए तापनि यस सूचकले जनसंख्याको आर्थिक निर्भरताको मोटामोटी चित्रण गर्दछ । यसैले विभिन्न सामाजिक, आर्थिक अध्ययनहरुमा आश्रित अनुपातको व्यापक प्रयोग गर्ने गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालको कूल आश्रित अनुपात (गणना गरिएको जनसंख्याको आधारमा) प्रति एक सय जना सक्रीय उमेर समूहका जनसंख्यामा ८४.६९ जना आश्रितहरु थिए । जिल्लागत रुपमा सबैभन्दा कम आश्रित अनुपात काठमाण्डौमा (५०.१९) र सबैभन्दा बढी आश्रित अनुपात प्यूठानमा (१०८.३०) थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको कूल आश्रित अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (८४.६९) संग तुलना गर्दा १८ जिल्लाहरुमा कूल आश्रित अनुपात राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ५७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.६

जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या
अर्घाखांची	५.१०	चितवन	५.०८	धनुषा	५.७२	बैतडी	५.८०	रौतहट	६.१८
अछाम	५.२६	जाजरकोट	५.५९	धादिङ्ग	५.४०	भक्तपुर	५.४७	लमजुङ्ग	४.८५
ईलाम	५.१८	जुम्ला•	५.६४	नवलपरासी	५.७२	भोजपुर	५.१४	ललितपुर	४.९०
उदयपुर	५.५८	झापा•	५.०१	नुवाकोट	५.४३	मकवानपुर	५.५२	सप्तरी	५.६४
ओखलढुङ्गा	५.२०	डडेलधुरा	५.७४	पर्वत	४.८२	मनाङ्ग	५.४०	सल्यान•	५.६१
कञ्चनपुर	६.२८	डोटी	५.६८	पर्सा	६.२६	महोत्तरी	५.८७	सर्लाही	५.७२
कपिलबस्तु	६.६१	डोल्पा•	५.०८	पाल्पा	५.३८	म्याग्दी	४.६८	स्याङ्जा	४.९०
काठमाण्डौ	४.६०	तनहूँ	५.०१	पांचथर	५.४२	मुगु•	५.३२	संखुवासभा	५.१७
काभ्रेपलाञ्चोक	५.४७	ताप्लेजुङ्ग	५.४४	प्यूठान	५.२९	मुस्ताङ्ग	४.६२	सिन्धुपाल्चोक•	५.०६
कालीकोट•	५.७१	तेह्रथुम	५.४७	बझाङ्ग	५.८४	मोरङ्ग	५.०२	सिन्धुली•	५.७४
कास्की	४.४७	दाङ्ग	५.६०	बर्दिया	६.४२	रसुवा	५.१४	सिराहा•	५.७२
कैलाली	६.५३	दार्चुला	५.८०	बाग्लुङ्ग	५.०२	रामेछाप	५.२६	सुनसरी	५.२०
खोटाङ्ग	५.४०	दैलेख	५.४७	बांके	५.७४	रुकुम	५.६२	सुर्खेत•	५.३४
गुल्मी	५.०१	दोलखा•	४.७३	बाजुरा•	५.३४	रुपन्देही	६.०१	सोलुखुम्बू	४.९७
गोरखा	४.८९	धनकुटा	५.११	बारा	६.३८	रोल्पा	५.४५	हुम्ला	५.८४

• यी अङ्कहरु अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

कुल आश्रित अनुपात

प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष र ६० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहको कुल जनसंख्या, २०५८

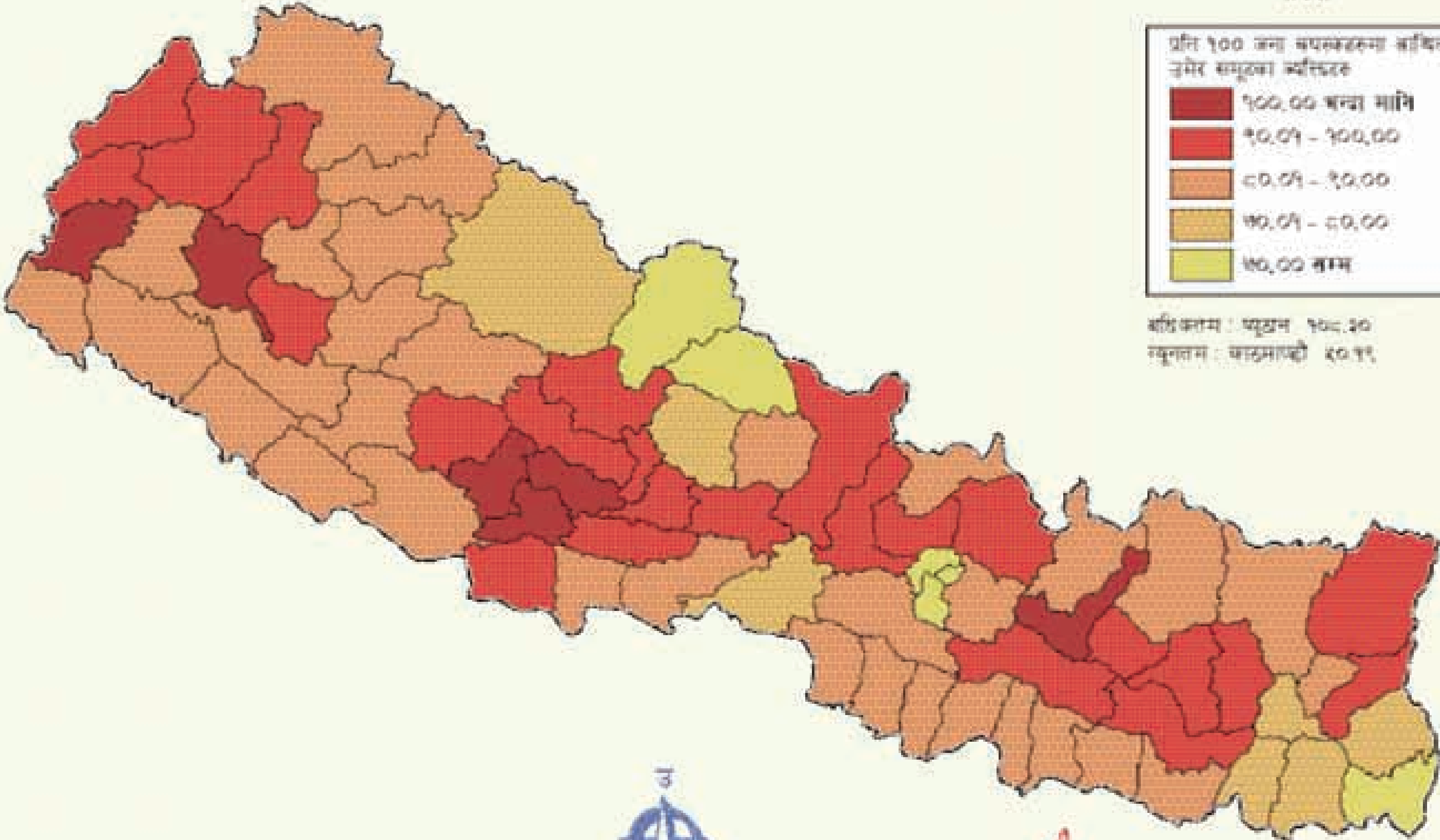

संकेत

प्रति १०० जना वयस्कहरूमा आश्रित उमेर समूहका व्यक्तिहरू

- १००.०० भन्दा माथि
- ९०.०१ - १००.००
- ८०.०१ - ९०.००
- ७०.०१ - ८०.००
- ७०.०० सम्म

अधिकतम : प्युठान १०८.३०
न्यूनतम : काठमाडौं ५०.११

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:५०,०००)
नापी विभाग, २०५४
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD

बालबालिका आश्रित अनुपात, २०५८

जनसंख्या संरचनाको अध्ययनमा बालबालिका आश्रित अनुपातको पनि उपयोग गरिन्छ । बालबालिका आश्रित अनुपात भन्नाले ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहको बालबालिकाहरुको जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । कूल बालबालिका आश्रित अनुपातलाई प्रति एक सय जना सक्रीय उमेर समूहको जनसंख्यामा बालबालिका आश्रितहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालको कूल बालबालिकाको आश्रित अनुपात (गणना गरिएको जनसंख्याका आधारमा) ७२.६९ थियो, अर्थात् प्रति सय जना सक्रीय उमेर समूहका जनसंख्यामा ७२.६९ जना बालबालिका आश्रित थिए । जिल्लागत रुपमा सबैभन्दा कम आश्रित अनुपात मनाङ्गमा (३९.९९) र सबैभन्दा बढी आश्रित अनुपात प्यूठानमा (९४.६७) थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको कूल बालबालिकाको आश्रित अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (७२.६९) संग तुलना गर्दा १८ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ५७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१०

जिल्ला	बालबालिका आश्रित अनुपात	जिल्ला	बालबालिका आश्रित अनुपात	जिल्ला	बालबालिका आश्रित अनुपात	जिल्ला	बालबालिका आश्रित अनुपात	जिल्ला	बालबालिका आश्रित अनुपात
अर्घाखाँची	८७.२७	चितवन	६४.१६	धनुषा	७५.६७	बैतडी	८३.४२	रौतहट	७६.८७
अछाम	८९.४६	जाजरकोट	७५.६८	धादिङ्ग	७८.५७	भक्तपुर	४९.४६	लमजुङ्ग	७०.४९
ईलाम	६६.५५	जुम्ला*	७९.२३	नवलपरासी	७५.१३	भोजपुर	७४.७३	ललितपुर	४५.०७
उदयपुर	८०.४९	झापा*	५८.०१	नुवाकोट	७५.००	मकवानपुर	७६.९५	सप्तरी	७२.२७
ओखलढुङ्गा	८१.५९	डडेलधुरा	८७.७८	पर्वत	७८.६४	मनाङ्ग	३९.९९	सल्यान*	७४.४३
कञ्चनपुर	७८.७१	डोटी	७७.३९	पर्सा	७५.३३	महोत्तरी	७६.१४	सर्लाही	७७.४२
कपिलबस्तु	७८.७९	डोल्पा*	६८.६६	पाल्पा	८२.६९	म्याग्दी	७५.७७	स्याङ्जा	८०.३४
काठमाण्डौ	४२.१५	तनहूँ	७६.३७	पाँचथर	७९.८९	मुगु*	७९.६२	संखुवासभा	७४.००
काभ्रेपलाञ्चोक	७३.७४	ताप्लेजुङ्ग	७८.२६	प्यूठान	९४.६७	मुस्ताङ्ग	४३.४८	सिन्धुपाल्चोक*	७४.३०
कालीकोट*	७३.८२	तेह्रथुम	७१.४४	बझाङ्ग	८६.९६	मोरङ्ग	६२.८४	सिन्धुली*	८३.७३
कास्की	६०.३०	दाङ्ग	७८.३८	बर्दिया	७८.२४	रसुवा	७०.५४	सिराहा*	७५.३५
कैलाली	८०.४१	दार्चुला	८०.०२	बाग्लुङ्ग	८०.६७	रामेछाप	८५.१६	सुनसरी	६८.५०
खोटाङ्ग	८२.८८	दैलेख	८९.७४	बाँके	७५.११	रुकुम	७३.७५	सुर्खेत*	७८.१८
गुल्मी	८९.१५	दोलखा*	७१.४०	बाजुरा*	८४.४९	रुपन्देही	७३.०७	सोलुखुम्बु	७४.५३
गोरखा	७५.७३	धनकुटा	६६.४७	बारा	७८.०४	रोल्पा	८५.३८	हुम्ला	७५.०५

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

बालबालिका आश्रित अनुपात

प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाहरूको संख्या, २०५८

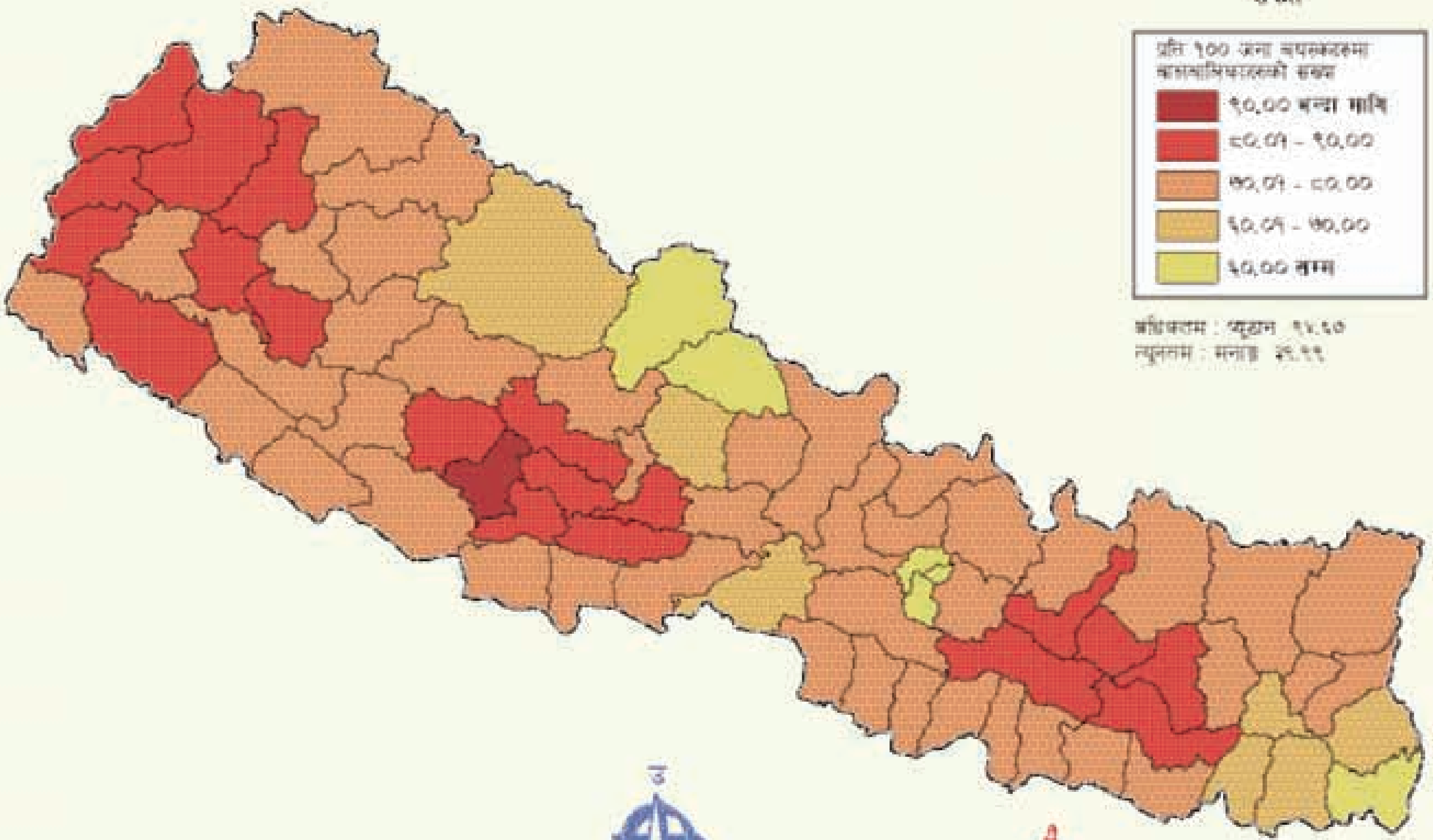

संकेत

प्रति १०० जना वयस्कहरूमा बालबालिकाहरूको संख्या

- ९०.०० भन्दा माथि
- ८०.०१ - ९०.००
- ७०.०१ - ८०.००
- ६०.०१ - ७०.००
- ६०.०० सम्म

अधिकतम : प्युठान

न्यूनतम : मनाङ

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

बालिका आश्रित अनुपात, २०५८

जनसंख्या संरचनाको अध्ययनमा बालिका आश्रित अनुपातको उपयोग गरिन्छ । बालिका आश्रित अनुपात भन्नाले ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहको कूल बालिकाहरुको जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । बालिका आश्रित अनुपातलाई प्रति एक सय जना सक्रीय उमेर समूहको जनसंख्यामा कूल बालिका आश्रितहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । यस अनुपातले बालिकाहरुको अवस्थाबारे थाहा पाउन मद्दत गर्दछ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालको कूल बालिका आश्रित अनुपात (गणना गरिएको जनसंख्याका आधारमा) ३५.६३ थियो, अर्थात् प्रति सय जना सक्रीय उमेर समूहका जनसंख्यामा ३५.६३ जना बालिका आश्रितहरु थिए । जिल्लागत रुपमा सबैभन्दा कम आश्रित अनुपात मनाङ्गमा (२०.०६) र सबैभन्दा बढी आश्रित अनुपात प्यूठानमा (४७.०४) थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको कूल बालिका आश्रित अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (३५.६३) संग तुलना गर्दा १८ जिल्लाहरुमा यो अनुपात राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ५७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.८

जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात	जिल्ला	बालबालिका - महिला अनुपात
अर्घाखाँची	५०१	चितवन	३९६	धनुषा	५७१	बैतडी	५६१	रौतहट	६१५
अछाम	६४८	जाजरकोट	५३३	धादिङ्ग	५११	भक्तपुर	२९४	लमजुङ्ग	४१६
ईलाम	४१२	जुम्ला•	६००	नवलपरासी	४८६	भोजपुर	४५१	ललितपुर	२७६
उदयपुर	५३२	झापा•	३६५	नुवाकोट	४७०	मकवानपुर	५२०	सप्तरी	५१०
ओखलढुङ्गा	५२४	डडेलधुरा	५९८	पर्वत	४५२	मनाङ्ग	२४०	सल्यान•	५२९
कञ्चनपुर	५४९	डोटी	५९४	पर्सा	५७७	महोत्तरी	५८२	सर्लाही	५८९
कपिलबस्तु	५७०	डोल्पा•	५५५	पाल्पा	४८९	म्याग्दी	५००	स्याङ्जा	४६१
काठमाण्डौ	२८३	तनहूँ	४४४	पाँचथर	५१४	मुगु•	७००	संखुवासभा	४७८
काभ्रेपलाञ्चोक	४४७	ताप्लेजुङ्ग	५१९	प्यूठान	६०९	मुस्ताङ्ग	३५७	सिन्धुपाल्चोक•	४८१
कालीकोट•	६३६	तेह्रथुम	४४३	बझाङ्ग	६४१	मोरङ्ग	४०७	सिन्धुली•	५७८
कास्की	३६८	दाङ्ग	५२०	बर्दिया	५१४	रसुवा	५२०	सिराहा•	५४५
कैलाली	५४०	दार्चुला	५४६	बाग्लुङ्ग	४८०	रामेछाप	५३०	सुनसरी	४५५
खोटाङ्ग	५४५	दैलेख	६६३	बाँके	५२९	रुकुम	५१९	सुर्खेत•	५५३
गुल्मी	५०१	दोलखा•	४४८	बाजुरा•	६४९	रुपन्देही	५०२	सोलुखुम्बू	४८४
गोरखा	४४३	धनकुटा	४३२	बारा	६००	रोल्पा	६२६	हुम्ला	६१८

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

बालिका आश्रित अनुपात

प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहका बालिकाहरूको संख्या, २०५८

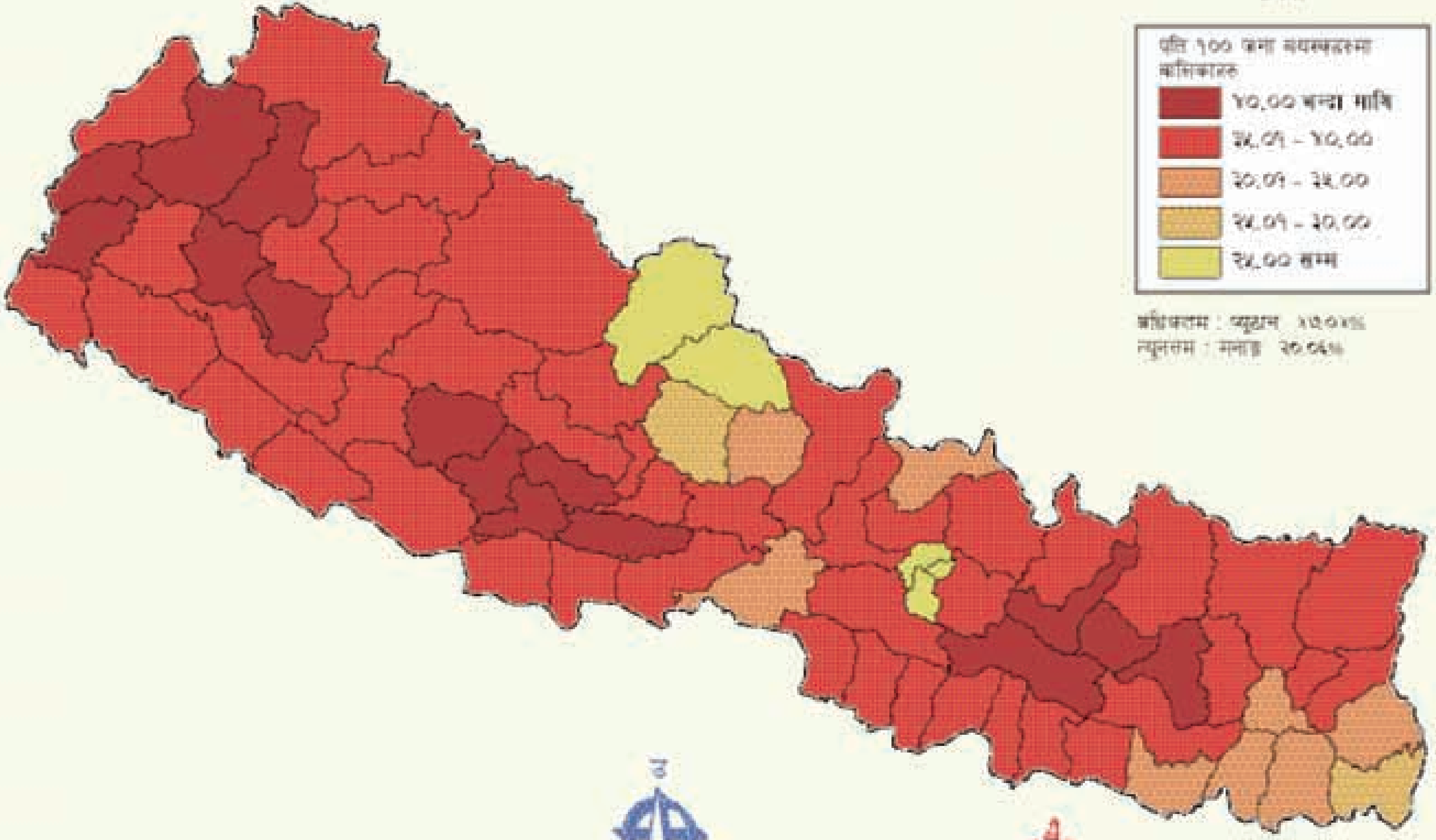

संकेत

प्रति १०० जना वयस्कहरूमा बालिकाहरू

- ४०.०० भन्दा माथि
- ३५.०१ - ४०.००
- ३०.०१ - ३५.००
- २५.०१ - ३०.००
- २५.०० सम्म

अधिकतम : अछाम ४२.०१%
न्यूनतम : मनाङ २०.०६%

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:१५०,०००)
नापी विभाग, २०५४
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३,४००,०००
० १५ ३० ६० ९० १२०
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

बालक आश्रित अनुपात, २०५८

जनसंख्या संरचनाको अध्ययनमा बालक आश्रित अनुपातको पनि उपयोग गरिन्छ । बालक आश्रित अनुपात भन्नाले ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहको बालकहरुको जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । कूल बालक आश्रित अनुपातलाई प्रति एक सय जना सक्रीय उमेर समूहको जनसंख्यामा कूल बालक आश्रितहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । यस अनुपातले बालकहरुको अवस्था थाहा पाउनका लागि मद्दत गर्दछ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालको कूल बाल आश्रित अनुपात (गणना गरिएको जनसंख्याका आधारमा) प्रति सय जना सक्रीय उमेर समूहका जनसंख्यामा ३७.०६ जना बालक आश्रितहरु थिए । जिल्लागत रुपमा सबैभन्दा कम आश्रित अनुपात मनाङ्गमा (१९.९३) र सबैभन्दा बढी आश्रित अनुपात प्यूठानमा (४७.६२) थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको बालक आश्रित अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (३७.०६) संग तुलना गर्दा यो अनुपात १८ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ५७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.६

जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या	जिल्ला	औसत परिवार संख्या
अर्घाखांची	५.१०	चितवन	५.०८	धनुषा	५.७२	बैतडी	५.८०	रौतहट	६.१८
अछाम	५.२६	जाजरकोट	५.५९	धादिङ्ग	५.४०	भक्तपुर	५.४७	लमजुङ्ग	४.८५
ईलाम	५.१८	जुम्ला•	५.६४	नवलपरासी	५.७२	भोजपुर	५.१४	ललितपुर	४.९०
उदयपुर	५.५८	झापा•	५.०१	नुवाकोट	५.४३	मकवानपुर	५.५२	सप्तरी	५.६४
ओखलढुङ्गा	५.२०	डडेलधुरा	५.७४	पर्वत	४.८२	मनाङ्ग	५.४०	सल्यान•	५.६१
कञ्चनपुर	६.२८	डोटी	५.६८	पर्सा	६.२६	महोत्तरी	५.८७	सर्लाही	५.७२
कपिलवस्तु	६.६१	डोल्पा•	५.०८	पाल्पा	५.३८	म्याग्दी	४.६८	स्याङ्जा	४.९०
काठमाण्डौ	४.६०	तनहूं	५.०१	पांचथर	५.४२	मुगु•	५.३२	संखुवासभा	५.१७
काभ्रेपलाञ्चोक	५.४७	ताप्लेजुङ्ग	५.४४	प्यूठान	५.२९	मुस्ताङ्ग	४.६२	सिन्धुपाल्चोक•	५.०६
कालीकोट•	५.७१	तेह्रथुम	५.४७	बझाङ्ग	५.८४	मोरङ्ग	५.०२	सिन्धुली•	५.७४
कास्की	४.४७	दाङ्ग	५.६०	बर्दिया	६.४२	रसुवा	५.१४	सिराहा•	५.७२
कैलाली	६.५३	दार्चुला	५.८०	बाग्लुङ्ग	५.०२	रामेछाप	५.२६	सुनसरी	५.२०
खोटाङ्ग	५.४०	दैलेख	५.४७	बांके	५.७४	रुकुम	५.६२	सुर्खेत•	५.३४
गुल्मी	५.०१	दोलखा•	४.७३	बाजुरा•	५.३४	रुपन्देही	६.०१	सोलुखुम्बू	४.९७
गोरखा	४.८९	धनकुटा	५.११	बारा	६.३८	रोल्पा	५.४५	हुम्ला	५.८४

* यी अङ्कहरु अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

बालक आश्रित अनुपात

प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समूहका बालकहरूको संख्या, २०५८

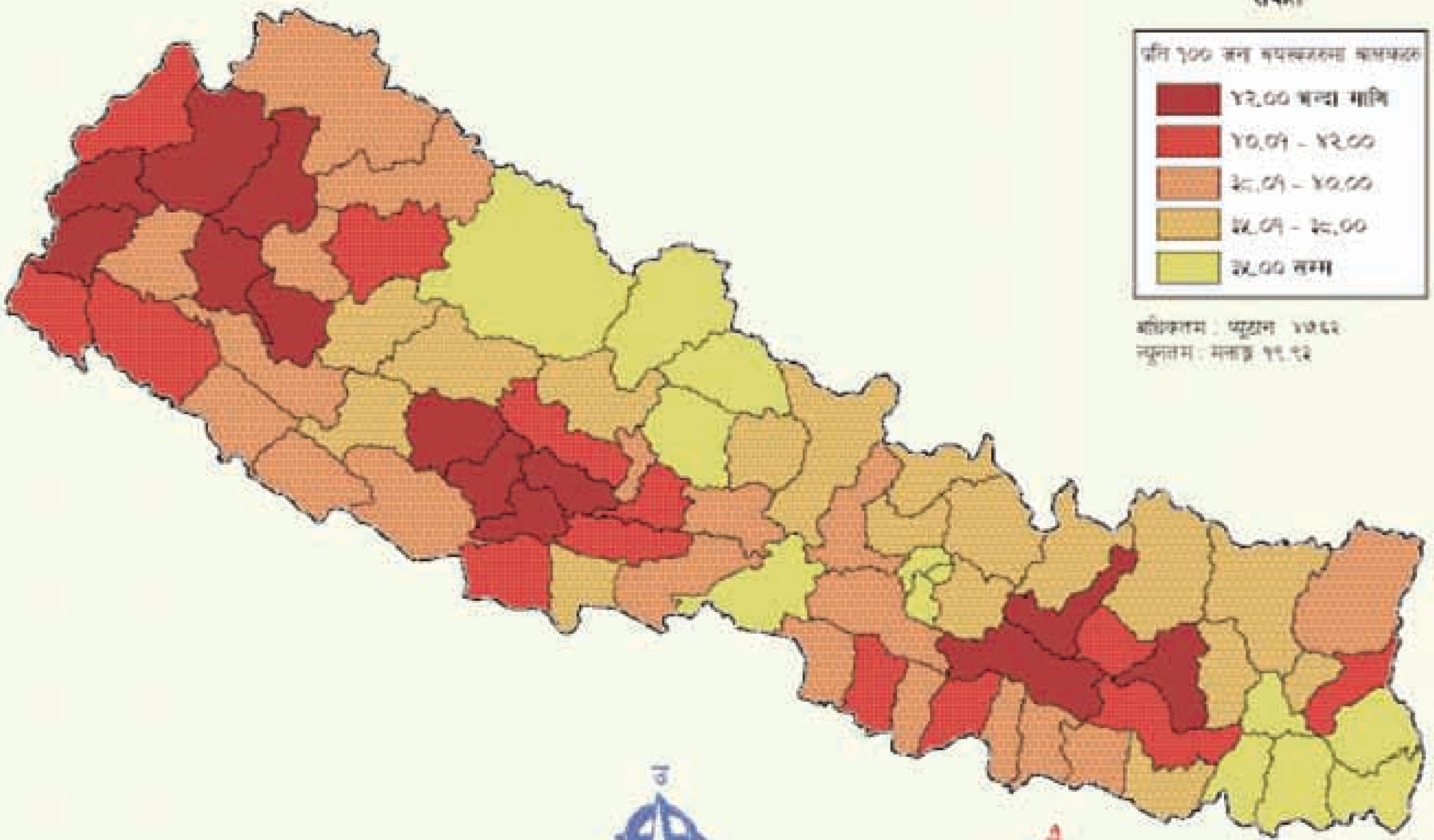

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०४२
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मापन माप १ : ३,५००,०००
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

MENRIS 2003

बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपात, २०५८

बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपात जनसंख्या संरचनाको एक महत्वपूर्ण सूचक हो । साठी वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका बृद्ध-बृद्धाहरुको जनसंख्या र १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको अनुपातलाई बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपात भनिन्छ । बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपातलाई प्रति एक सय जना सक्रीय उमेर समूहको जनसंख्यामा कूल बृद्ध-बृद्धा आश्रितहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । यस सूचकले देशमा बृद्ध-बृद्धाहरुको अवस्था थाहा पाउनका लागि मद्दत गर्दछ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालको बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपात (गणना गरिएको जनसंख्याका आधारमा) १२.०० थियो, अर्थात् प्रति सय जना सक्रीय उमेर समूहका जनसंख्यामा १२ जना बृद्ध-बृद्धा आश्रितहरु थिए । जिल्लागत रुपमा सबैभन्दा कम आश्रित अनुपात जाजरकोटमा (६.०९) र सबैभन्दा बढी आश्रित अनुपात लमजुङ्गमा (१८.४४) थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको बृद्ध-बृद्धाहरुको आश्रित अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (१२.००) संग तुलना गर्दा ३५ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ४० जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१३

जिल्ला	बृद्ध-बृद्धा आश्रित अनुपात	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धा आश्रित अनुपात	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धा आश्रित अनुपात	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धा आश्रित अनुपात	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धा आश्रित अनुपात
अर्घाखांची	१५.९३	चितवन	११.८६	धनुषा	११.३४	बैतडी	१४.४७	रौतहट	१२.३९
अछाम	१३.१२	जाजरकोट	६.०९	धादिङ्ग	१५.४६	भक्तपुर	११.१३	लमजुङ्ग	१८.४४
ईलाम	१०.९५	जुम्ला*	६.८९	नवलपरासी	१२.३५	भोजपुर	१५.८७	ललितपुर	१०.४२
उदयपुर	११.३८	झापा*	१०.७५	नुवाकोट	१५.६०	मकवानपुर	११.६०	सप्तरी	१०.९९
ओखलढुङ्गा	१६.६९	डडेलधुरा	१२.७०	पर्वत	१७.३३	मनाङ्ग	१३.८७	सल्यान*	७.९५
कन्चनपुर	९.५२	डोटी	११.०९	पर्सा	९.४२	महोत्तरी	१२.२४	सर्लाही	११.८८
कपिलबस्तु	१२.५८	डोल्पा*	८.९६	पाल्पा	१५.५२	म्याग्दी	१७.१०	स्याङ्जा	१८.१९
काठमाण्डौ	८.०४	तनहूं	१५.८१	पांचथर	१३.४३	मुगु*	१०.२१	संखुवासभा	१४.३४
काभ्रेपलाञ्चोक	१४.०३	ताप्लेजुङ्ग	१४.३४	प्यूठान	१३.६४	मुस्ताङ्ग	१४.६६	सिन्धुपाल्चोक*	१५.९२
कालीकोट*	७.१९	तेह्रथुम	१५.०५	बझाङ्ग	१२.५२	मोरङ्ग	१०.४१	सिन्धुली*	१२.११
कास्की	१३.३३	दाङ्ग	८.९२	बर्दिया	९.४८	रसुवा	१५.०९	सिराहा*	११.४५
कैलाली	९.१५	दार्चुला	१३.०६	बाग्लुङ्ग	१५.८१	रामेछाप	१७.१८	सुनसरी	१०.०१
खोटाङ्ग	१५.०७	दैलेख	९.७२	बांके	१०.३६	रुकुम	७.६७	सुर्खेत*	८.६४
गुल्मी	१७.४४	दोलखा*	१४.८२	बाजुरा*	११.५६	रुपन्देही	११.८७	सोलुखुम्बू	१३.६९
गोरखा	१८.२१	धनकुटा	१३.५१	बारा	११.०५	रोल्पा	११.५५	हुम्ला	११.९१

*यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

वृद्ध-वृद्धाहरूको आश्रित अनुपात

प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूमा ६० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका वृद्ध-वृद्धाहरूको संख्या, २०५८

संकेत

प्रति १०० जना वयस्कहरूमा वृद्ध-वृद्धाहरूको संख्या

- १६.०० भन्दा माथि
- १३.०१ - १६.००
- १०.०१ - १३.००
- ८.०१ - १०.००
- ८.०० सम्म

अधिकतम : १८.४४
न्यूनतम : जाजरकोट ६.०१

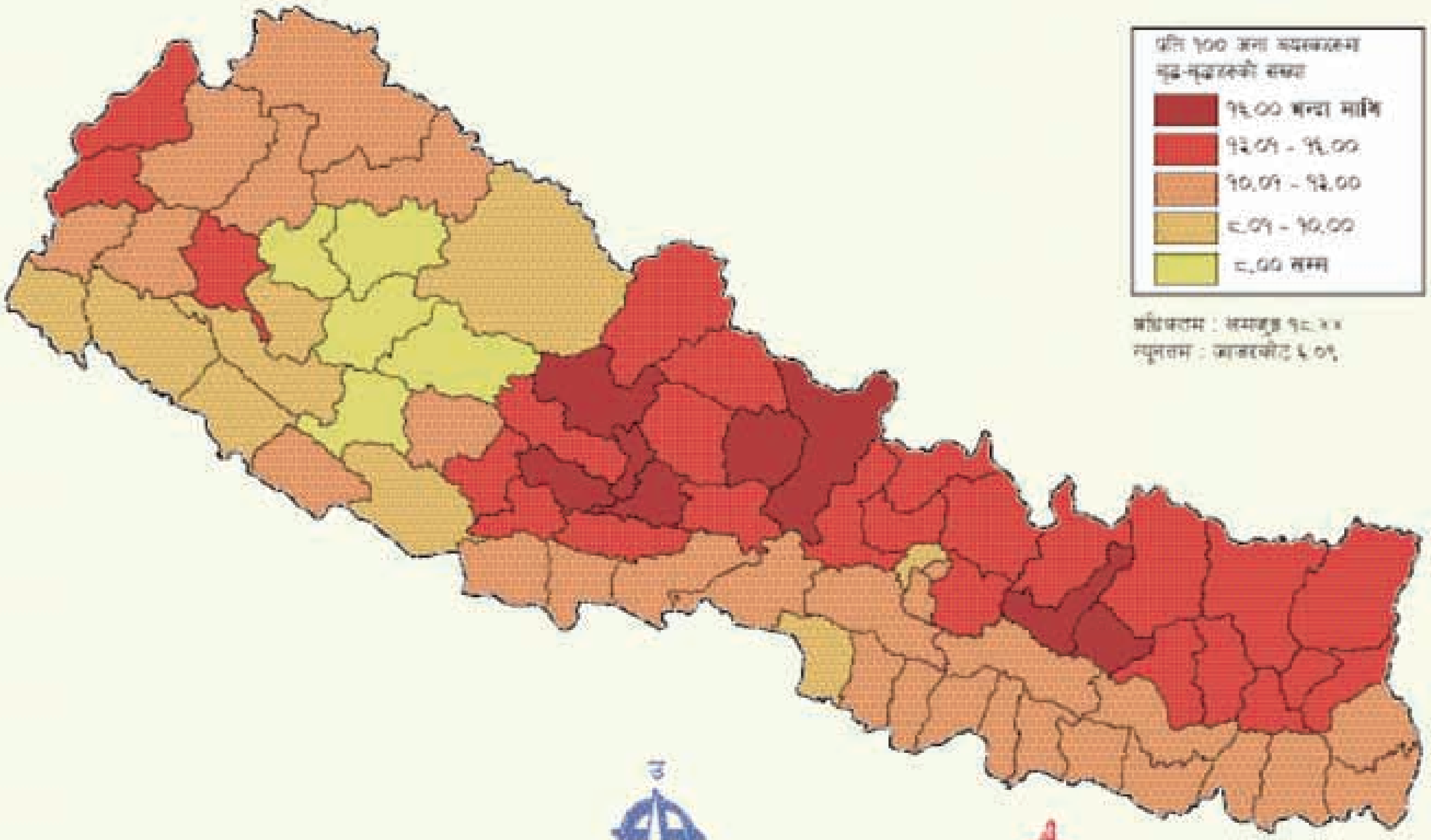

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००) नापी विभाग, २०५४
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्ध-बृद्धाहरुको अनुपात, २०५८

मृत्युदरमा परिवर्तनले जनसंख्याको उमेर बनावटमा उल्लेखनीय परिवर्तन ल्याउँछ । बृद्ध-बृद्धाहरुको अवस्था जनाउने सबैभन्दा प्रमूख सूचकहरु तिनीहरुको जनसंख्या र बृद्धि प्रवाह हो । यहाँ नेपालको कूल जनसंख्यामा ७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका बृद्ध-बृद्धाहरुको अनुपातलाई विश्लेषण गरिएको छ । यस समानुपातलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिएको छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालमा ७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका बृद्ध-बृद्धाहरुको जनसंख्या २ लाख ९५ हजार ४ सय ५९ थियो, जुन गणना गरिएको कूल जनसंख्या (२,२७,३६,९३४) को १.३० प्रतिशत थियो । जिल्ला अनुसार यस बृद्ध-बृद्धाहरुको अनुपातलाई दृष्टिगत गर्दा सबैभन्दा कम अनुपात जाजरकोटमा (०.३१ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी गोरखामा (२.३४ प्रतिशत) थियो । सबै जिल्लाहरुको बृद्ध-बृद्धाहरुको अनुपातको मानलाई राष्ट्रिय मान (१.३० प्रतिशत) संग तुलना गर्दा ३९ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३५ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क्र.१४

जिल्ला	बृद्ध-बृद्धाहरु जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धाहरु जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धाहरु जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धाहरु जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध-बृद्धाहरु जनसंख्या प्रतिशतमा
अर्घाखाँची	१.६५	चितवन	१.५४	धनुषा	१.०६	बैतडी	१.५७	रौतहट	१.१७
अछाम	१.०१	जाजरकोट	०.३१	धादिङ्ग	१.८५	भक्तपुर	१.५९	लमजुङ्ग	२.१९
ईलाम	१.२३	जुम्ला•	०.४०	नवलपरासी	१.३५	भोजपुर	१.८५	ललितपुर	१.५५
उदयपुर	१.२२	झापा•	१.३६	नुवाकोट	१.८२	मकवानपुर	१.३३	सप्तरी	१.१३
ओखलढुङ्गा	१.८०	डडेलधुरा	१.१५	पर्वत	१.८५	मनाङ्ग	१.९५	सल्यान•	०.५७
कञ्चनपुर	१.००	डोटी	०.९६	पर्सा	०.७५	महोत्तरी	१.१९	सर्लाही	१.१३
कपिलबस्तु	१.२०	डोल्पा•	०.७१	पाल्पा	१.६९	म्याग्दी	१.७३	स्याङ्जा	२.०४
काठमाण्डौ	१.२२	तनहूँ	१.९३	पाँचथर	१.३९	मुगु•	०.९५	संखुवासभा	१.६१
काभ्रेपलाञ्चोक	१.५९	ताप्लेजुङ्ग	१.६०	प्यूठान	१.१६	मुस्ताङ्ग	१.७४	सिन्धुपाल्चोक•	१.६७
कालीकोट•	०.३६	तेह्रथुम	१.९२	बझाङ्ग	१.००	मोरङ्ग	१.२५	सिन्धुली•	१.२८
कास्की	१.७८	दाङ्ग	०.७९	बर्दिया	०.८७	रसुवा	१.७४	सिराहा•	१.१३
कैलाली	०.८६	दार्चुला	१.२९	बाग्लुङ्ग	१.६८	रामेछाप	१.९०	सुनसरी	१.२०
खोटाङ्ग	१.५७	दैलेख	०.६३	बाँके	१.०६	रुकुम	०.५३	सुर्खेत•	०.७४
गुल्मी	१.८३	दोलखा•	१.५१	बाजुरा•	१.१०	रुपन्देही	१.२७	सोलुखुम्बू	१.३०
गोरखा	२.३४	धनकुटा	१.६४	बारा	०.९९	रोल्पा	०.८५	हुम्ला	१.२७

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्ध-वृद्धाहरूको अनुपात

कुल जनसंख्यामा ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका उमेर समूहको जनसंख्या प्रतिशतमा, २०५८

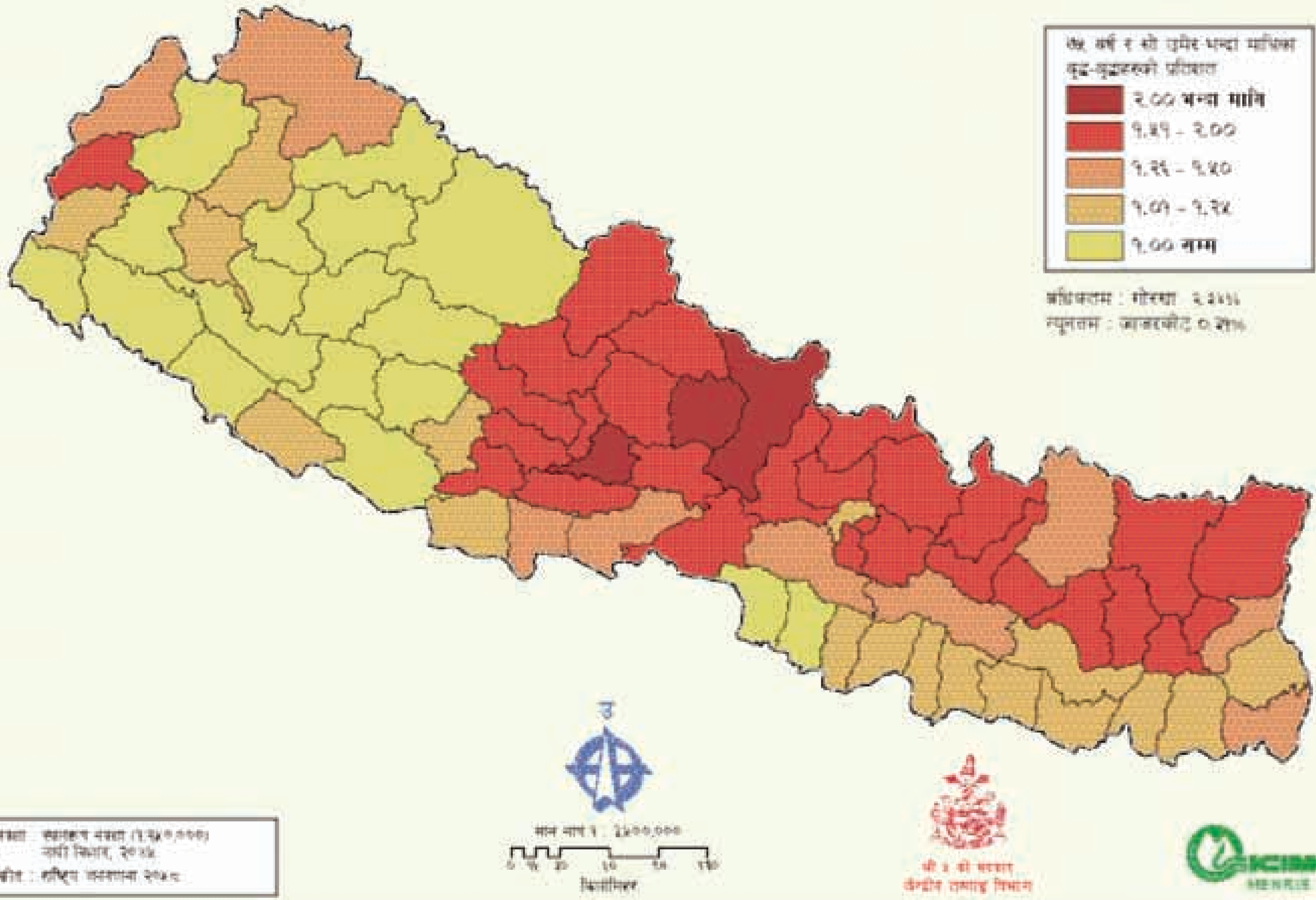

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धहरुको अनुपात, २०५८

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धहरुको अनुपात भन्नाले ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धहरुको कूल जनसंख्या र कूल पुरुष जनसंख्याको अनुपातलाई बुझाउँछ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालमा ७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका बृद्धहरुको जनसंख्या १ लाख ४४ हजार ८ सय ५४ थियो, जुन गणना गरिएको कूल पुरुष जनसंख्याको १.२८ प्रतिशत थियो । जिल्ला अनुसार यस बृद्धहरुको अनुपातलाई तुलना गर्दा सबैभन्दा कम अनुपात जाजरकोटमा (०.३९ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी अनुपात गोरखामा (२.५० प्रतिशत) थियो । सबै जिल्लाहरुको बृद्धहरुको अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (१.२८ प्रतिशत) संग तुलना गर्दा ३८ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१५

जिल्ला	बृद्ध जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्ध जनसंख्या प्रतिशतमा
अर्घाखांची	१.८२	चितवन	१.५४	धनुषा	१.०४	बैतडी	१.६१	रौतहट	१.१२
अछाम	०.९४	जाजरकोट	०.३९	धादिङ्ग	१.९३	भक्तपुर	१.४९	लमजुङ्ग	२.३३
ईलाम	१.२६	जुम्ला॰	०.४६	नवलपरासी	१.३६	भोजपुर	१.९३	ललितपुर	१.३८
उदयपुर	१.१४	झापा॰	१.२९	नुवाकोट	१.८३	मकवानपुर	१.३१	सप्तरी	१.११
ओखलढुङ्गा	१.८४	डडेलधुरा	१.०८	पर्वत	२.०१	मनाङ्ग	१.७३	सल्यान॰	०.५५
कञ्चनपुर	०.९७	डोटी	०.७८	पर्सा	०.७६	महोत्तरी	१.१६	सर्लाही	१.०५
कपिलबस्तु	१.२४	डोल्पा॰	०.६५	पाल्पा	१.८२	म्याग्दी	१.८४	स्याङ्जा	२.०९
काठमाण्डौ	१.०३	तनहूँ	२.०२	पाँचथर	१.४२	मुगु॰	१.०३	संखुवासभा	१.५८
काभ्रेपलाञ्चोक	१.५६	ताप्लेजुङ्ग	१.६७	प्यूठान	१.२३	मुस्ताङ्ग	१.४५	सिन्धुपाल्चोक॰	१.६५
कालीकोट॰	०.४५	तेह्रथुम	१.८३	बझाङ्ग	१.०५	मोरङ्ग	१.१७	सिन्धुली॰	१.१७
कास्की	१.६१	दाङ्ग	०.८३	बर्दिया	०.९१	रसुवा	१.८०	सिराहा॰	१.०९
कैलाली	०.८३	दार्चुला	१.४७	बाग्लुङ्ग	१.७६	रामेछाप	१.७७	सुनसरी	१.११
खोटाङ्ग	१.६३	दैलेख	०.६९	बाँके	१.०९	रुकुम	०.६०	सुर्खेत॰	०.६८
गुल्मी	२.०९	दोलखा॰	१.३३	बाजुरा॰	१.२०	रुपन्देही	१.२५	सोलुखुम्बू	१.३२
गोरखा	२.५०	धनकुटा	१.६४	बारा	१.०१	रोल्पा	०.९३	हुम्ला	१.१९

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्धहरुको अनुपात

कुल वृद्धहरुको जनसंख्यामा ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्धहरुको प्रतिशत, २०५८

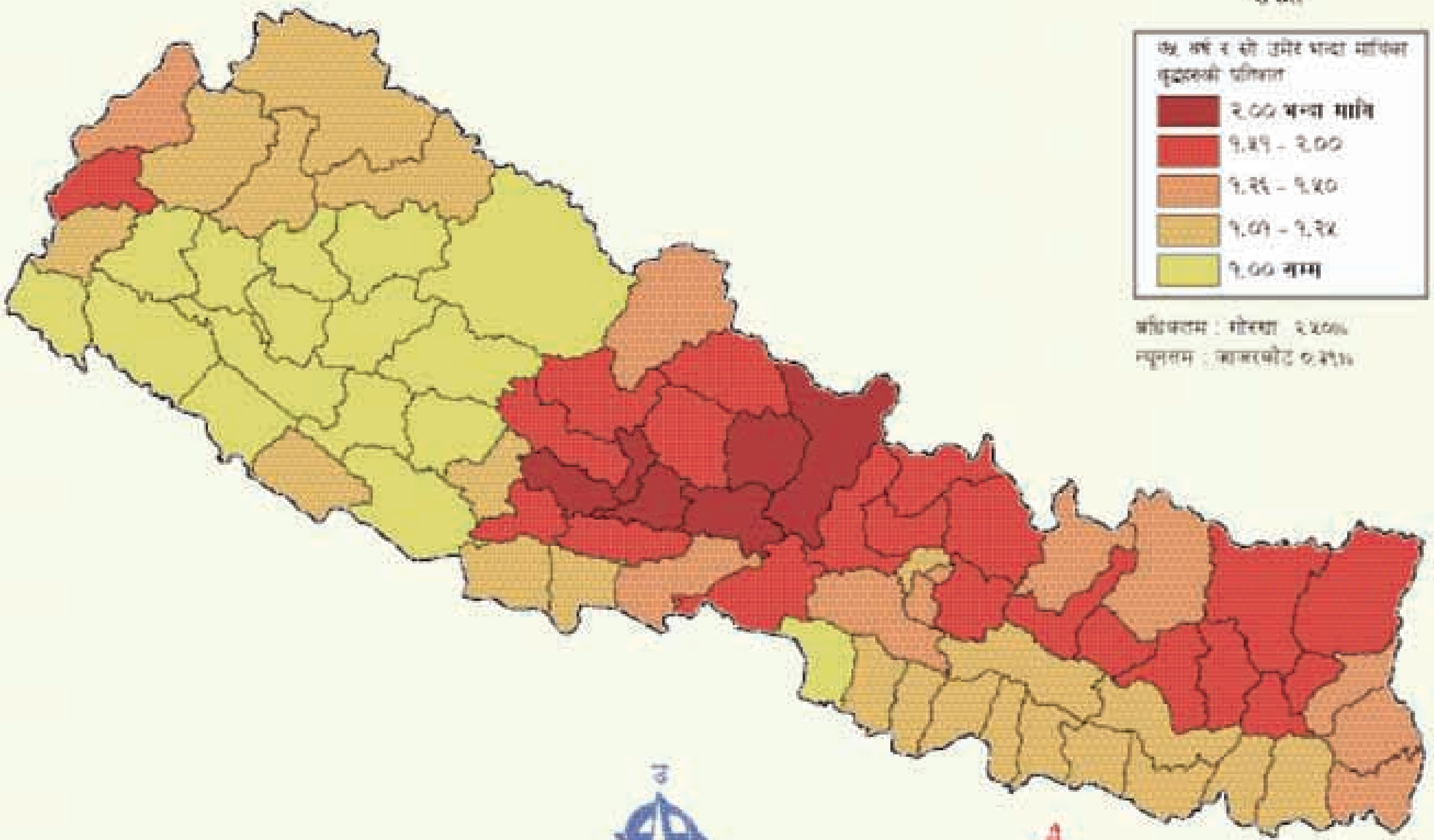

आधार नक्सा : प्रशासकीय नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०५५
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धाहरुको अनुपात, २०५८

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धाहरुको अनुपात भन्नाले ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका बृद्धाहरुको जनसंख्या र कूल महिला जनसंख्याको अनुपातलाई बुझाउँछ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालमा ७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समूहका बृद्धाहरुको जनसंख्या १ लाख ५० हजार ६ सय ५ थियो, जुन गणना गरिएको कूल महिला जनसंख्याको १.३२ प्रतिशत हो । यो जनसंख्या बृद्ध पुरुषहरुको जनसंख्या भन्दा ५ हजार ७ सय ५१ ले बढी छ । जिल्ला अनुसार यस बृद्धाहरुको अनुपातलाई तुलना गर्दा सबैभन्दा कम अनुपात जाजरकोटमा (०.२४ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी अनुपात गोरखामा (२.२० प्रतिशत) थियो । सबै जिल्लाहरुको बृद्धाहरुको अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (१.३२ प्रतिशत) संग तुलना गर्दा ३६ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३९ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१६

जिल्ला	बृद्धा जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्धा जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्धा जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्धा जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	बृद्धा जनसंख्या प्रतिशतमा
अर्घाखाँची	१.५१	चितवन	१.५५	धनुषा	१.०८	बैतडी	१.५४	रौतहट	१.२२
अछाम	१.०७	जाजरकोट	०.२४	धादिङ्ग	१.७७	भक्तपुर	१.६९	लमजुङ्ग	२.०७
ईलाम	१.२०	जुम्ला•	०.३२	नवलपरासी	१.३३	भोजपुर	१.७८	ललितपुर	१.७३
उदयपुर	१.३०	झापा•	१.४३	नुवाकोट	१.८१	मकवानपुर	१.३५	सप्तरी	१.१५
ओखलढुङ्गा	१.७७	डडेलधुरा	१.२१	पर्वत	१.७१	मनाङ्ग	२.२०	सल्यान•	०.५९
कञ्चनपुर	१.०२	डोटी	१.१४	पर्सा	०.७५	महोत्तरी	१.२३	सर्लाही	१.२२
कपिलबस्तु	१.१६	डोल्पा•	०.७८	पाल्पा	१.५७	म्याग्दी	१.६४	स्याङ्जा	२.०१
काठमाण्डौ	१.४४	तनहूँ	१.८५	पाँचथर	१.३६	मुगु•	०.८७	संखुवासभा	१.६४
काभ्रेपलाञ्चोक	१.६१	ताप्लेजुङ्ग	१.५३	प्यूठान	१.०९	मुस्ताङ्ग	२.०९	सिन्धुपाल्चोक•	१.६९
कालीकोट•	०.२७	तेह्रथुम	२.००	बझाङ्ग	०.९५	मोरङ्ग	१.३३	सिन्धुली•	१.३९
कास्की	१.९३	दाङ्ग	०.७६	बर्दिया	०.८३	रसुवा	१.६७	सिराहा•	१.१७
कैलाली	०.८९	दार्चुला	१.१३	बाग्लुङ्ग	१.६०	रामेछाप	२.०२	सुनसरी	१.२८
खोटाङ्ग	१.५२	दैलेख	०.५८	बाँके	१.०२	रुकुम	०.४६	सुर्खेत•	०.८०
गुल्मी	१.६१	दोलखा•	१.६९	बाजुरा•	१.०१	रुपन्देही	१.२८	सोलुखुम्बू	१.२८
गोरखा	२.२०	धनकुटा	१.६३	बारा	०.९८	रोल्पा	०.७८	हुम्ला	१.३५

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-ब्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्धाहरूको अनुपात

कुल महिलाहरूको जनसंख्यामा ७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्धाहरूको प्रतिशत, २०५८

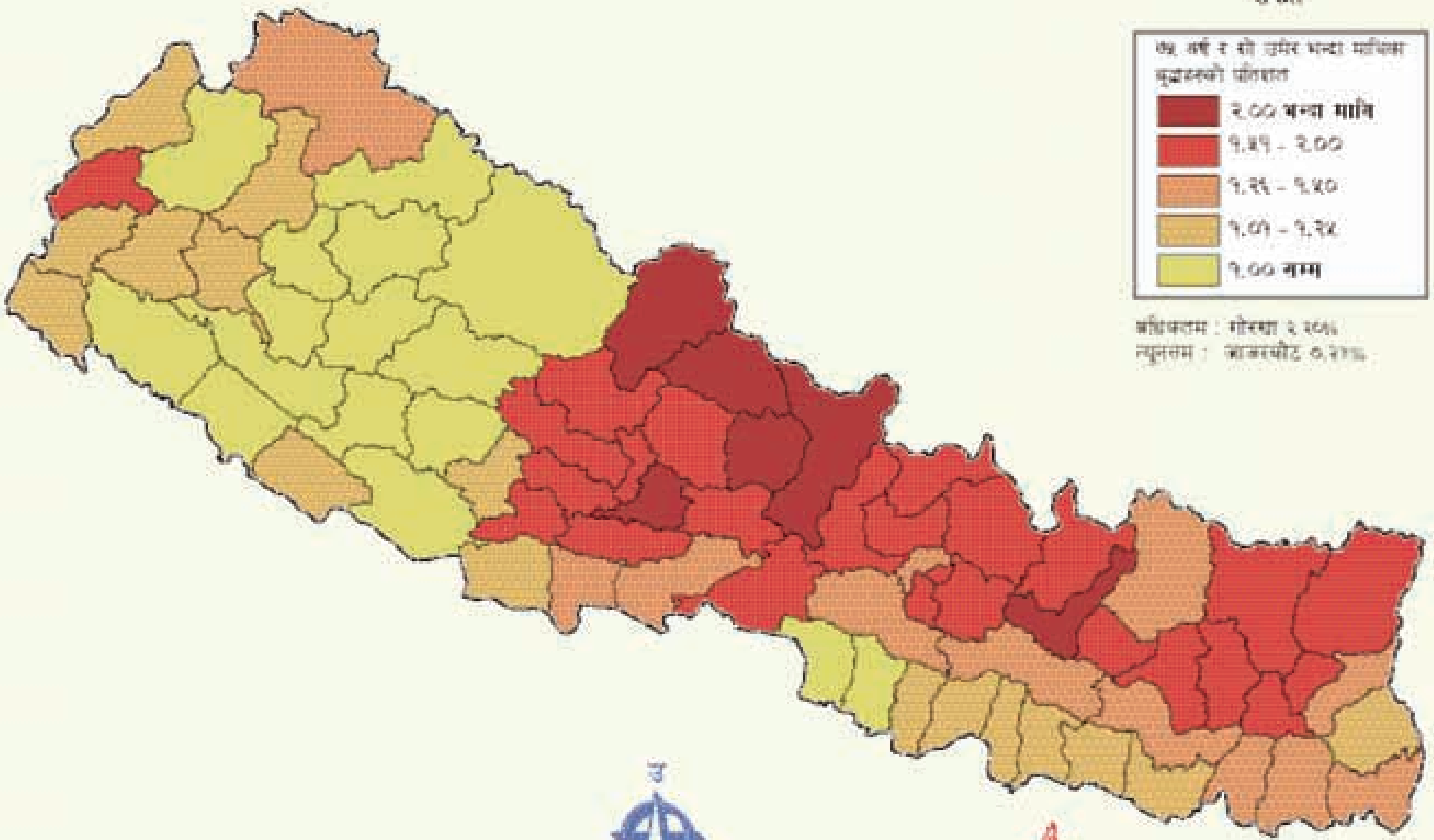

संकेत

७५ वर्ष र सो उमेर भन्दा माथिका वृद्धाहरूको प्रतिशत

- २.०० भन्दा माथि
- १.५१ - २.००
- १.२६ - १.५०
- १.०१ - १.२५
- १.०० सम्म

अधिकतम : गोरखा २.४०%
न्यूनतम : बाजुराचौट ०.३१%

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:६५०,०००)
नापी विभाग, २०५४
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३६००,०००
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर, २०५८⊕

पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर भन्नाले विवाहको औसत उमेर हो, जुन उमेरमा पहिलो पटक पुरुषहरु विवाह बन्धनमा बाँधिन्छन् । राष्ट्रिय जनगणना २०५८ मा १० वर्ष तथा सो भन्दा माथिका व्यक्तिहरुका बारेमा वैवाहिक स्थितिका साथै विवाहित वा विवाह भइसकेकाहरुको पहिलो विवाह हुँदाको उमेर सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालमा पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर २२.९ वर्ष थियो । जिल्लागत रुपमा पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर सबैभन्दा कम बझाङ्गमा (१९.८४ वर्ष) र सबैभन्दा बढी मनाङ्गमा (२८.२७ वर्ष) रहेको थियो । सबै जिल्लाहरुको पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेरलाई राष्ट्रिय मान (२२.९ वर्ष) संग तुलना गर्दा ४८ जिल्लाहरुमा यो सरदर उमेर राष्ट्रिय मान भन्दा कम र २७ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१७

जिल्ला	पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	पुरुषहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर
अर्घाखाँची	२२.६९	चितवन	२३.९२	धनुषा	२२.८५	बैतडी	२२.४४	रौतहट	२१.४१
अछाम	२०.६४	जाजरकोट	२१.७३	धादिङ्ग	२१.९६	भक्तपुर	२४.००	लमजुङ्ग	२२.६६
ईलाम	२४.८२	जुम्ला•	२०.५५	नवलपरासी	२१.१७	भोजपुर	२३.८४	ललितपुर	२४.८४
उदयपुर	२२.८७	झापा•	२४.९७	नुवाकोट	२१.९७	मकवानपुर	२३.५९	सप्तरी	२२.८७
ओखलढुङ्गा	२२.३७	डडेलधुरा	२२.२९	पर्वत	२३.१९	मनाङ्ग	२८.२७	सल्यान•	२१.५४
कञ्चनपुर	२२.६२	डोटी	२१.४३	पर्सा	२१.१२	महोत्तरी	२२.२०	सर्लाही	२१.७६
कपिलबस्तु	२०.५९	डोल्पा•	२१.९६	पाल्पा	२३.८२	म्याग्दी	२२.९६	स्याङ्जा	२४.०१
काठमाण्डौ	२५.७४	तनहूँ	२२.६३	पाँचथर	२३.८३	मुगु•	२०.९१	संखुवासभा	२३.५०
काभ्रेपलाञ्चोक	२२.७४	ताप्लेजुङ्ग	२३.८०	प्यूठान	२१.६१	मुस्ताङ्ग	२५.२२	सिन्धुपाल्चोक•	२१.४१
कालीकोट•	२१.००	तेह्रथुम	२३.८९	बझाङ्ग	१९.८४	मोरङ्ग	२३.८९	सिन्धुली•	२२.५२
कास्की	२३.८२	दाङ्ग	२१.९४	बर्दिया	२१.५३	रसुवा	२२.२४	सिराहा•	२२.००
कैलाली	२२.१३	दार्चुला	२१.४२	बाग्लुङ्ग	२२.७१	रामेछाप	२२.०९	सुनसरी	२३.९८
खोटाङ्ग	२३.०६	दैलेख	२०.७८	बाँके	२३.३१	रुकुम	२१.३९	सुर्खेत•	२१.८३
गुल्मी	२३.२०	दोलखा•	२२.५३	बाजुरा•	२१.००	रुपन्देही	२३.०७	सोलुखुम्बू	२३.९३
गोरखा	२२.७४	धनकुटा	२४.५६	बारा	२१.२०	रोल्पा	२०.४१	हुम्ला	२२.६३

• यी अङ्कहरु गणना भएको जनसङ्ख्यामा मात्र आधारित छन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

⊕ छनौट विधि (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

पुरुषहरूको विवाह गर्ने सरदर उमेर

पुरुषहरूको पहिलो विवाह गर्ने औसत उमेर, २०५८

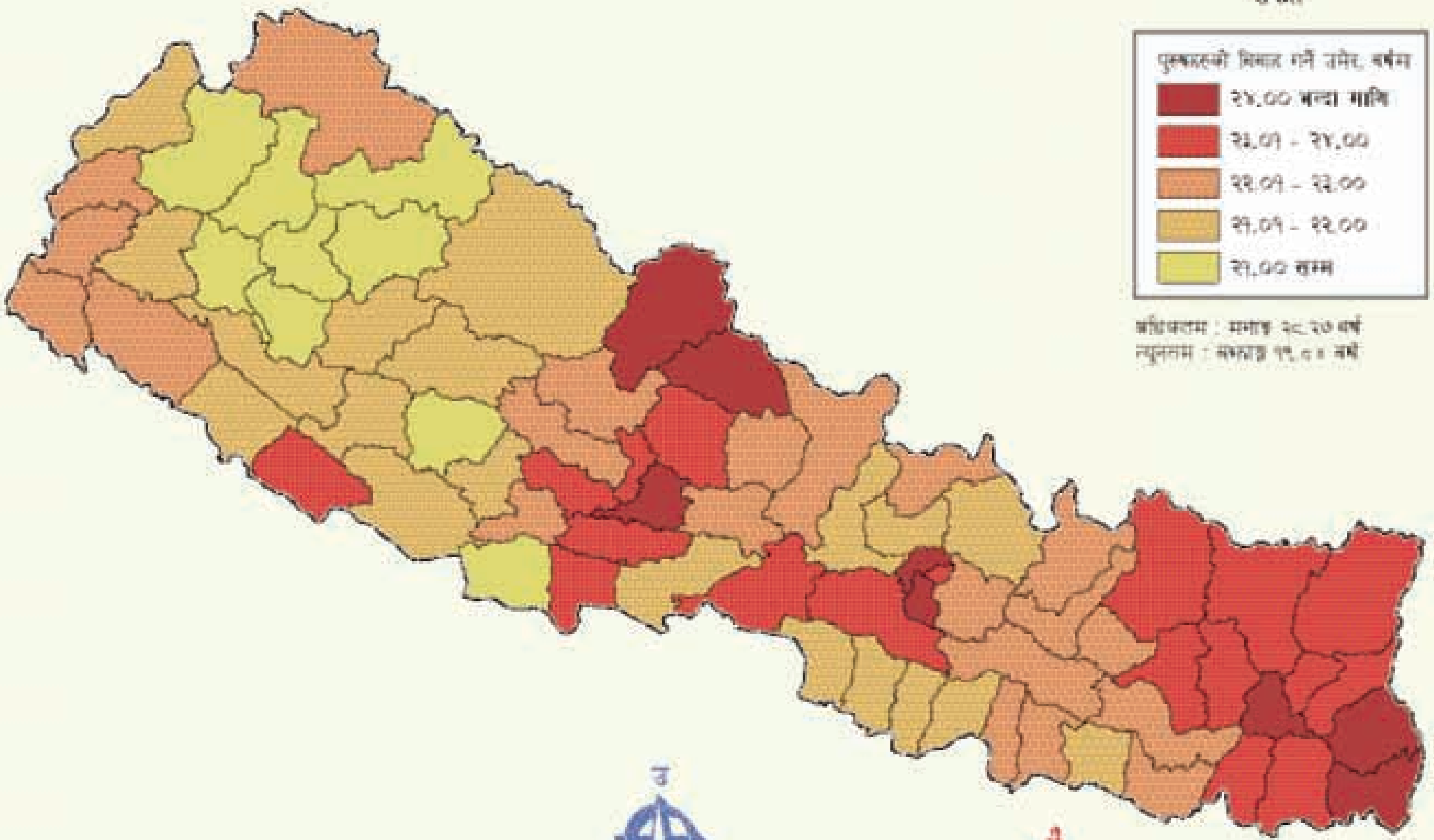

संकेत

पुरुषहरूको विवाह गर्ने उमेर, वर्षमा

- २४.०० भन्दा माथि
- २३.०१ - २४.००
- २२.०१ - २३.००
- २१.०१ - २२.००
- २१.०० सम्म

अधिकतम : मनाङ २८.२७ वर्ष

मापन मान १ : ...

किलोमिटर

आधार नक्सा : नापी विभाग

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

MENRIS 2003

महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर, २०५८⊕

महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर भन्नाले विवाहको औसत उमेर हो, जुन उमेरमा पहिलो पटक महिलाहरु विवाह बन्धनमा बाँधिन्छन् । राष्ट्रिय जनगणना २०५८ मा १० वर्ष तथा सो भन्दा माथिका व्यक्तिहरुका बारेमा वैवाहिक स्थितिका साथै विवाहित वा विवाह भइसकेकाहरुको पहिलो विवाह हुँदाको उमेर सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो ।

वि.सं. २०५८ को जनगणनाको परिणाम अनुसार नेपालमा महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर १९.५ वर्ष थियो । जिल्लाहरु अनुसार महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेरलाई तुलना गर्दा विवाह गर्ने सरदर उमेर सबैभन्दा कम रौतहटमा (१७.२२ वर्ष) र सबैभन्दा बढी मनाङ्गमा (२५.३६ वर्ष) रहेको थियो । सबै जिल्लाहरुको महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेरलाई राष्ट्रिय मान (१९.५ वर्ष) संग तुलना गर्दा ३९ जिल्लाहरुमा यो सरदर उमेर राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ३६ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क्र.१८

जिल्ला	महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर	जिल्ला	महिलाहरुको विवाह गर्ने सरदर उमेर
अर्घाखाँची	१९.१६	चितवन	२०.२४	धनुषा	१८.०८	बैतडी	१८.८१	रौतहट	१७.२२
अछाम	१८.३३	जाजरकोट	१८.९१	धादिङ्ग	१९.४१	भक्तपुर	२१.६१	लमजुङ्ग	१९.९१
ईलाम	२१.७२	जुम्ला•	१७.७६	नवलपरासी	१८.५०	भोजपुर	२१.१५	ललितपुर	२१.८७
उदयपुर	१९.७३	झापा•	२१.३८	नुवाकोट	१९.८७	मकवानपुर	२०.५५	सप्तरी	१८.७३
ओखलढुङ्गा	२०.२५	डडेलधुरा	१८.५८	पर्वत	१९.६६	मनाङ्ग	२५.३६	सल्यान•	१८.८६
कञ्चनपुर	१८.९०	डोटी	१७.७२	पर्सा	१७.२४	महोत्तरी	१७.४८	सर्लाही	१७.५३
कपिलबस्तु	१७.६६	डोल्पा•	२०.६५	पाल्पा	२०.४६	म्याग्दी	१९.९८	स्याङ्जा	२०.०९
काठमाण्डौ	२१.७३	तनहूँ	१९.४१	पाँचथर	२१.२९	मुगु•	१८.०१	संखुवासभा	२०.७८
काभ्रेपलाञ्चोक	२०.५७	ताप्लेजुङ्ग	२१.८६	प्यूठान	१८.८३	मुस्ताङ्ग	२३.९४	सिन्धुपाल्चोक•	१९.३०
कालीकोट•	१७.६३	तेह्रथुम	२१.७१	बझाङ्ग	१७.४३	मोरङ्ग	२०.२५	सिन्धुली•	१९.४८
कास्की	१९.९९	दाङ्ग	१९.०३	बर्दिया	१८.५२	रसुवा	१९.४०	सिराहा•	१७.६४
कैलाली	१८.८७	दार्चुला	१८.२४	बाग्लुङ्ग	१९.६०	रामेछाप	१९.७५	सुनसरी	२०.२२
खोटाङ्ग	२०.६१	दैलेख	१८.१३	बाँके	१९.५६	रुकुम	१९.३३	सुर्खेत•	१८.७७
गुल्मी	१९.४३	दोलखा•	१९.९६	बाजुरा•	१८.३०	रुपन्देही	१९.६८	सोलुखुम्बू	२२.४२
गोरखा	२०.१४	धनकुटा	२१.४८	बारा	१७.३१	रोल्पा	१८.७०	हुम्ला	१९.२३

• यी अङ्कहरु गणना भएको जनसङ्ख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

⊕ छनौट विधिको आधारमा राष्ट्रिय जनगणना २०५८ को लगत २ बाट संकलित तथ्याङ्क (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

महिलाहरूको विवाह गर्ने सरदर उमेर

महिलाहरूको पहिलो विवाह गर्ने औसत उमेर, २०५८

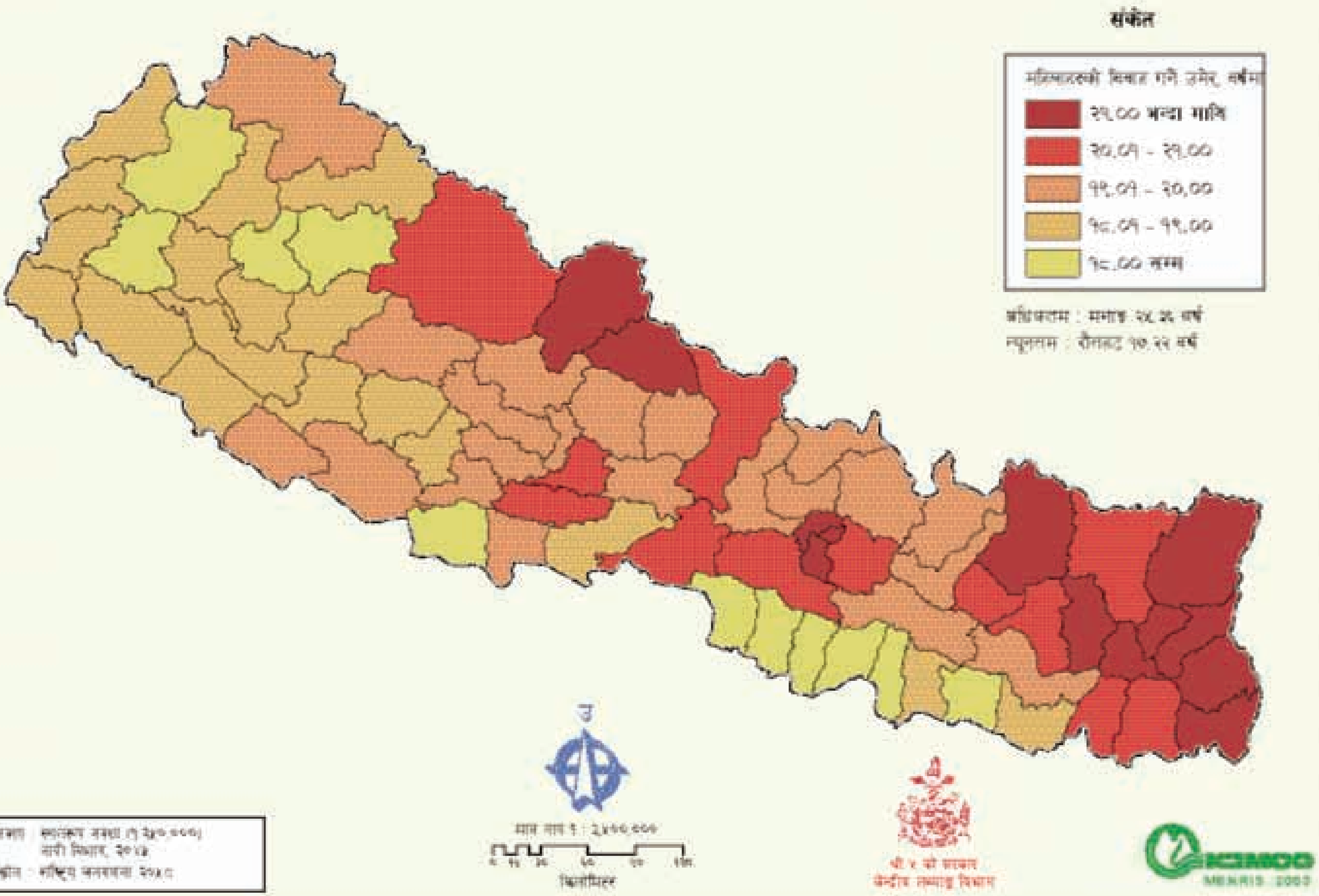

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०५३
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

शहरी जनघनत्व, २०५८

नेपालमा प्रशासकीय एकाईहरु जस्तै नगरपालिका, उप-महानगरपालिका, र महानगरपालिकालाई शहरी क्षेत्र मानिएको छ । व्यवहारमा यस्ता शहरी क्षेत्रका केही भागहरुमा धेरै-थोरै घरहरु अर्थात् बसोबास भएको पाइन्छ । नेपालको जनगणनाहरुमा शहरी क्षेत्रका विविध नतीजाहरु यी नगरपालिकाहरु, उप-महानगरपालिकाहरु तथा महानगरपालिकाका आधारमा प्रस्तुत गरिन्छन् । शहरी जनघनत्व भनेको शहरी भू-भागको प्रति एकाई क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने जनसंख्या हो, र यस सूचकलाई प्रति वर्ग किलोमिटर भित्र बस्ने मानिसहरुको औसत संख्याको रुपमा व्यक्त गरिन्छ । शहरी जनघनत्वले नगर क्षेत्र भित्र मानिसहरुको सघनताको मात्रालाई इंगित गर्दछ । शहरी जनसंख्याको बृद्धिले सामान्यत: देशको आर्थिक बृद्धिसंग सम्बन्ध राख्दछ ।

नेपालको शहरी भू-भागको जम्मा क्षेत्रफल ३ हजार २ सय ७६ दशमलव २८ वर्ग किलोमिटर छ, र नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने शहरी जनसंख्या (गणना गरिएको मात्र) ३२ लाख २७ हजार ८ सय ७९ थियो । समग्रमा नेपालको शहरी जनघनत्व प्रति वर्ग किलोमिटर ९८५.२३ जना थियो । शहरी क्षेत्रहरु भएका जिल्लाहरुको शहरी जनघनत्व तुलना गर्दा सबैभन्दा कम शहरी जनघनत्व डडेलधुरामा (१३२.३५ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) र सबैभन्दा बढी शहरी जनघनत्व काठमाण्डौमा (११,०९९.२२ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) रहेको थियो । नेपालमा शहरी क्षेत्र भएका ४३ जिल्लाहरु छन्, जस मध्ये २५ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान (९८५.२३) भन्दा कम र १८ जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय मान भन्दा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.१९

नगरपालिका नभएका जिल्लाहरु		नगरपालिका भएका जिल्लाहरु					
जिल्ला	जिल्ला	जिल्ला	शहरी जनघनत्व	जिल्ला	शहरी जनघनत्व	जिल्ला	शहरी जनघनत्व
अर्घाखाँची	बझाङ्ग	ईलाम	६०९.७३	दोलखा*	३३६.९६	रुपन्देही	१२१५.०१
अछाम	बाजुरा*	उदयपुर	१७२.८५	धनकुटा	४२८.७१	रौतहट	११७८.९६
ओखलढुङ्गा	भोजपुर	कञ्चनपुर	४७२.०८	धनुषा	३०१४.७१	ललितपुर	१०७५८.४८
कालीकोट*	मनाङ्ग	कपिलबस्तु	७३०.३८	नवलपरासी	६५१.७९	सप्तरी	२५३७.८८
खोटाङ्ग	म्याग्दी	काठमाण्डौ	११०९९.२२	नुवाकोट	६३३.००	सर्लाही	१९६८.४८
गुल्मी	मुगु*	काभ्रेपलाञ्चोक	१०७१.६२	पर्सा	५३१३.३७	स्याङ्जा	४७७.४२
जाजरकोट	मुस्ताङ्ग	कास्की	१४९०.०२	पाल्पा	९४०.६५	संखुवासभा	२३९.३६
जुम्ला*	रसुवा	कैलाली	६२१.४५	बर्दिया	४८३.६१	सिन्धुली*	१५७.९१
डोल्पा*	रामेछाप	गोरखा	४२७.७२	बाग्लुङ्ग	११३६.३५	सिराहा*	११७३.४२
ताप्लेजुङ्ग	रुकुम	चितवन	६४२.७०	बाँके	४५९९.१२	सुनसरी	९५०.२२
तेह्रथुम	रोल्पा	झापा*	७४६.५८	बारा	१६९९.६८	सुर्खेत*	८९७.८८
दार्चुला	लमजुङ्ग	डडेलधुरा	१३२.३५	बैतडी	३३३.४८		
धादिङ्ग	सल्यान*	डोटी	२९८.२०	भक्तपुर	६८०७.८१		
पर्वत	सिन्धुपाल्चोक*	तनहूँ	४७०.५९	मकवानपुर	१४३३.५८		
पाँचथर	सोलुखुम्बू	दाङ्ग	४६२.००	महोत्तरी	१४२३.२४		
प्यूठान	हुम्ला	दैलेख	२९०.२०	मोरङ्ग	२८५०.१०		

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

शहरी जनघनत्व

शहरी भू-भागको प्रति वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने जनसंख्या, २०५८

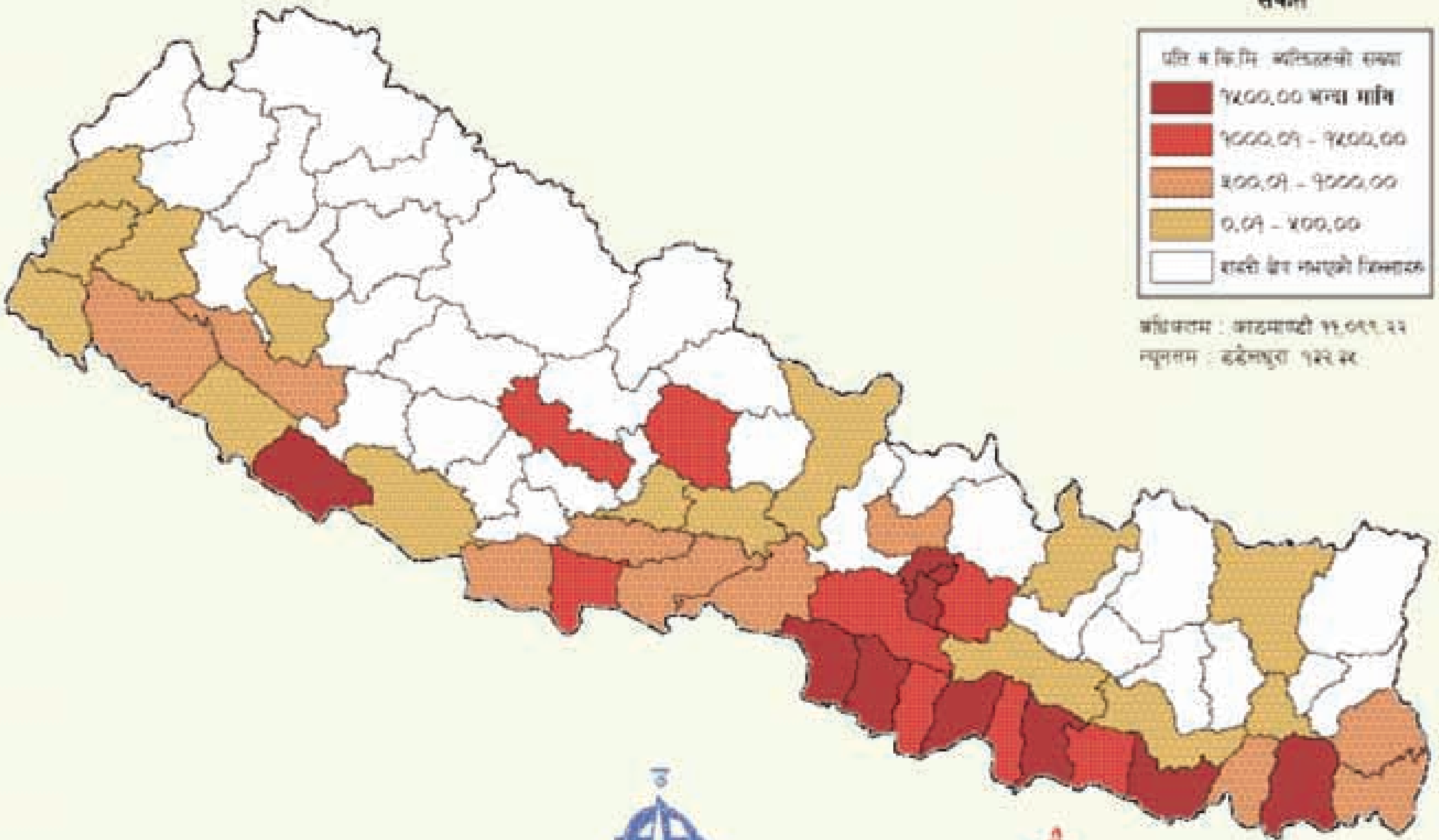

संकेत

प्रति व.कि.मि. व्यक्तिहरूको संख्या

- १५००.०० भन्दा माथि
- १०००.०१ - १५००.००
- ५००.०१ - १०००.००
- ०.०१ - ५००.००
- शहरी क्षेत्र नभएको जिल्लाहरू

अधिकतम : काठमाण्डौ ११,०९१.२२

न्यूनतम : डडेलधुरा १२२.४४

आधार नक्सा : प्रशासकीय नक्सा (१:५०,०००)
नापी विभाग, २०५६

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३,५००,०००

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

जिल्लागत शहरी क्षेत्रफलको अनुपात, २०५८

नेपालमा प्रशासकीय एकाईहरु जस्तै नगरपालिका, उप-महानगरपालिका र महानगरपालिकालाई शहरी क्षेत्रको रुपमा समावेश गरिएको छ । नेपालमा पचहत्तर जिल्लाहरु मध्ये ४३ जिल्लाहरुमा मात्र जम्मा ५८ वटा निर्दिष्ट शहरी क्षेत्रहरु कायम रहेका छन् । बाँकी ३२ जिल्लाहरुमा निर्दिष्ट शहरी क्षेत्रहरु छैनन् । धेरै जसो शहरी केन्द्रहरु पहाडी तथा तराईका जिल्लाहरुमा रहेका छन् । हिमाली क्षेत्रका दुई जिल्लाहरु दोलखा र संखुवासभामा मात्र निर्दिष्ट नगर क्षेत्रहरु रहेका छन् । शहरी क्षेत्रफलको अनुपात भन्नाले जिल्लामा कूल शहरी भू-भागको क्षेत्रफल र जिल्लाको कूल भू-भागको क्षेत्रफलको अनुपात हो । यसलाई प्रतिशतमा व्यक्त गरिएको छ । यस सूचकले शहरीकरण कति बिस्तार भएको छ भन्ने स्थिति बुझ्न सघाउ पुऱ्याउँछ ।

नेपालको जम्मा शहरी क्षेत्रफल ३ हजार २ सय ७६ दशमलव २८ वर्ग किलोमिटर रहेको छ, जुन अधिराज्यको कूल भू-भागको २.२३ प्रतिशत हुन आउँछ । जिल्लागत रुपमा शहरी भू-भागको क्षेत्रफलको अनुपातलाई तुलना गर्दा सबैभन्दा कम अनुपात बाँकेमा (०.५४ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी अनुपात काठमाण्डौमा (१६.२६ प्रतिशत) भएको पाइन्छ ।

तालिका क.२०

नगरपालिका नभएका जिल्लाहरु		नगरपालिका भएका जिल्लाहरु					
जिल्ला	जिल्ला	जिल्ला	अनुपात	जिल्ला	अनुपात	जिल्ला	अनुपात
अर्घाखाँची	बझाङ्ग	ईलाम	१.५६	दोलखा	२.९७	रुपन्देही	७.७४
अछाम	बाजुरा	उदयपुर	१५.५१	धनकुटा	५.४१	रौतहट	१.९१
ओखलढुङ्गा	भोजपुर	कञ्चनपुर	१०.६४	धनुषा	२.०९	ललितपुर	३.९४
कालीकोट	मनाङ्ग	कपिलबस्तु	२.१४	नबलपरासी	१.६१	सप्तरी	०.८८
खोटाङ्ग	म्याग्दी	काठमाण्डौ	१६.२६	नुवाकोट	२.९९	सर्लाही	०.७५
गुल्मी	मुगु	काभ्रेपलाञ्चोक	३.५४	पर्सा	१.५६	स्याङ्जा	९.०१
जाजरकोट	मुस्ताङ्ग	कास्की	६.५८	पाल्पा	१.५८	संखुवासभा	२.६२
जुम्ला	रसुवा	कैलाली	५.२८	बर्दिया	४.७०	सिन्धुली	८.३५
डोल्पा	रामेछाप	गोरखा	१.६७	बाग्लुङ्ग	१.०३	सिराहा	३.७०
ताप्लेजुङ्ग	रुकुम	चितबन	८.९२	बाँके	०.५४	सुनसरी	१३.३७
तेह्रथुम	रोल्पा	झापा	८.५२	बारा	१.५९	सुर्खेत	१.४३
दार्चुला	लमजुङ्ग	डडेलधुरा	९.०३	बैतडी	३.६२		
धादिङ्ग	सल्यान	डोटी	३.६५	भक्तपुर	१४.८५		
पर्वत	सिन्धुपाल्चोक	तनहूँ	३.८८	मकवानपुर	१.९७		
पाँचथर	सोलुखुम्बू	दाङ्ग	५.६४	महोत्तरी	१.५५		
प्यूठान	हुम्ला	दैलेख	४.४६	मोरङ्ग	३.१५		

जिल्लागत शहरी क्षेत्रफलको अनुपात

शहरी भू-भागको क्षेत्रफल र जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको अनुपात प्रतिशतमा, २०५८

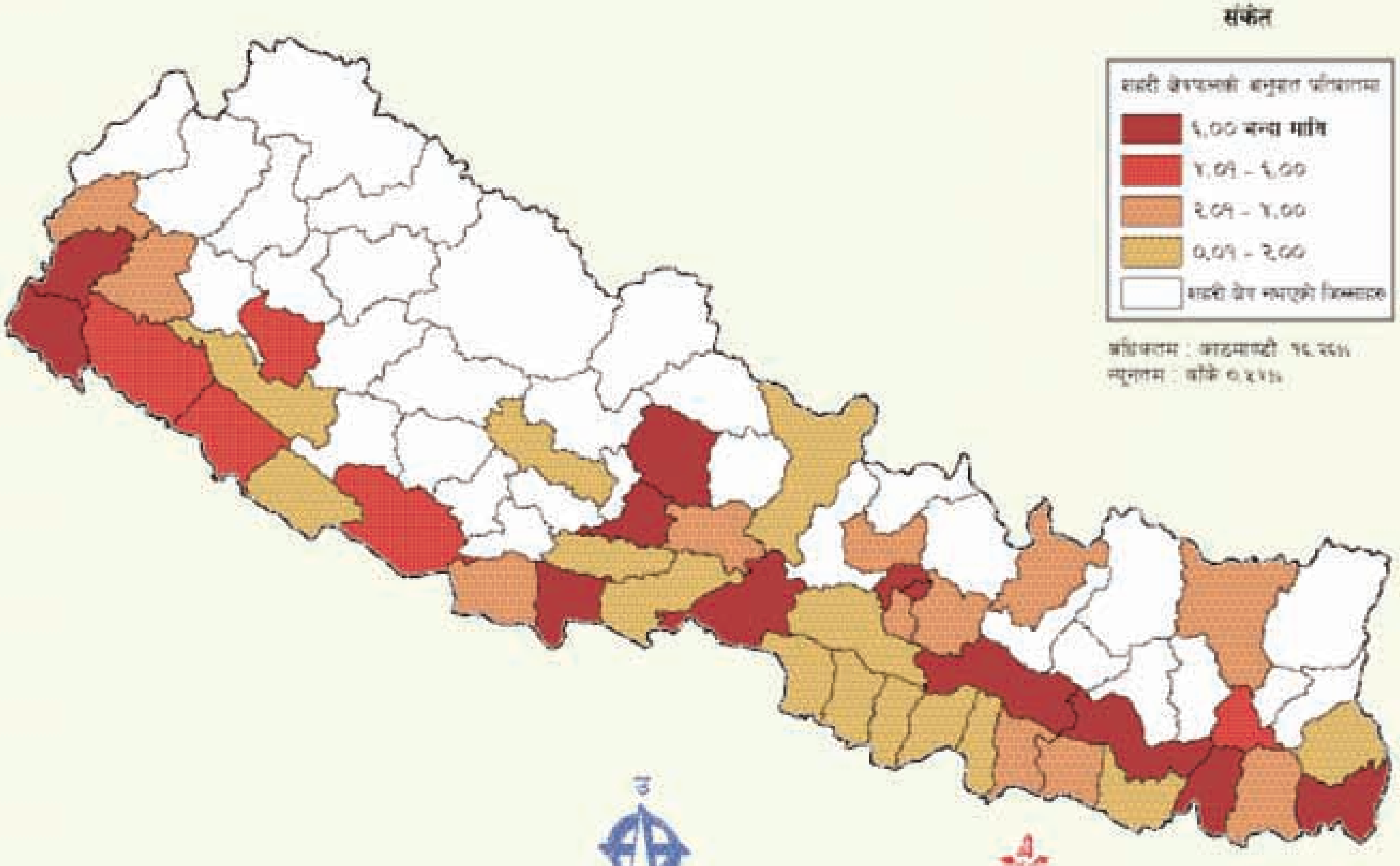

तथ्याङ्क स्रोत : संक्षिप्त जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

शहरी जनसंख्या र जिल्लाको जनसंख्याको अनुपात, २०५८

नेपालमा प्रशासकीय एकाईहरु जस्तै नगरपालिका, उप-महानगरपालिका र महानगरपालिकालाई शहरी क्षेत्रको रुपमा समावेश गरिएको छ । शहरी क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनसंख्या र सम्बन्धित जिल्लाको कूल जनसंख्याको अनुपातलाई नै शहरी जनसंख्याको अनुपात भनिन्छ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिन्छ ।

नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार शहरी जनसंख्या (गणना गरिएको मात्र) ३२ लाख २७ हजार ८ सय ७९ थियो, अर्थात् देशको कूल जनसंख्याको १४.२० प्रतिशत थियो । शहरी क्षेत्रहरु भएका जिल्लाहरुको शहरी जनसंख्या तुलना गर्दा शहरी जनसंख्याको अनुपात सबैभन्दा कम सर्लाहीमा (२.९१ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी काठमाण्डौमा (६५.८८ प्रतिशत) रहेको थियो । शहरी क्षेत्र भएका ४३ जिल्लाहरुको शहरी जनसंख्याको अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (१४.२० प्रतिशत) संग तुलना गर्दा २५ जिल्लाहरुमा शहरी जनसंख्याको अनुपात राष्ट्रिय मान भन्दा कम र १८ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.२१

नगरपालिका नभएका जिल्लाहरु		नगरपालिका भएका जिल्लाहरु					
जिल्ला	जिल्ला	जिल्ला	शहरी जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	शहरी जनसंख्या प्रतिशतमा	जिल्ला	शहरी जनसंख्या प्रतिशतमा
अर्घाखाँची	बझाङ्ग	ईलाम	५.७४	दोलखा*	१२.४६	रुपन्देही	१८.०६
अछाम	बाजुरा*	उदयपुर	१९.२२	धनकुटा	१२.४१	रौतहट	४.६६
ओखलढुङ्गा	भोजपुर	कञ्चनपुर	२१.३९	धनुषा	११.०५	ललितपुर	४८.२५
कालीकोट*	मनाङ्ग	कपिलबस्तु	५.६४	नवलपरासी	४.०२	सप्तरी	५.३२
खोटाङ्ग	म्याग्दी	काठमाण्डौ	६५.८८	नुवाकोट	७.३५	सर्लाही	२.९१
गुल्मी	मुगु*	काभ्रेपलाञ्चोक	१३.७२	पर्सा	२२.६२	स्याङ्जा	१५.७८
जाजरकोट	मुस्ताङ्ग	कास्की	५१.९५	पाल्पा	७.६१	संखुवासभा	१३.६९
जुम्ला*	रसुवा	कैलाली	१७.२२	बर्दिया	१२.०२	सिन्धुली*	११.८४
डोल्पा*	रामेछाप	गोरखा	८.९५	बाग्लुङ्ग	७.७५	सिराहा*	९.०६
ताप्लेजुङ्ग	रुकुम	चितवन	२६.९३	बाँके	१४.९१	सुनसरी	२५.५३
तेह्रथुम	रोल्पा	झापा*	१६.१५	बारा	५.७७	सुर्खेत*	११.६३
दार्चुला	लमजुङ्ग	डडेलधुरा	१४.५८	बैतडी	७.८३		
धादिङ्ग	सल्यान*	डोटी	१०.६५	भक्तपुर	५३.३५		
पर्वत	सिन्धुपाल्चोक*	तनहूँ	८.९६	मकवानपुर	१७.४४		
पाँचथर	सोलुखुम्बू	दाङ्ग	१६.६५	महोत्तरी	३.९८		
प्युठान	हुम्ला	दैलेख	८.६३	मोरङ्ग	१९.७७		

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

शहरी जनसंख्या र जिल्लाको जनसंख्याको अनुपात

जिल्लाको शहरी जनसंख्या र जिल्लाको कुल जनसंख्याको अनुपात प्रतिशतमा, २०५८

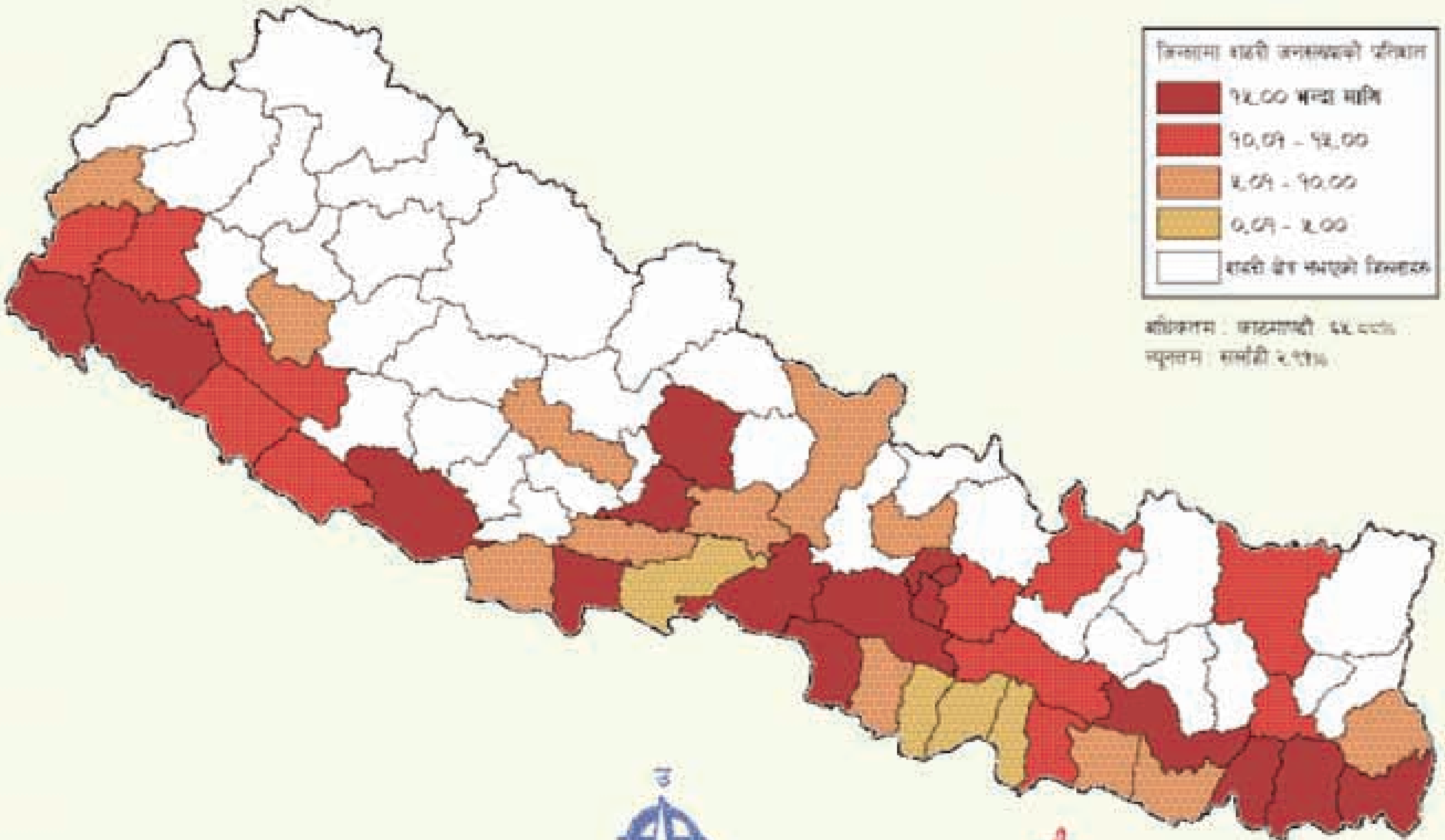

संकेत

जिल्लामा शहरी जनसंख्याको प्रतिशत

- १५.०० भन्दा माथि
- १०.०१ - १५.००
- ५.०१ - १०.००
- ०.०१ - ५.००
- शहरी क्षेत्र नभएको जिल्लाहरू

अधिकतम : काठमाडौं ६६.८८%
न्यूनतम : सर्लाही २.११%

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०५७
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

देशको कूल शहरी जनसंख्याको अनुपातिक वितरण, २०५८

शहरीकरणलाई शहरी जनसंख्याको बृद्धिको रुपमा परिभाषित गरिन्छ । शहरीकरणको प्रक्रियामा नगरहरुको संख्यामा बृद्धि वा भइरहेका नगरहरुको क्षेत्रफलमा बृद्धि वा नगरहरुको जनसंख्यामा बृद्धि वा यी सबै प्रक्रियाहरु हुन सक्दछन् । शहरी जनसंख्याको अनुपात शहरीकरण बिस्तारको मात्रा मापन गर्ने एक महत्वपूर्ण सूचक हो । यहाँ नेपालको कूल शहरी जनसंख्याको जिल्लागत अनुपातिक वितरणलाई प्रस्तुत गरिएको छ । शहरी जनसंख्याको अनुपात भनेको जिल्लागत शहरी जनसंख्या र देशको कूल शहरी जनसंख्याको अनुपात हो । यसलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिन्छ । यो अनुपातलाई जिल्लागत शहरीकरणको सूचकको रुपमा लिन सकिन्छ ।

नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार शहरी जनसंख्या (गणना गरिएको मात्र) ३२ लाख २७ हजार ८ सय ७९ थियो । त्रिचालिस जिल्लाहरुमा (अधिकांश पहाडी र तराईका भू-भागहरुमा) देशका नगर क्षेत्रहरु छरिएर रहेका छन् । देशको कूल शहरी जनसंख्यालाई जिल्लागत रुपमा अनुपातिक वितरण गर्दा शहरी जनसंख्याको सबैभन्दा कम अनुपात इलाममा (०.५० प्रतिशत) र शहरी जनसंख्याको सबैभन्दा उच्च अनुपात काठमाण्डौमा (२२.०८ प्रतिशत) रहेको थियो । शहरी जनसंख्याको बाहुल्य भएको अन्य जिल्लाहरूमा कास्की (६.१२ प्रतिशत), मोरङ्ग (५.१६ प्रतिशत) र ललितपुर (५.०५ प्रतिशत) हुन् ।

तालिका क.२२

जिल्ला	कूल शहरी जनसंख्याको प्रतिशत	जिल्ला	कूल शहरी जनसंख्याको प्रतिशत	जिल्ला	कूल शहरी जनसंख्याको प्रतिशत
ईलाम	०.५०	दैलेख	०.६०	महोत्तरी	०.६८
उदयपुर	१.७१	दोलखा*	०.६८	मोरङ्ग	५.१६
कन्चनपुर	२.५०	धनकुटा	०.६४	रुपन्देही	३.९६
कपिलबस्तु	०.८४	धनुषा	२.३०	रौतहट	०.७९
काठमाण्डौ	२२.०८	नवलपरासी	०.७०	ललितपुर	५.०५
काभ्रेपलाञ्चोक	१.६४	नुवाकोट	०.६६	सप्तरी	०.९४
कास्की	६.१२	पर्सा	३.४८	सर्लाही	०.५७
कैलाली	३.२९	पाल्पा	०.६३	स्याङ्जा	१.५५
गोरखा	०.८०	बर्दिया	१.४३	संखुवासभा	०.६८
चितवन	३.९४	बाग्लुङ्ग	०.६५	सिन्धुली*	१.०२
झापा*	३.१७	बाँके	१.७८	सिराहा*	१.६०
डडेलधुरा	०.५७	बारा	१.००	सुनसरी	४.९५
डोटी	०.६८	बैतडी	०.५७	सुर्खेत*	०.९७
तनहूँ	०.८८	भक्तपुर	३.७३		
दाङ्ग	२.३९	मकवानपुर	२.१२		

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-ब्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

देशको कुल शहरी जनसंख्याको अनुपातिक वितरण

देशको कुल शहरी जनसंख्याको प्रत्येक जिल्लामा प्रतिशत अंश, २०५८

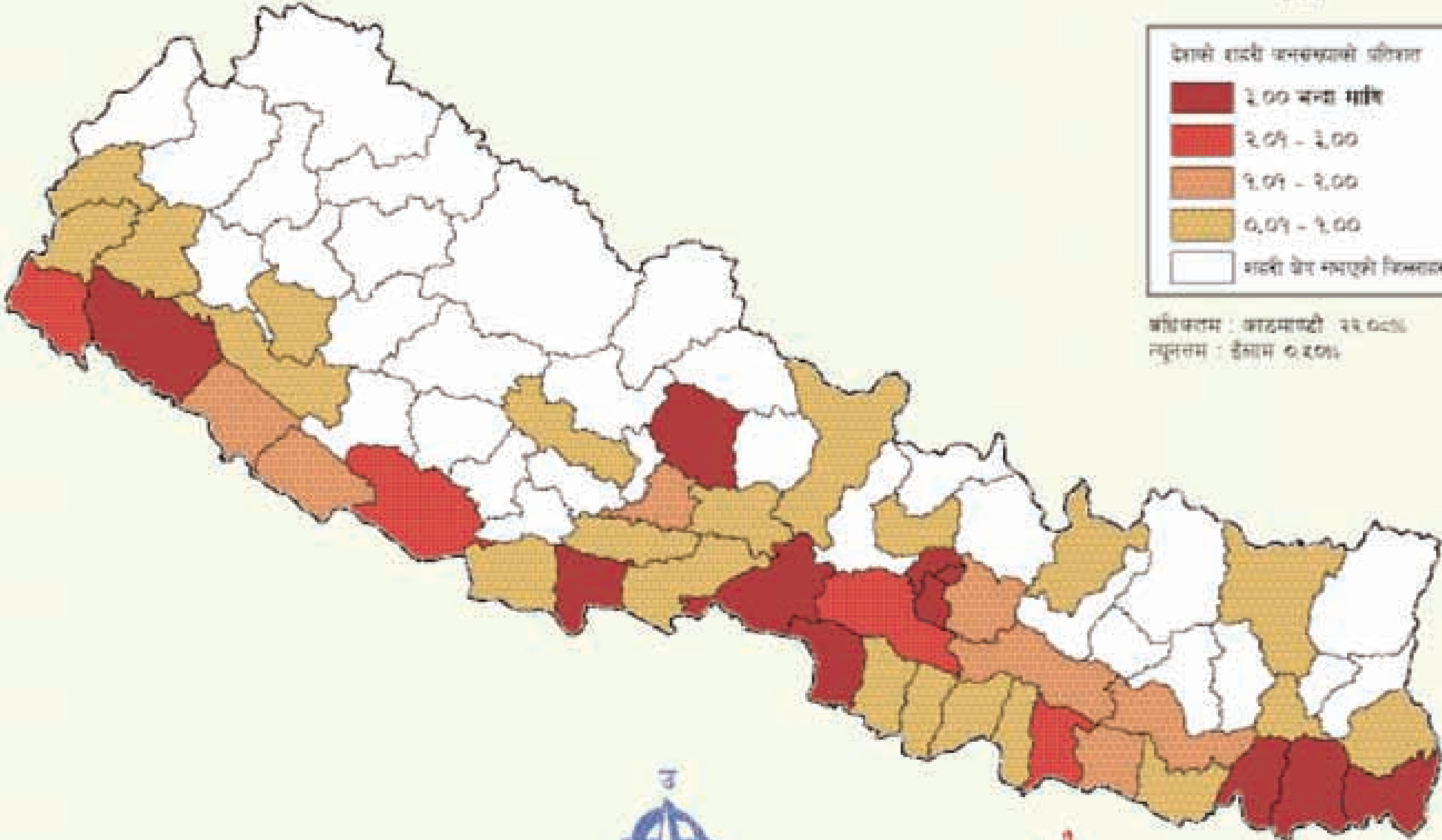

संकेत

देशको शहरी जनसंख्याको प्रतिशत

- ३.०० भन्दा माथि
- २.०१ - ३.००
- १.०१ - २.००
- ०.०१ - १.००
- शहरी क्षेत्र नभएका जिल्लाहरू

अधिकतम : काठमाण्डौ २२.०८%
न्यूनतम : ईलाम ०.६०%

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

MENRIS 2003

शहरी पुरुष-महिला अनुपात, २०५८

शहरी पुरुष-महिला अनुपात भनेको शहरी क्षेत्रको पुरुषको जनसंख्या र महिलाको जनसंख्याको अनुपात हो । यस सूचकलाई प्रति एक सय जना महिलाहरुमा पुरुषहरुको संख्याको रुपमा ब्यक्त गरिन्छ । सामान्यत: ग्रामीण क्षेत्रमा भन्दा शहरी क्षेत्रमा पुरुष-महिला अनुपात उच्च रहेको पाइन्छ । यसको अर्थ महिलाहरु भन्दा पुरुषहरुको संख्या बढी हुनु हो । शहरी पुरुष-महिला अनुपात उच्च रहनुका कारणहरुमा शहरी क्षेत्रमा कामको खोजीको क्रममा पुरुषहरुको स्वैच्छिक वा बाध्यात्मक बसाईं-सराई प्रक्रियालाई उदाहरणका रुपमा लिन सकिन्छ ।

जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार कूल शहरी जनसंख्या (गणना गरिएको मात्र) मध्ये पुरुषको जनसंख्या १६ लाख ६४ हजार ३ सय ६२ र महिलाको जनसंख्या १५ लाख ६३ हजार ५ सय १७ थियो । यस तथ्याङ्कको आधारमा नेपालको समग्र शहरी पुरुष-महिला अनुपात १०६.४५ थियो, जुन नेपालको पुरुष-महिला अनुपातको मान (९९.८०) भन्दा उच्च रहेको थियो । जिल्लागत रुपमा शहरी पुरुष-महिला अनुपातलाई तुलना गर्दा सबैभन्दा कम अनुपात स्याङ्जामा (८४.९३) र सबैभन्दा बढी अनुपात पर्सामा (११८.३०) थियो ।

तालिका क्र.२३

जिल्ला	शहरी पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	शहरी पुरुष-महिला अनुपात	जिल्ला	शहरी पुरुष-महिला अनुपात
ईलाम	१०५.३८	दैलेख	९३.०५	महोत्तरी	११०.७०
उदयपुर	१००.२०	दोलखा*	९५.७७	मोरङ्ग	११०.९५
कञ्चनपुर	१०४.१०	धनकुटा	९९.८५	रुपन्देही	१०५.३६
कपिलबस्तु	१०८.०९	धनुषा	११७.६७	रौतहट	१११.२६
काठमाण्डौ	११५.३८	नवलपरासी	१०४.६१	ललितपुर	१०७.६६
काभ्रेपलाञ्चोक	९६.५७	नुवाकोट	९५.२६	सप्तरी	११४.४५
कास्की	१००.४०	पर्सा	११८.३०	सर्लाही	१०८.९१
कैलाली	१०६.१८	पाल्पा	९९.७९	स्याङ्जा	८४.९३
गोरखा	९१.२४	बर्दिया	१०६.८०	संखुवासभा	९५.४३
चितवन	१०३.९५	बाग्लुङ्ग	९२.८४	सिन्धुली*	९९.६२
झापा*	१०१.५६	बाँके	११०.८०	सिराहा*	१०७.२६
डडेलधुरा	९४.६६	बारा	१११.७५	सुनसरी	९९.२३
डोटी	१०२.९३	बैतडी	९०.१४	सुर्खेत*	१०२.५८
तनहूँ	९०.९०	भक्तपुर	१०४.३५		
दाङ्ग	९९.६५	मकवानपुर	१०६.५१		

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

शहरी पुरुष - महिला अनुपात

शहरी क्षेत्रमा प्रति १०० महिलाहरूमा पुरुषहरूको संख्या, २०५८

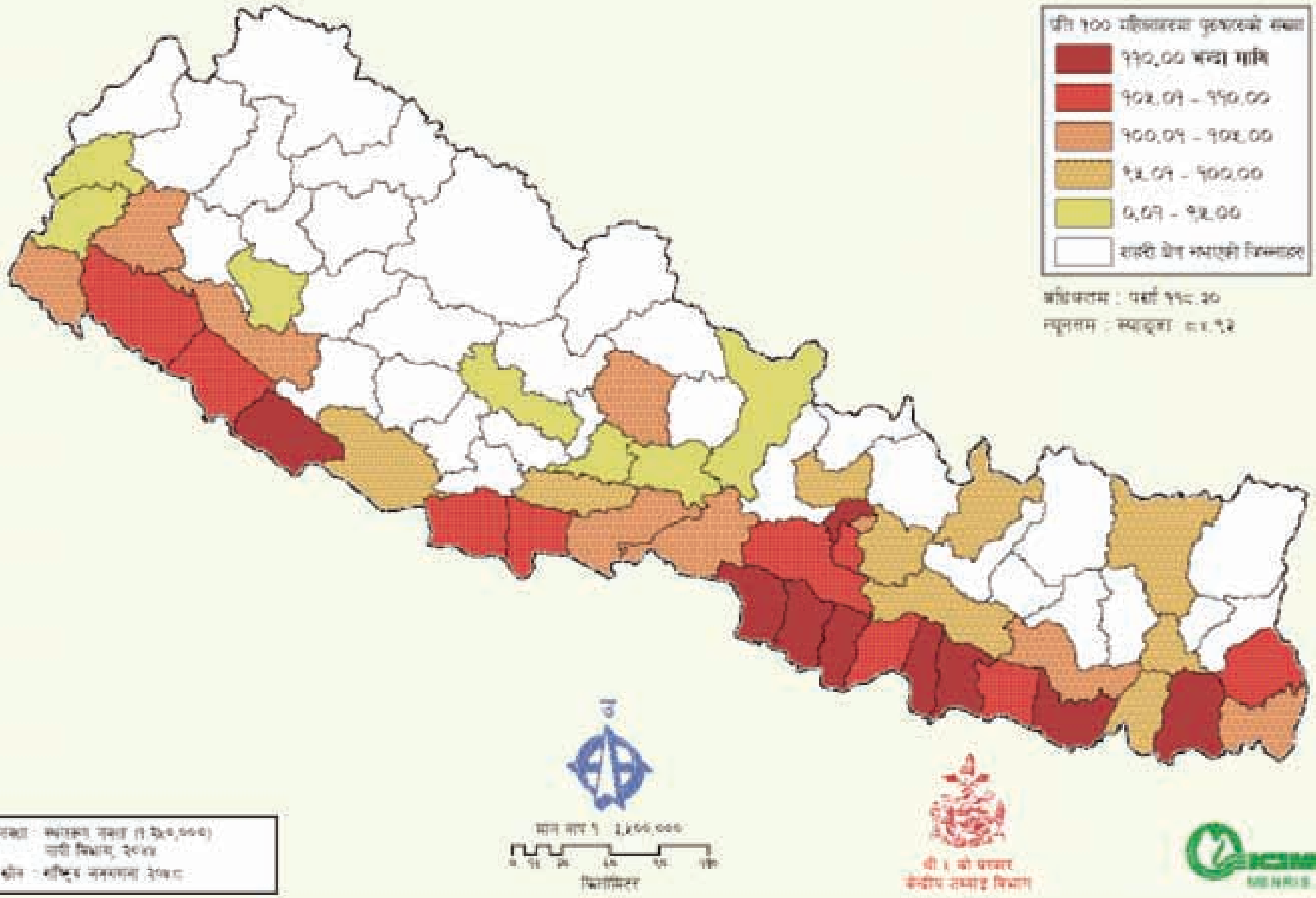

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०५१
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

ग्रामीण जनघनत्व, २०५८

नेपालको परिप्रेक्षमा शहरी क्षेत्रमा बसोबास नगरेका अर्थात् नगरपालिका, उप-महानगरपालिका र महानगरपालिका क्षेत्रभन्दा बाहिर बसोबास गरेका जनसंख्यालाई नै ग्रामीण जनसंख्या भनिन्छ । ग्रामीण जनघनत्व भनेको ग्रामीण भू-भागको प्रति एकाई क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने जनसंख्या हो, र यस सूचकलाई प्रति वर्ग किलोमिटर मानिसहरुको संख्याको रुपमा व्यक्त गरिन्छ । ग्रामीण जनघनत्वले ग्रामीण क्षेत्र भित्र मानिसहरुको सघनताको मात्रालाई इंगित गर्दछ । ग्रामीण विकासको सूचकका रुपमा ग्रामीण जनघनत्वलाई लिने गरिन्छ ।

नेपालको ग्रामीण भू-भागको जम्मा क्षेत्रफल १ लाख ४३ हजार ९ सय ४ दशमलब ७२ वर्ग किलोमिटर भएको पाइन्छ । नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने ग्रामीण जनसंख्या १ करोड ९९ लाख २३ हजार ५ सय ४४ थियो । यस तथ्याङ्कका आधारमा नेपालको ग्रामीण जनघनत्व प्रति वर्ग किलोमिटर १३८.४५ जना व्यक्तिहरु थियो । ग्रामीण क्षेत्रको जनघनत्व जिल्लागत रुपमा तुलना गर्दा सबैभन्दा कम ग्रामीण जनघनत्व डोल्पामा (३.७५ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) र सबैभन्दा बढी ग्रामीण जनघनत्व काठमाण्डौमा (१,११६.०१ व्यक्तिहरु प्रति व.कि.मि.) रहेको थियो । सबै जिल्लाहरुको ग्रामीण जनघनत्वलाई नेपालको ग्रामीण जनघनत्व (१३८.४५) संग तुलना गर्दा ३३ जिल्लाहरुमा ग्रामीण जनघनत्व राष्ट्रिय मान भन्दा कम र ४२ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.२४

जिल्ला	ग्रामीण जनघनत्व	जिल्ला	ग्रामीण जनघनत्व	जिल्ला	ग्रामीण जनघनत्व	जिल्ला	ग्रामीण जनघनत्व	जिल्ला	ग्रामीण जनघनत्व
अर्घाखाँची	१७४.६८	चितवन	१७०.७४	धनुषा	५१६.८६	बैतडी	१४७.५९	रौतहट	४७०.५९
अछाम	१३७.६७	जाजरकोट	६०.४८	धादिङ्ग	१७५.८३	भक्तपुर	१०३७.८५	समजुङ्ग	१०४.७०
ईलाम	१५९.०२	जुम्ला*	३५.३३	नवलपरासी	२५३.९६	भोजपुर	१३४.७२	ललितपुर	४७२.६१
उदयपुर	१३३.३२	झापा*	३९८.८१	नुवाकोट	२४५.७७	मकवानपुर	१३६.२९	सप्तरी	३९९.६४
ओखलढुङ्गा	१४५.९१	डडेलधुरा	७७.०३	पर्वत	३१९.४९	मनाङ्ग	४.२७	सल्यान*	१४६.०३
कञ्चनपुर	२०६.४७	डोटी	९४.८२	पर्सा	२८८.८८	महोत्तरी	५३८.७०	सर्लाही	४९३.९३
कपिलबस्तु	२६७.४१	डोल्पा*	३.७५	पाल्पा	१८३.६२	म्याग्दी	४९.८२	स्याङ्जा	२५२.३३
काठमाण्डौ	१११६.०१	तनहूँ	१९३.१३	पाँचथर	१६२.८२	मुगु*	१२.४३	संखुवासभा	४०.५५
काभ्रेपलाञ्चोक	२४७.११	ताप्लेजुङ्ग	३६.९४	प्यूठान	१६२.३३	मुस्ताङ्ग	४.१९	सिन्धुपाल्चोक*	१२०.३२
कालीकोट*	६०.६४	तेह्रथुम	१६६.५८	बझाङ्ग	४८.८१	मोरङ्ग	३७६.५९	सिन्धुली*	१०८.१८
कास्की	९७.०४	दाङ्ग	१३८.२१	बर्दिया	१७४.४४	रसुवा	२८.९७	सिराहा*	४५५.२१
कैलाली	१६६.६१	दार्चुला	५२.५४	बाग्लुङ्ग	१४०.५१	रामेछाप	१३७.३९	सुनसरी	४२७.८६
खोटाङ्ग	१४५.४३	दैलेख	१४३.३८	बाँके	१४१.२४	रुकुम	६५.५०	सुर्खेत*	१०६.४३
गुल्मी	२५८.१८	दोलखा*	८५.७६	बाजुरा*	४९.७२	रुपन्देही	४६२.६४	सोलुखुम्बू	३२.५१
गोरखा	७३.९१	धनकुटा	१७३.०१	बारा	४४९.९३	रोल्पा	१११.७६	हुम्ला	७.१८

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन्, किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

ग्रामीण जनघनत्व

ग्रामीण भू-भागको प्रति वर्ग किलोमिटरमा बसोबास गर्ने जनसंख्या, २०५८

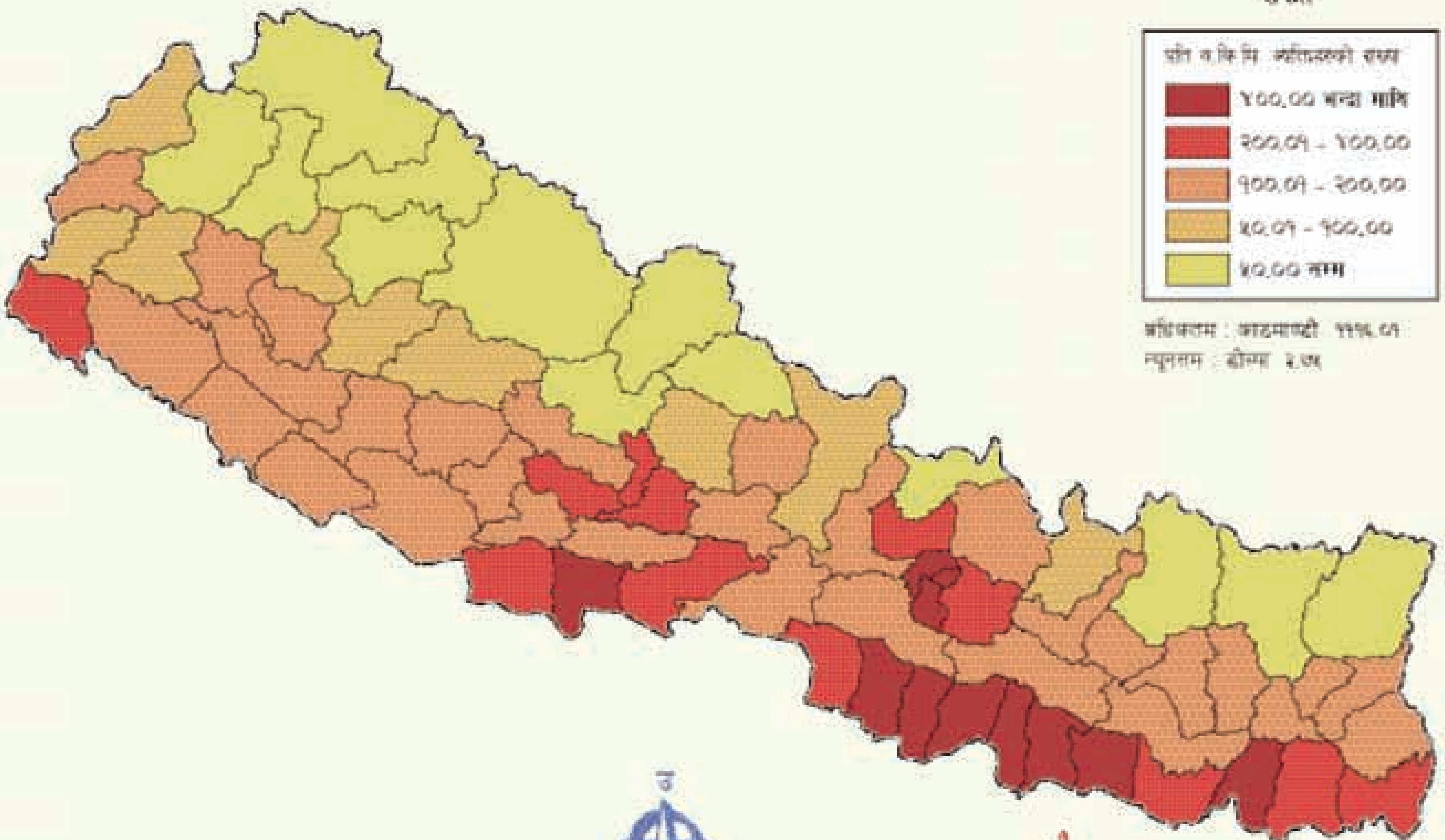

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:२५०,०००)
नापी विभाग, २०४१
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

मान नाप १ : ३,५००,०००
किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

अनुपस्थित जनसंख्या (देश बाहिर गएका), २०५८

गणनाको समयमा घरपरिवारबाट ६ महिना भन्दा बढी समयदेखि अनुपस्थित भएका व्यक्तिहरुलाई अनुपस्थित व्यक्तिको रुपमा परिभाषित गरी गणना गरिएको थियो, र ती व्यक्तिहरुको संख्यालाई कूल जनसंख्यामा समावेश गरिएको थिएन । अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपात भन्नाले घरपरिवारबाट देश बाहिर गएका जनसंख्या र कूल जनसंख्याको अनुपातलाई बुझाउँछ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ । अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपात उत्प्रवास र जनसंख्याको गतिविधिको अवस्था जनाउने एउटा सूचक हो । बसाईं-सराई जनसंख्यामा परिवर्तन ल्याउने एक कारक तत्व हो, साथै यसले बसाईं-सराईको आरम्भ तथा गन्तब्य दुबै स्थानहरुमा असर पार्दछ । विगतको दशकमा नेपालबाट उत्प्रवास हुने प्रक्रियाले देशको वर्त्तमान सामाजिक तथा आर्थिक अवस्थाको एउटा कारक भएको छ ।

नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार देशबाट अनुपस्थित अर्थात् बिदेश तिर गएका जनसंख्या ७ लाख ६२ हजार १ सय ८१ थियो, जुन गणना गरिएको कूल जनसंख्या (२,२७,३६,९३४) को ३.३५ प्रतिशत थियो । जिल्लागत रुपमा अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपातलाई तुलना गर्दा सबैभन्दा कम अनुपस्थित अनुपात बारामा (०.३६ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी अनुपस्थित अनुपात गुल्मीमा (१५.१२ प्रतिशत) रहेको थियो । यस्तै सबै जिल्लाहरुको अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपातलाई राष्ट्रिय मान (३.३५) संग तुलना गर्दा ४७ जिल्लाहरुमा अनुपस्थित अनुपात राष्ट्रिय मान भन्दा कम र २८ जिल्लाहरुमा उच्च रहेको थियो ।

तालिका क.५

जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	जिल्ला	घरपरिवार संख्या
अर्घाखाँची	४०८६९	चितवन	९२८६३	धनुषा	११७४१७	बैतडी	४०३८७	रौतहट	८८१६२
अछाम	४४००५	जाजरकोट	२४१४७	धादिङ्ग	६२७५९	भक्तपुर	४१२५३	लमजुङ्ग	३६५२५
ईलाम	५४५६५	जुम्ला*	१५८५०	नवलपरासी	९८३४०	भोजपुर	३९४८१	ललितपुर	६८९२२
उदयपुर	५१६०३	झापा*	१३७३०१	नुवाकोट	५३१६९	मकवानपुर	७१११२	सप्तरी	१०११४१
ओखलढुङ्गा	३०१२१	डडेलधुरा	२१९८०	पर्वत	३२७३१	मनाङ्ग	१७७६	सल्यान*	३८०८४
कञ्चनपुर	६०१५८	डोटी	३६४६५	पर्सा	७९४५६	महोत्तरी	९४२२९	सर्लाही	१११०७६
कपिलबस्तु	७२९३२	डोल्पा*	५८१२	पाल्पा	४९९४२	म्याग्दी	२४४३५	स्याङ्ग्जा	६४७४६
काठमाण्डौ	२३५३८७	तनहूँ	६२८९८	पाँचथर	३७२६०	मुगु*	८२६१	संखुवासभा	३०७६६
काभ्रेपलाञ्चोक	७०५०९	ताप्लेजुङ्ग	२४७६४	प्यूठान	४०१८३	मुस्ताङ्ग	३२४३	सिन्धुपाल्चोक*	६०४५२
कालीकोट*	१८४८७	तेह्रथुम	२०६८२	बझाङ्ग	२८५८८	मोरङ्ग	१६७८७५	सिन्धुली*	४८७५८
कास्की	८५०७५	दाङ्ग	८२४९५	बर्दिया	५९५६९	रसुवा	८६९६	सिराहा*	१०००१०
कैलाली	९४४३०	दार्चुला	२१०२९	बाग्लुङ्ग	५३५६५	रामेछाप	४०३८६	सुनसरी	१२०२९५
खोटाङ्ग	४२८६६	दैलेख	४११४०	बाँके	६७२६९	रुकुम	३३५०१	सुर्खेत*	५४०४७
गुल्मी	५९१८९	दोलखा*	४३१६५	बाजुरा*	२०३७८	रुपन्देही	११७८५६	सोलुखुम्बू	२१६६७
गोरखा	५८९२३	धनकुटा	३२५७१	बारा	८७७०६	रोल्पा	३८५१२	हुम्ला	६९५३

* यी अङ्कहरु अनुमानित हुन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-अवरोध भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

अनुपस्थित जनसंख्या (देश बाहिर गएका)

देश बाहिर गएका अनुपस्थित जनसंख्या र कुल जनसंख्याको अनुपात प्रतिशतमा, २०५८

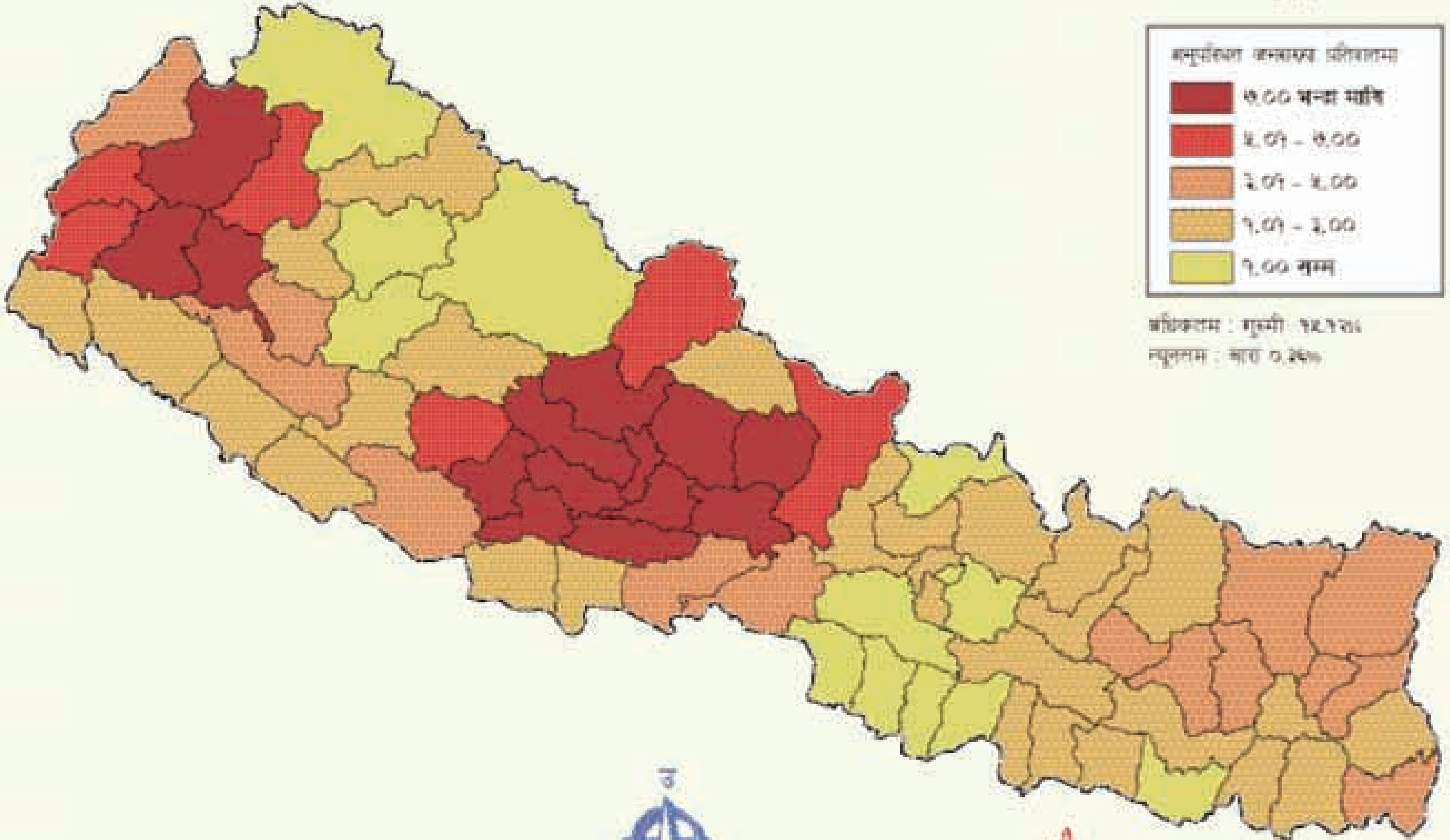

संकेत

अनुपस्थित जनसंख्या प्रतिशतमा

- ७.०० भन्दा माथि
- ५.०१ - ७.००
- ३.०१ - ५.००
- १.०१ - ३.००
- १.०० सम्म

अधिकतम : गुल्मी १५.१२८

न्यूनतम : मनाङ ०.२६७

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

अनुपस्थित जनसंख्याको गन्तब्य अनुसार अनुपातिक वितरण, २०५८

उत्प्रवासको प्रवाहलाई राम्रोसंग बुझ्नका लागि विभिन्न देशहरुमा ती अनुपस्थित जनसंख्याको वितरणबारे जान्नु आवश्यक हुन्छ । यहाँ विश्लेषण प्रयोजनका लागि गन्तव्य देशहरुलाई चार वटा समूहहरुमा जस्तै भारत, पहिलो एशियाली मुलुकहरु (मलेशिया, दक्षिण कोरिया, जापान, हङ्कङ्ग, साउदी अरब, कतार, कुवेत, यु.ए.इ., बहराइन), दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक) र एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरुमा विभाजन गरिएका छन् । यी उल्लेखित समूहहरुका प्रत्येक समूहमा जाने अनुपस्थित जनसंख्या र कूल अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपातलाई अनुपस्थित सूचकको रुपमा लिइएको छ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिएको छ ।

नेपालको जनगणना २०५८ को परिणाम अनुसार देशबाट अनुपस्थित अर्थात् बिदेशतिर गएका जनसंख्या ७ लाख ६२ हजार १ सय ८१ थियो, जसमध्ये ७७.२८ प्रतिशत भारतमा, १७.८५ प्रतिशत पहिलो एशियाली मुलुक समूहमा, १.५९ प्रतिशत दोस्रो एशियाली मुलुक समूहमा, ३.२९ प्रतिशत एशियाली मुलुकहरु बाहेकका अन्य देशहरुमा गएका थिए । तालिका क.२६ (क) मा विभिन्न समूह देशहरुमा सबैभन्दा कम अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपात र सबैभन्दा बढी अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपातको भएका जिल्लाहरुको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ । साथै तालिका क.२६ (ख) मा जिल्ला अनुसार विभिन्न समूह देशहरुमा अनुपस्थित जनसंख्याको अनुपात देखाइएको छ ।

तालिका क.२६ (क)

गएका / गन्तब्य मुलुकहरु	मुलुक समूहमा सबैभन्दा कम अनुपस्थित प्रतिशत भएका जिल्ला	मुलुक समूहमा सबैभन्दा बढी अनुपस्थित प्रतिशत भएका जिल्ला
भारत	मनाङ्ग (१०.५८)	कालीकोट (१००.००)
पहिलो एशियाली मुलुकहरु (हङ्कङ्ग, साउदी अरब, कतार, कुवेत, युएइ, बहराइन)	कालीकोट (०.००)	धनकुटा (६३.४७)
दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक)	कालीकोट (०.००)	ललितपुर (१२.७९)
एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरु	कालीकोट (०.००)	काठमाण्डौ (४६.११)

तालिका क.२६ (ख)

जिल्ला	गएका / गन्तव्य मुलुकहरु				जिल्ला	गएका / गन्तव्य मुलुकहरु			
	भारत	पहिलो एशियाली मुलुकहरु (मलेशिया, हङ्कङ्, साउदी अरब, कतार, कुवेत,युएई, बहराइन)	दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक)	एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरु		भारत	पहिलो एशियाली मुलुकहरु (मलेशिया, जापान, हङ्कङ्, साउदी अरब, कतार, कुवेत,युएई, बहराइन)	दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक)	एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरु
अर्घाखाँची	९६.२४	३.०२	०.३१	०.४३	डडेलधुरा	९९.२३	०.४०	०.२४	०.१३
अछाम	९९.५८	०.०९	०.२९	०.०५	डोटी	९९.६१	०.१४	०.१६	०.०९
ईलाम	६७.७७	२६.९६	२.७९	२.४८	डोल्पा*	९०.२०	१.९६	५.८८	१.९६
उदयपुर	७४.८१	२०.५४	१.८३	२.८२	तनहूँ	७२.२३	२४.६१	१.०१	२.१५
ओखलढुङ्गा	७३.६९	२०.०४	३.१२	३.१६	ताप्लेजुङ्ग	४१.२४	५१.८७	३.७८	३.१२
कञ्चनपुर	९७.११	१.७८	०.४४	०.६८	तेह्रथुम	३३.३०	५९.२९	३.३८	४.०४
कपिलबस्तु	८५.५२	१२.८७	०.७३	०.८९	दाङ्ग	९३.५२	४.७५	०.८०	०.९४
काठमाण्डौ	१४.६७	२९.७९	९.४३	४६.११	दार्चुला	९८.१७	०.७६	०.२५	०.८१
काभ्रेपलाञ्चोक	६३.६५	२२.४७	४.४६	९.४१	दैलेख	९९.१५	०.३७	०.३१	०.१७
कालीकोट*	१००.००	०.००	०.००	०.००	दोलखा*	८६.९४	९.३४	२.१४	१.५८
कास्की	४१.०५	४६.७१	३.७७	८.४६	धनकुटा	३१.४३	६३.४७	२.४५	२.६५
कैलाली	९८.४९	०.५५	०.४९	०.४७	धनुषा	४८.००	४९.९५	१.०३	१.०२
खोटाङ्ग	४६.७२	४८.२२	२.६०	२.४५	धादिङ्ग	७७.९७	१९.१०	१.४०	१.५४
गुल्मी	९३.६३	५.०५	०.५७	०.७५	नवलपरासी	८४.१६	१३.९२	०.६८	१.२४
गोरखा	८३.८१	१२.९२	१.१९	२.०८	नुवाकोट	७१.२३	२४.२३	२.३३	२.२१
चितवन	६३.८९	२५.८४	२.७२	७.५४	पर्वत	८१.६२	१६.२०	०.९१	१.२७
जाजरकोट	९७.३०	१.६२	०.५४	०.५४	पर्सा	८४.७३	९.५९	२.५६	३.१२
जुम्ला*	९६.५६	०.८२	०.९८	१.६४	पाल्पा	९०.६९	८.१३	०.४८	०.७०
झापा*	६७.७९	२७.३७	२.०८	२.७६	पाँचथर	३८.२६	५५.९९	३.५१	२.२४

* यी अङ्कहरु गणना भएको नमूनासङ्ख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

तालिका क. २६ (ख) क्रमशः...

जिल्ला	गएका / गन्तव्य मुलुकहरु				जिल्ला	गएका / गन्तव्य मुलुकहरु			
	भारत	पहिलो एशियाली मुलुकहरु (मलेशिया, जापान, हङ्कङ्ग, साउदी अरब, कतार, कुवेत,युएइ, बहराइन)	दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक)	एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरु		भारत	पहिलो एशियाली मुलुकहरु (मलेशिया, जापान, हङ्कङ्ग, साउदी अरब, कतार, कुवेत,युएइ, बहराइन)	दोश्रो एशियाली मुलुकहरु (भारत र पहिलो एशियाली मुलुकहरु बाहेक)	एशियाली मुलुकहरु बाहेक अन्य देशहरु
प्यूठान	९८.११	१.३१	०.३५	०.२३	रुकुम	८४.०१	१४.८८	०.५६	०.५६
बझाङ्ग	९९.६०	०.०७	०.१८	०.१५	रुपन्देही	७०.४९	२३.७६	२.१२	३.६३
बर्दिया	९५.८४	३.३८	०.४३	०.३६	रोल्पा	९१.४४	७.७३	०.५५	०.२७
बाग्लुङ्ग	८२.१८	१५.३८	०.९६	१.४८	रौतहट	९२.९३	५.००	१.२०	०.८७
बाँके	८९.२७	८.४१	१.२५	१.०७	लमजुङ्ग	६६.९४	२९.३३	१.५१	२.२३
बाजुरा*	९९.६३	०.०६	०.२९	०.०२	ललितपुर	१२.७५	३५.७५	१२.७९	३८.७१
बारा	७५.४८	१९.३८	१.९८	३.१६	सप्तरी	७०.५६	२६.५९	१.५४	१.३०
बैतडी	९८.८३	०.६०	०.३२	०.२५	सल्यान*	९६.६५	२.४९	०.२६	०.६०
भक्तपुर	२५.६१	४१.१९	६.८२	२६.३९	सर्लाही	८६.९०	९.२४	१.७७	२.१०
भोजपुर	७०.५०	२४.८०	२.३८	२.३२	स्याङ्जा	८२.९६	१५.०८	०.७९	१.१६
मकवानपुर	७४.६३	१६.८२	२.२७	६.२८	संखुवासभा	४९.६०	४५.३४	२.५२	२.५४
मनाङ्ग	१०.५८	५५.५६	७.९४	२५.९३	सिन्धुपाल्चोक*	८६.६८	८.४१	२.५३	२.३८
महोत्तरी	७०.११	२७.९८	१.४२	०.४९	सिन्धुली*	८०.५४	१६.६३	१.६८	१.१४
म्याग्दी	४२.६९	५०.९५	१.८८	४.४८	सिराहा*	३९.९२	५८.२६	१.०५	०.७८
मुगु*	९५.७२	१.८०	२.२५	०.२३	सुनसरी	४८.०६	३८.९२	४.९०	८.१२
मुस्ताङ्ग	४५.३०	२९.३९	२.१०	२३.२०	सुर्खेत*	९७.२७	१.१८	०.९२	०.६३
मोरङ्ग	५७.५३	३७.२२	२.२५	२.९९	सोलुखुम्बू	४८.५९	२७.९३	४.८८	१८.५९
रसुवा	७९.२६	१२.५०	३.९८	४.२६	हुम्ला	८९.४४	०.६२	६.२१	३.७३
रामेछाप	८५.८५	११.०५	१.७२	१.३८					

* यी अङ्कहरू गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरूको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

अनुपस्थित जनसंख्याको गन्तव्य अनुसार अनुपातिक वितरण

विभिन्न गन्तव्य देशहरूमा रहेका अनुपस्थित जनसंख्या र जिल्लाको अनुपस्थित कुल जनसंख्याको अनुपात प्रतिशतमा, २०५८

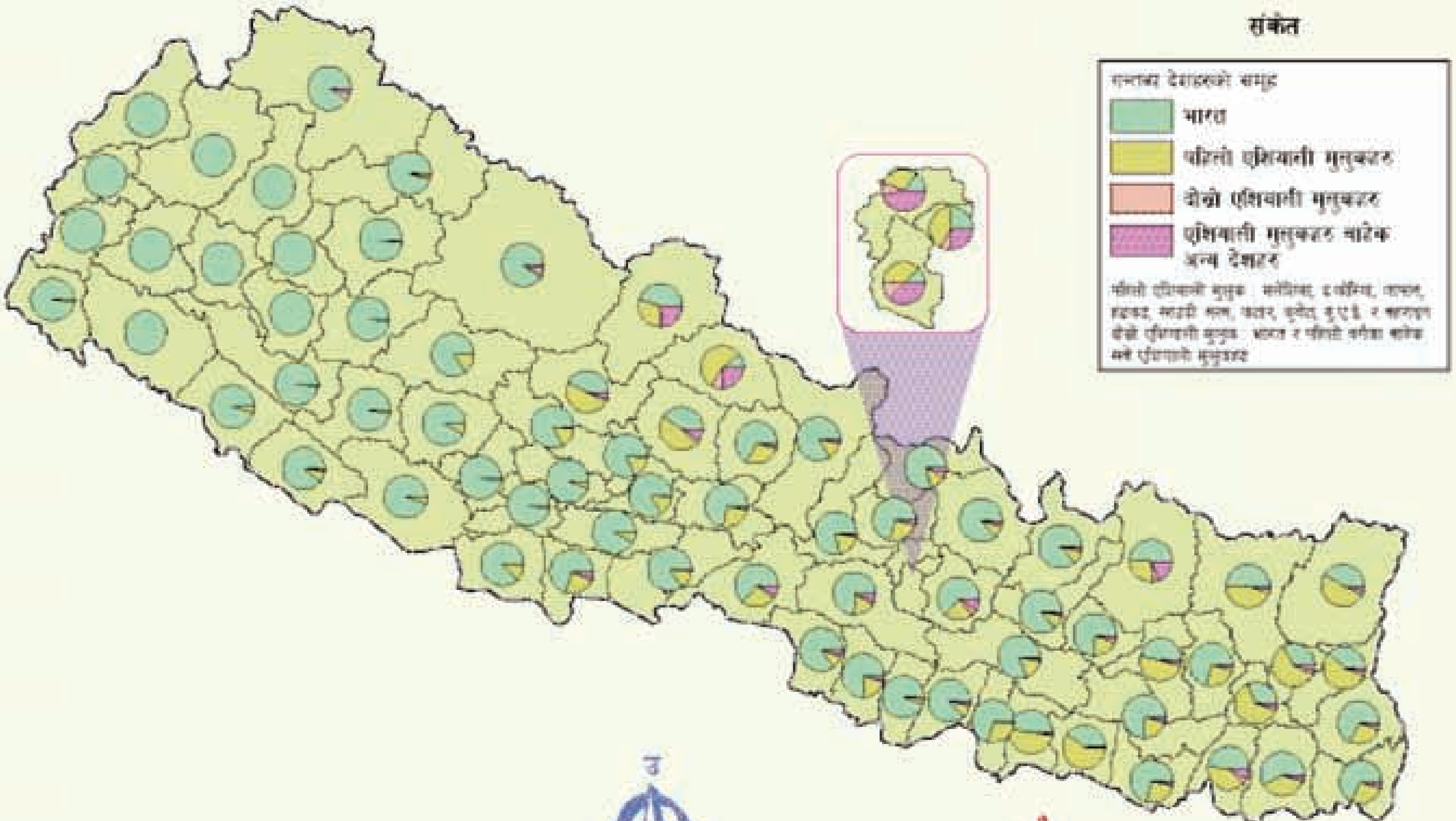

तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

किलोमिटर

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

ICIMOD
MENRIS 2003

धर्म अनुसार जनसंख्याको अनुपातिक वितरण, २०५८

नेपालमा जनगणनाको नतीजाले बहुसंख्यक मानिसहरु हिन्दू धर्मावलम्बी भएको देखाएको छ, तापनि अन्य धर्मावलम्बीहरु पनि यस देशमा बसोबास गर्दै आएको पाइन्छ । विभिन्न धर्मावलम्बीहरुको अनुपात भन्नाले प्रत्येक धर्म मान्ने जनसंख्या र कूल जनसंख्याको अनुपातलाई जनाउँछ । यस अनुपातलाई प्रतिशतमा ब्यक्त गरिन्छ ।

वि.सं. २०५८ मा गणना गरिएको विभिन्न धार्मिक संप्रदायका जनसंख्याको अनुपातिक अंशहरुलाई नक्शामा Pie चित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ । विश्लेषण प्रयोजनका लागि कूल जनसंख्यालाई ६ वटा धर्ममा समूहीकृत गरिएको छ । यी ६ वटा समूहहरुमा ५ प्रमुख धर्महरु हिन्दू, बौद्ध, मुस्लिम, क्रिश्चियन, किराँत र 'अन्य' धर्महरुलाई समेटिएको छ । जनगणनाको परिणाम अनुसार कूल जनसंख्यामा ८०.६२ प्रतिशत हिन्दू, १०.७४ प्रतिशत बौद्ध, ४.२० प्रतिशत मुस्लिम, ३.६० प्रतिशत किराँत, ०.४५ प्रतिशत क्रिश्चियन र ०.४० प्रतिशत अन्य धर्मावलम्बीहरु थिए । तालिका क.२७ (क) मा विभिन्न धर्मावलम्बीहरुको सबैभन्दा कम अनुपात र सबैभन्दा बढी अनुपात भएका जिल्लाहरुको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ । साथै तालिका क.२७ (ख) मा जिल्लागत रुपमा विभिन्न धर्म अनुसार जनसंख्याको अनुपातिक वितरण देखाइएको छ ।

तालिका क. २७ (क)

धर्म	कम जनसंख्या अनुपात भएको जिल्ला (प्रतिशतमा)	उच्च जनसंख्या अनुपात भएको जिल्ला (प्रतिशतमा)
हिन्दू	मुस्ताङ्ग (२५.२८)	जाजरकोट (९९.८५)
बौद्ध	जाजरकोट (०.०२)	मुस्ताङ्ग (७४.२५)
मुस्लिम	मुगु* (०.०१)	रौतहट (१९.४७)
किरांत	रुपन्देही# (०.०१)	पाँचथर (५३.५०)
क्रिश्चियन	मुगु+ (०.०१)	धादिङ्ग (३.३८)
अन्य धर्म	हुम्ला (०.०१)	मोरङ्ग (२.८५)

* बैतडीमा मुस्लिम जनसंख्या थिएन ।

\# तीस जिल्लाहरुमा किरांत जनसंख्या थिएन ।

\+ बभाङ्ग, दार्चुला, हुम्ला र कालीकोटमा क्रिश्चियन जनसंख्या थिएन ।

तालिका क. २७ (ख)

जिल्ला	हिन्दू	बौद्ध	मुस्लिम	किरांत	क्रिश्चियन	अन्य धर्म	जिल्ला	हिन्दू	बौद्ध	मुस्लिम	किरांत	क्रिश्चियन	अन्य धर्म
अर्घाखाँची	९६.९५	२.११	०.९२	०.००	०.०२	०.०१	डडेलधुरा	९९.१५	०.६८	०.०२	०.००	०.१४	०.०२
अछाम	९९.८३	०.०४	०.०७	०.०१	०.०२	०.०४	डोटी	९८.७८	१.१०	०.०६	०.००	०.०२	०.०३
ईलाम	४७.२८	१५.६८	०.०४	३६.१७	०.५७	०.२५	डोल्पा*	६०.३५	३९.५९	०.०२	०.००	०.०२	०.०४
उदयपुर	७५.४३	१२.२३	०.६०	१०.५०	०.८०	०.४४	तनहुँ	८३.१६	१५.०१	१.०२	०.०१	०.३०	०.४९
ओखलढुङ्गा	७३.८६	१४.९७	०.०२	१०.४२	०.३८	०.३६	ताप्लेजुङ्ग	३६.५२	१८.६८	०.०२	४३.४७	०.५४	०.७७
कञ्चनपुर	९७.५६	१.३०	०.१०	०.००	०.९५	०.०९	तेह्रथुम	५१.२७	११.३५	०.०६	३६.५७	०.४६	०.२९
कपिलबस्तु	८१.०६	०.६८	१८.१७	०.००	०.०२	०.०६	दाङ्ग	९६.४८	२.३२	१.००	०.०१	०.१४	०.०५
काठमाण्डौ	७५.४९	२१.६६	१.११	०.७०	०.७९	०.२४	दार्चुला	९९.८५	०.१०	०.०१	०.००	०.००	०.०४
काभ्रेपलाञ्चोक	६४.७७	३४.६९	०.०५	०.०१	०.२९	०.१८.	दैलेख	९८.३२	१.४६	०.१७	०.००	०.०३	०.०१
कालीकोट*	९९.७८	०.०५	०.०७	०.००	०.००	०.१७	दोलखा*	७२.४३	२३.९२	०.००	१.३२	०.३०	२.०२
कास्की	८१.७१	१५.८८	०.६९	०.०४	०.७९	०.८८	धनकुटा	४९.५२	१३.७४	०.०५	३५.७३	०.७४	०.२२
कैलाली	९७.४९	१.४५	०.५५	०.०२	०.३४	०.१५	धनुषा	९०.०८	१.४४	८.३६	०.००	०.०३	०.०८
खोटाङ्ग	६०.५४	५.७०	०.०३	३२.६१	०.९०	०.२१	धादिङ्ग	७३.८९	२२.४८	०.१८	०.०१	३.३८	०.०६
गुल्मी	९६.१०	३.६९	०.१४	०.००	०.०४	०.०३	नवलपरासी	८७.२३	८.१८	३.८६	०.००	०.६४	०.०९
गोरखा	७२.७९	२५.२०	०.९१	०.०२	०.७९	०.२८	नुवाकोट	६१.३१	३७.९३	०.१३	०.०४	०.५१	०.०७
चितवन	८२.७५	१५.४८	०.७७	०.०४	०.७७	०.१९	पर्वत	८७.७७	११.८२	०.२५	०.०१	०.०७	०.०९
जाजरकोट	९९.८५	०.०२	०.०६	०.००	०.०६	०.०१	पर्सा	८२.३७	१.९८	१५.४०	०.०१	०.०६	०.१९
जुम्ला*	९७.९०	१.८८	०.०४	०.००	०.१६	०.०२	पाल्पा	८८.०१	११.४२	०.३३	०.००	०.१५	०.०८
झापा*	७९.३७	५.००	३.०६	९.१५	०.७६	२.६६	पाँचथर	३४.२०	११.३३	०.०३	५३.५०	०.४३	०.५०

* यी अङ्कहरु गणना भएको जनसंख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरुको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस)

तालिका क्र. २७ (ख) क्रमश:

जिल्ला	हिन्दू	बौद्ध	मुस्लिम	किरांत	क्रिश्चियन	अन्य धर्म
प्युठान	९६.७१	२.९६	०.३०	०.००	०.०१	०.०१
बझाङ्ग	९९.७७	०.२०	०.०१	०.००	०.००	०.०२
बर्दिया	९५.१७	१.५७	२.७९	०.००	०.४०	०.०७
बाग्लुङ्ग	८३.२९	१५.५३	०.१८	०.०१	०.१०	०.८८
बाँके	७८.४९	२.०२	१८.९९	०.०१	०.३६	०.१३
बाजुरा*	९८.७२	१.०५	०.१३	०.००	०.०६	०.०४
बारा	८१.९४	४.४८	१३.४२	०.०२	०.०९	०.०५
बैतडी	९९.७८	०.०२	०.००	०.००	०.०२	०.१८
भक्तपुर	८९.८७	९.४०	०.१५	०.१८	०.३५	०.०६
भोजपुर	५३.७७	१४.१५	०.०३	३१.६८	०.२२	०.१६
मकवानपुर	४९.३६	४७.६३	०.३२	०.०२	२.०७	०.५९
मनाङ्ग	२५.३५	७४.१८	०.०२	०.०१	०.२९	०.१५
महोत्तरी	८४.३९	१.९४	१३.५१	०.०२	०.०४	०.१०
म्याग्दी	७४.८७	२४.५७	०.१४	०.०१	०.३१	०.०८
मुगु*	८६.४४	१३.५३	०.०१	०.००	०.०१	०.०१
मुस्ताङ्ग	२५.२८	७४.२५	०.०५	०.०२	०.३३	०.०८
मोरङ्ग	८०.१२	४.३९	४.४०	७.३७	०.८६	२.८५
रसुवा	३३.१०	६५.५६	०.०१	०.००	१.२१	०.१२
रामेछाप	६८.०६	२८.२९	०.०२	१.९५	०.४३	१.२४
रुकुम	९८.२९	०.९३	०.०७	०.००	०.२२	०.४९
रुपन्देही	८५.३४	५.६४	८.६९	०.०१	०.२१	०.१२
रोल्पा	७५.४९	२४.२५	०.०६	०.००	०.१४	०.०६
रौतहट	७८.९६	१.४३	१९.४७	०.००	०.०४	०.१०
लमजुङ्ग	५८.४७	४०.३६	०.४०	०.००	०.३६	०.४०
ललितपुर	७०.४३	२६.२५	०.३१	१.०७	१.६७	०.२८
सप्तरी	८८.४४	२.९७	८.३५	०.१०	०.०२	०.१२
सल्यान*	९४.४३	४.८४	०.३७	०.००	०.३३	०.०४
सर्लाही	८६.७४	५.४३	७.४५	०.०३	०.०८	०.२७
स्याङ्जा	८६.०७	१२.४७	०.५८	०.००	०.०७	०.८२
संखुवासभा	४६.९५	२४.७८	०.०१	२७.५५	०.६३	०.०८
सिन्धुपाल्चोक*	६२.५३	३७.०३	०.०२	०.०१	०.३१	०.१०
सिन्धुली*	६८.५६	२८.०९	०.०५	२.१४	०.२०	०.९६
सिराहा*	९०.८८	१.७४	७.१८	०.१४	०.०१	०.०५
सुनसरी	७७.०९	४.०६	११.०६	६.७३	०.७६	०.३०
सुर्खेत*	९१.२०	७.५३	०.४३	०.००	०.७५	०.१०
सोलुखुम्बु	४२.९१	२९.००	०.०५	२६.८१	०.८२	०.४०
हुम्ला	८४.४०	१५.५९	०.००	०.००	०.००	०.०१

* यी अङ्कहरू गणना भएको जनसङ्ख्यामा मात्र आधारित छन् किनकी यी जिल्लाहरूको गणना कार्यमा बाधा-व्यवधान भएको थियो । (परिचय खण्डमा हेर्नु होस्)

धर्म अनुसार जनसंख्याको अनुपातिक वितरण

जिल्लाको कुल जनसंख्यामा विभिन्न धर्म मान्ने जनसंख्याको प्रतिशत, २०५८

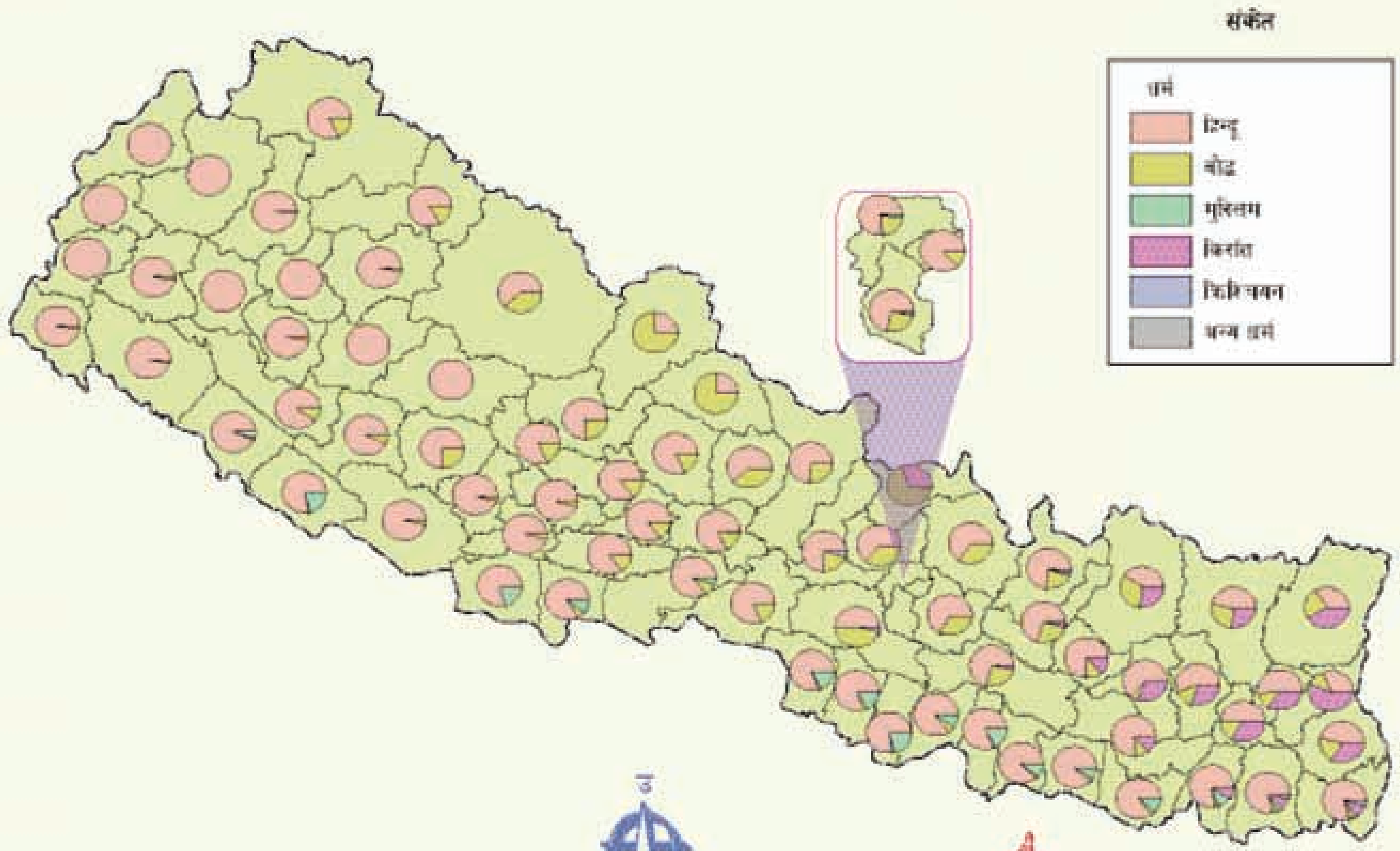

आधार नक्सा : स्थलरूप नक्सा (१:५०,०००)
नापी विभाग, २०१५
तथ्याङ्क स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८

श्री ५ को सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

MENRIS 2003